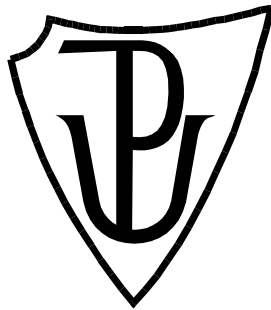

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra primární a preprimární pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Břežná Kateřina

Integrovaná tematická výuka na primární škole

Olomouc 2022

vedoucí práce: PhDr. Dominika Provázková Stolinská, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s vyznačením všech použitých pramenů a spoluautorství. Souhlasím se zveřejněním diplomové práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů. Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

V Olomouci dne

Kateřina Břežná

Tímto bych chtěla poděkovat všem, kteří se jakýmkoliv způsobem podíleli na přípravě a ověřování této DP. Za to, že i přes všechny komplikace, vzniklé v souvislosti s pandemií covidu-19, mě podpořili a umožnili vznik a aplikaci integrované tematické výuky, na téma skuteční hrdinové, v praxi.

Konkrétněji, v první řadě děkuji za odborné vedení, rady, konzultace a podporu vedoucí mé diplomové práce PhDr. Dominice Provázkové Stolinské, Ph.D.

Dále děkuji vedení Základní školy a Mateřské školy v Petřvaldě, okres Nový Jičín za vstřícnost, ochotu a umožnění ověření aplikační části DP práce. Za výbornou spolupráci, i přes všechny „covidové“ komplikace. Poděkování patří i ostatním zaměstnancům školy, hlavně Mgr. Andree Chýlkové, u níž ve třídě praxe probíhala. Vždy jsem se na ni mohla obrátit a prokonzultovat vše, co se výuky týkalo, navíc částečně prováděla fotodokumentaci ověřování. Samozřejmě děkuji i žákům a žákyním 2.třídy, že mi byli tak skvělými „partáky“ ve výuce.

Obrovský dík patří mému partnerovi a rodičům, kteří měli dostatek trpělivosti a pochopení, když jsem diplomovou práci zpracovávala. Děkuji za psychickou podporu, vlídná slova i pomoc při zpracovávání a výrobě některých pomůcek. Stejně jako za celoživotní podporu v rámci studia, zájmových i dalších oblastí, které se v této práci promítly.

Další dík patří paní Kateřině Pustějovské za pomoc s organizací a technickým zajištěním výuky na letišti. Poděkování patří i dalším zaměstnancům letiště, včetně policisty Michala a jeho fenky Haidy, za úžasnou ukázkou práce policejního psůvoda a velmi poutavou přednášku.

Poděkování směřuje ke členům JSDH Petřvald a obci Petřvald, kteří zajistili technickou podporu: odvoz dětí na letiště, úvodní motivaci, propůjčení hasičského vozu a další činnosti související s plánováním, přípravou a organizací akce.

Obsah

Úvod.....	7
I Teoretická část	8
1 Charakteristika integrované tematické výuky	8
1.1 Základní charakteristika integrované tematické výuky.....	8
2 Vývoj myšlenek o integrované tematické výuce.....	9
2.1 Problémy amerického školství v roce 1995	9
2.2 Integrovaná tematická výuka jako možnost řešení školských problémů	9
3 Školství v České republice v 21. století	11
3.1 Školství v České republice v 21. století	11
3.2 Současné problémy ve školách.....	13
3.3 Klady našeho školství.....	14
4 Základní informace o lidském mozku a paměti	16
4.1 Popis vybraných částí lidského mozku	16
4.2 Paměť a proces učení	16
5 Podrobnější popis integrované tematické výuky.....	18
5.1 Základní principy ITV.....	18
5.2 Celoroční téma	18
5.3 Klíčové učivo	18
5.4 Aplikační úkoly	19
5.5 Celoroční výzkumný projekt.....	19
5.6 Rodič z pohledu integrované tematické výuky	20
5.7 Domácí úkoly z pohledu integrované tematické výuky	20
5.8 Slavnosti učení	20
6 Osm složek mozkově kompatibilního prostředí a učení	21
6.1 Mozkově kompatibilní složky	21
6.2 Nepřítomnost ohrožení.....	21
6.3 Smysluplný obsah	22
6.4 Možnost výběru.....	24
6.4 Přiměřený čas	27
6.5 Obohacené prostředí.....	27
6.6 Spolupráce.....	29
6.7 Okamžitá zpětná vazba.....	31
6.8 Dokonalé zvládnutí	32

7	Praktické rady pro tvorbu integrované tematické výuky.....	34
7.1	Postupy při zavádění integrované tematické výuky	34
7.2	Vytváření kurikula.....	34
7.3	Vytváření celoročního tématu	34
7.4	Stanovení klíčového učiva	35
7.5	Příprava aplikačních úkolů.....	35
7.6	Integrace základních dovedností	35
7.7	Běžný den s integrovanou tematickou výukou.....	36
7.8	Zásady pro úspěšné pořádání slavností učení.....	36
8	Metody vedoucí k aktivitě žáků	37
8.1	Metody vedoucí k aktivitě žáků	37
8.2	Metody pro skupinovou práci	38
8.3	Internetové zdroje.....	38
8.4	Alternativní školy	38
9	Projektová výuka.....	39
9.1	Základní informace.....	39
9.2	Rozdíl mezi projektovou a integrovanou tematickou výukou.....	41
10	Integrovaný záchranný systém	42
10.1	Základní informace o integrovaném záchranném systému	42
II Aplikační část		43
11	Základní charakteristika aplikační části.....	43
11.1	Základní informace týkající se aplikační části	43
11.2	Konkretizace obsahu aplikační části	44
11.3	Konkretizace obsahu přílohové části.....	44
11.4	Struktura a systém zajišťující návaznost a propojení aplikační části	45
12	Metodický postup přípravy a projektování aplikační části.....	46
12.1	Tvorba kurikula	46
12.2	Tvorba celoročního tématu a podtémat	46
12.3	Stanovení klíčového učiva	48
12.4	Příprava aplikačních úkolů.....	49
12.5	Podrobnosti k jednotlivým měsícům.....	49
12.6	Poznámky směřující k samotnému ověřování.....	53
13	Ověřování v praxi	54

13.1	Vytyčení cílů a kritérií pro hodnocení.....	54
13.2	Reflexe	59
14	Vyhodnocení fungování modelu ITV v praxi.....	61
14.1	Vyhodnocení předem sepsaných rizik.....	61
14.2	Vyhodnocení funkčnosti modelu	63
14.3	Vyhodnocení naplnění cílů.....	64
14.4	Vyhodnocení další kritérií	66
14.5	Závěrečné vyhodnocení.....	75
	Závěr.....	76
	Zdroje	77
	Seznam zkratk.....	81
	Seznam příloh.....	82
	Přílohy	83
	Slovníček pojmů integrované tematické výuky	135
	Anotace.....	137
	Resumé	139
	Samostatná přílohová část	

Úvod

Integrovanou tematickou výuku jsem si zvolila z toho důvodu, že propojuje dva největší cíle, s kterými jsem do přípravy DP šla. Prvním je možnost využití diplomové práce v mém budoucím zaměstnání (konkrétní přípravy, pomůcky). Druhým je můj největší koníček po práci s dětmi, kterým je „hasičina“. Jelikož jsem přesvědčená, že pokud pracuji s něčím mně blízkým, výsledky mé práce budou kvalitnější, doufám, že toto téma bude správnou volbou. Věřím, že skrze něj dokáži lépe přiblížit svět dětem a svým nadšením podnítím vztah žáků ke vzdělání. V duchu citátu: „*Jenom ten, kdo hoří, může zapálit.*“

(<http://www.enviweb.cz/90490>) budu usilovat o podnícení zájmu dětí pro celoživotní vzdělávání.

Hlavním cílem této diplomové práce je navrhnout a v praxi ověřit integrovanou tematickou výuku s hasičskou tematikou.

Mezi dílčí cíle teoretické patří objasnit příčiny vzniku ITV a v rámci toho vymezit některé aktuální problémy našeho školství, jejichž východiskem by správně pojatá a praktikovaná integrovaná tematická výuka mohla být. Dále popsat a definovat základní složky ITV, vysvětlit její podstatu a reprodukovat vybrané tipy, jak s tímto druhem výuky zacházet v praxi.

Dílčí cíle aplikační jsou vytvořit integrovanou tematickou výuku pro druhý ročník základní školy, na téma integrovaný záchranný systém a ověřit ji v praxi konkrétní základní školy a následně zhodnotit její funkčnost. Dalšími dílčími cíli aplikačními je směřovat k rozvoji klíčových kompetencí a naplňování očekávaných výstupů RVP ZV. Jelikož má aplikační část preventivní charakter, následným cílem je předat dětem základní informace o IZS, jeho složkách a fungování, ale také naučit je správné postupy chování v krizových a nebezpečných situacích, vzniku těchto situací předcházet.

První kapitola přináší, z důvodu základní orientace v problematice, stručnou charakteristiku ITV a vzhled do daného oblasti. Ve druhé kapitole se seznámíme s americkým školstvím 90. let a jeho problémy, které se staly příčinami vzniku tohoto vyučovacího stylu. Třetí kapitola poukazuje na podobnost mezi americkým a českým školstvím, a předkládá jako možnost řešení některých aktuálních problémů v českých školách právě ITV, vymezuje některé pojmy se vzděláváním a ITV související. Čtvrtá kapitola obsahuje základní informace pojící se s pamětí a procesem učení, jenž ITV využívá. V páté kapitole nalezneme podrobnější popis integrované tematické výuky a kapitola šestá definuje jednotlivé složky, které jsou její podstatou, a principy, se kterými dále pracuje. Sedmá kapitola reprodukuje některé z praktických rad, které využijeme při aplikaci ITV do praxe. V osmé kapitole uvádíme metody vedoucí k aktivitě žáků, jelikož ta je základem ITV. Protože často dochází k zaměňování ITV s projektovou výukou, devátá kapitola je srovnává a uvádí vztahy mezi nimi. Z důvodu, že aplikační část bude pracovat s tématem integrovaného záchranného systému, kapitola deset formuluje nejzákladnější informace o tomto systému. První kapitola v aplikační části uvádí základní charakteristiku a podrobnější obsah tohoto úseku. Následující kapitoly postupně seznamují s procesem teoretické přípravy, aplikace a následného vyhodnocení celého ověřování.

I Teoretická část

1 Charakteristika integrované tematické výuky

Tato kapitola provede prvotní vhled do problematiky integrované tematické výuky. Seznámí nás rámcově se základními informacemi o ITV a některými z pojmů, se kterými se budeme následně setkávat.

1.1 Základní charakteristika integrované tematické výuky

Oficiální anglický název zní Integrated Thematic Instruction. Autorkou integrované tematické výuky je Susan Kovaliková a spoluautorkou Karen D. Olsenová. Tento styl výuky se někdy považuje za alternativní typ vzdělávání. (Zelina, 2000)

ITV zpočátku vznikala pro žáky nadané a talentované, kterým mělo být „dopřáno“ vzdělání kvalitnější. Ovšem časem došlo k uvědomění si, že zábavné a efektivní vzdělávání patří všem žákům, a nejen těm nadaným. (Kovaliková, 1995)

Systém ITV je vystavěn na inovacích ve třech oblastech: výzkumy mozku - nový pohled na psychické funkce člověka, metody a strategie vyučování vycházející z principu objevování a kurikulum stojící na celoročním tématu. Pohled na psychické funkce člověka vychází z informací B. S. Blooma a pracuje s tzv. Bloomovou taxonomií kognitivních cílů. Dále čerpá z teorie sedmi druhů inteligence dle H. Gardnera. Tvorba kurikula spočívá ve třech krocích, výběru celoročního tématu a podtémat, výběru klíčového učiva a tvorbě konkrétních aktivit.

Strategie pro rozvoj osobnosti žáků v rámci ITV zahrnují určení pravidel třídy, efektivní výklad doplněný myšlenkovou mapou, zahřívací čas sloužící dětem k „vypovídání“, předání emotivních zážitků či pohybu a následná zpětná reflexe každé činnosti. Další strategií je kooperativní učení, aktivní účast žáka na výuce, opravdové a emocionální (líbí se mi x nelíbí se mi) hodnocení aktivit žáky i učitelem a úzké spojení školy s praktickým životem. Nedochozí zde k výuce oddělených předmětů ani časovému rozdělení na vyučovací hodiny. Velký důraz je kladen na samostatnost a tvořivost žáků. Téma má rozvíjet všechny kognitivní funkce i veškeré druhy inteligence. Důležitou roli hraje vztah žáka a učitele. Tento styl výuky má za cíl žáky motivovat k učení a dodat mu podstatné dovednosti pro budoucí život. (Zelina, 2000)

ITV vychází z myšlenky, že lidský mozek je jedinečný a funguje každý trochu odlišně, proto by měl být brán individuální zřetel na každé dítě. Integrovaná tematická výuka by měla zahrnovat učitelův výklad dlouhý maximálně 16 minut, řešení problémů spojených s praktickým životem a vzájemné učení žáků. Základem integrované tematické výuky je jedno hlavní téma, které dělíme na menší podtémata a ty na další části. Každé věnujeme asi týden výuky. ITV lze ovšem realizovat i v průběhu pouze několika hodin. (Čapek, 2015)

„V podstatě jde o to respektovat myšlenky různých učebních stylů žáků ve třídě a řídit se podle ní.“ (Čapek, 2010, str. 221)

ITV je velmi vhodná hlavně pro mladší děti a její efektivnost podporují i francouzské výzkumy. (Korvas, Cacek, 2009)

2 Vývoj myšlenek o integrované tematické výuce

V této kapitole se seznámíme s problémy amerického školství v roce 1995, které iniciovaly k potřebě nového přístupu ke vzdělání a staly se podkladem pro integrovanou tematickou výuku.

2.1 Problémy amerického školství v roce 1995

Styl výuky, se kterým se v našem vzdělávání setkáváme, je zastaralý, drahý a neefektivní. V době svého vzniku neměl za úkol vzdělávat individuální osobnosti, ale učit poddané. Ovšem tím, že jsme na tento druh edukace od mala zvyklí, žádáme si od našeho školství, aby se jako tradice předával dále. Bez ohledu na to, že pro žáky prospěšný není. Nepodporuje rozvoj schopností ani další vzdělávání, ba dokonce některé žáky od celoživotního vzdělávání odradí. Neučí dovednosti potřebné pro praktický život, jako komunikace či řešení problémů.

Prvním problémem jsou mémy, že se všichni žáci učí stejným způsobem. Není vhodné, aby každý žák ve třídě měl stejnou učebnici, aby na každé dítě byly používány stejné metody či všem vyhovovaly stejné formy výuky. Chybným mým je i představa, že pokud změníme jediný prvek ze školského systému (financování ze strany státu...) dojde k celkové změně. Právě v tomto je problém u všech reforem v oblasti školství. Pokud se má transformovat systém, tak celý, na všech úrovních včetně pohledu společnosti. Pokud neprovedeme komplexní proměnu, vzniklý stav nebude trvalý. (Kovaliková, 1995)

Následný problém souvisí s rozvojem společnosti. Už nám nestačí si informace pouze zapamatovat, podstatnější je, umět se v nich zorientovat a rozpoznat kvalitu a hodnověrnost zdrojů. Děti potřebují umět reagovat na situaci, argumentovat, zaujímat stanoviska, utvářet si vlastní názory, řešit problémy, kriticky myslet nebo prezentovat sebe i svou práci. (Stieglová, 2019)

Dále většina výuky probíhá formou výkladu, jenže je prokázáno, že se naučíme jen 10 % z toho, co slyšíme, 15 % z toho, co vidíme, 20 % z toho co současně slyšíme i vidíme, 40 % z toho, o čem diskutujeme, 80 % z toho co přímo zažijeme nebo děláme a až 90 % z toho, co se pokoušíme naučit druhé. (Kovaliková, 1995)

To potvrzuje i staré čínské rčení:

„Řekni mi a já zapomenu; ukaž mi a já si zapamatuji; nech mne to dělat a já to pochopím.“

(Kovaliková, 1995, str.9)

Naším cílem by mělo být naučit žáky získávat informace z velkého množství pramenů a mistrovsky zvládnout použití naučeného. Problémem je i přeceňování učebnic, které mohou být užitečným pramenem či pomůckou, ale to je vše. V opačném případě se mohou stát překážkou v kvalitním vzdělávání. (Kovaliková, 1995)

2.2 Integrovaná tematická výuka jako možnost řešení školských problémů

Pro kvalitní rozvoj našeho školství je zapotřebí respektovat vývojové charakteristiky dětí a výzkumy mozku. Setkáváme se se sedmi body, které by se měly stát novými mémy. Všech těchto sedm bodů zahrnuje model integrované tematické výuky.

1. Cílem vzdělávání by se měla stát snaha zachovat demokracii. (Kovaliková, 1995)

Právě na aktivní zapojení žáků do společnosti, znalost svých práv a povinností nebo pochopení principu, dle kterého naše společnost funguje, odkazuje i RVP ZV při vymezení klíčových kompetencí. (MŠMT ČR, 2021)

2. Kurikulum by mělo být založeno na skutečném životě a vzdělání by k realitě mělo směřovat.
3. Individuální přístup je základem kvalitního učení. (Kovaliková, 1995)

Dnes je respektování individuálních potřeb dítěte zakotveno i v našem vzdělávacím systému, a to dokonce na státní úrovni. (MŠMT ČR, 2021)

4. Vše v kurikulu školy by se mělo dát naučit přímou zkušeností, což učení zefektivní.
5. Žáci by měli mít možnost vybrat si, který výukový postup jim vyhovuje. (Kovaliková, 1995)

Vést žáky, aby se projevovali jako svébytné a zodpovědné osobnosti a rozvíjeli se v souladu se svými možnostmi nebo si sami dokázali zvolit vhodné budoucí povolání, jsou jedny z cílů obsažených v našem RVP ZV. (MŠMT ČR, 2021)

6. Do kurikula by mělo patřit více objevování a věcí použitelných v praktickém životě. (Kovaliková, 1995)
7. Hodnocení založit na realitě

Zvládnutí kurikula by se mělo prokazovat ziskem znalostí, ale i dovedností, postojů a hodnot. Měřítkem by měly být standardy využívané v pracovním prostředí. Hodnocení by mělo probíhat různorodými způsoby a stát na čtyřech podstatných ukazatelích, kterými jsou schopnost řešit problémy v reálném životě a využít při tom naučené dovednosti a pojmy. Schopnost použít jazyk daného oboru při interakci s druhými, schopnost druhé něco naučit a schopnost umět jednat přiměřeně v neočekávaných situacích. (Kovaliková, 1995)

Dle některých autorů má kvalitní výuka obsahovat aspektů „pouze“ šest. Jedná se o strukturu, rozhodování, argumentaci, kreativitu, řešení a reflexi. U struktury jde o to, aby žák svým poznatkům rozuměl, uměl je třídit, organizovat a rozpoznat jejich kvalitu a důvěryhodnost. Rozhodování znamená, umět zvážit efektivitu různých postupů a vybrat ten, který vede k nejlepšímu řešení. Argumentace značí, že každé námi navržené řešení musíme umět zdůvodnit. Kreativita ukazuje na nevšední a originální řešení situací, postupy a nápady. Řešení úlohy by mělo přijít až po položení otázek a hypotéz.

Přesto i tento autor potvrzuje, že každá činnost i prožitky žáků by měly být reflektovány a hodnoceny, nemusí se ovšem jednat o známku. Reflexe by měla probíhat na úrovni samotného jedince, skupiny i přicházet z vnějšku. (Čapek, 2020)

3 Školství v České republice v 21. století

Tato kapitola poukazuje na podobnost problémů našeho školství v současné době s problémy, se kterými se setkávali Američané v 90. letech minulého století. Dále popisuje některá z pozitiv našeho vzdělávacího systému a objasňuje základní pojmy související s integrací.

3.1 Školství v České republice v 21. století

Tradiční školní vyučování je založeno na učebních předmětech, které lze považovat za určité „zmenšení reálného vědního oboru“, které se díky didaktické transformaci dostávají k žákům. (Podroužek, 2002)

Život ve 21. století přináší jiný životní styl, potřeby i požadavky, než s kterými jsme se setkávali dříve. Díky vyučovacím stylu nastavenému Marií Terezií se často setkáváme s paradoxní situací, kdy žáky vychováváme pro svět, který už neexistuje. V dnešní době dochází k obrovskému rozvoji v mnoha oblastech, nejvíce asi v oblasti digitálních technologií. Podstatné je při výuce nezůstat pozadu za posunem doby. Současnou generaci v budoucnosti čekají výzvy jako stárnutí populace či migrace. Není již tak podstatné zapamatovat si informace, spíše umět vybrat ty důležité, nakládat s nimi, třídit je a zvolit ty důvěryhodné. Naši žáci se budou potřebovat stát flexibilními, komunikativními a tvořivými zaměstnanci. (Hansen Čechová, 2006)

Toto tvrzení o důležitosti nakládání s informacemi, významu komunikačních schopností žáků i hodnotě kritického myšlení potvrzuje i (Sieglová, 2019)

Od konce 60. let 20. století rostla kritika českého školství a projevoval se názor, že škola nedokáže kvalitně plnit své funkce. Proto došlo ke změnám a od roku 2004 vychází naše kurikulum z RVP. Ty dávají učitelům větší volnost při práci. Zadané jsou pouze očekávané výstupy za určité vzdělávací období a cesta k těmto výstupům je ponechána na vůli škol, které si ji upravují prostřednictvím ŠVP. (Šimíčková, 2008)

Díky rámcovým vzdělávacím programům může škola samostatně vytvořit a realizovat své kurikulum, v němž je prvořadý rozvoj klíčových kompetencí. Jedná se o soubor dovedností, znalostí a postojů, které jsou mezioborové a dovolují efektivně užívat oborové poznatky, dovednosti a znalosti v praktickém životě. Jsou podkladem pro další učení a význam nesou i v oblasti sociálních vztahů. Klíčové kompetence jsou důležité a využitelné pro všechny jedince bez rozlišení věku, rasy či pohlaví. Jejich rozvoj probíhá celý život i mimo budovu školy a vždy závisí na osobnosti a povaze žáka. (Hansen Čechová, 2006)

V dnešní době již ve školách částečně dochází k integraci, a to hned několika způsoby. V rámci předmětu ČAJŠ spojujeme přírodovědné a vlastivědné učivo. Dále propojujeme více předmětů pod jedno téma (ITV), což není tak časté, protože naše RVP ZV se spíše přiklání k integraci do týdenních tematických bloků. ITV je nejvyšší metou integrace, k níž jsme zatím nedospěli. Poté máme možnosti jako projektové vyučování nebo integrované dny školy. Tímto názvem označujeme akci, při níž jeden či několik dnů škola vyučuje všechny třídy stejné téma. Do skupin jsou propojeni žáci od první po devátý ročník. Určitá integrace probíhá i při výuce mateřského jazyka. Důležitým prvkem integrace je kooperativní učení.

Podstatné je správně zacházet s pojmy. V našem školství se setkáváme jak s integrovaným vyučováním, což znamená realizaci vyučování pomocí propojování obsahů jednotlivých předmětů, tedy předstupěň ITV. Na základě tohoto vyučování se tvoří i tzv. integrované kurikulum. Na druhou stránku se setkáváme i s integrovaným vzděláváním. Pod tímto pojmem se skrývá zapojování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných škol. (Šimíčková, 2008)

Setkáváme se i s pojmem integrovaná škola, což znamená propojení více různých stupňů vzdělávání, např. mateřské a základní školy. (Podroužek, 2002)

Integrované kurikulum

Pod tímto pojmem se skrývá kurikulum založené na vazbách v rámci učiva, které umožňují komplexní poznání světa jako celku. Je u něj potřeba přesně stanovit rozsah učiva a kompetence, které má žák zvládnout na konci daného vzdělávacího procesu. Důležité je použití poznatků ve skutečnosti. Pro funkčnost tohoto kurikula je nutností splnit obě tyto podmínky. V učivu se užívají bilaterální i multilaterální vazby. Při nesprávném postupu výuky může dojít k nelogičnosti a povrchnosti v pochopení učení. Podstatná je i odlišná příprava učitelů na tuto výuku, založená na všeoborovém studiu. (Podroužek, 2002)

Integrované předměty

Integrované předměty se objevují převážně z počátku vzdělávání. V primárních třídách integrovaně funguje český jazyk, který zahrnuje čtení, psaní, gramatiku, slovní zásobu i další stránky jazyka. Od počátku funguje integrovaně prvouka. Výuka v rámci ní vychází převážně ze zkušeností a prožitků dětí, což napomáhá utváření emocionální stránky žáka. Prvouka, nyní předmět ČAJS jsou základem pro vlastivědu a přírodovědu, které jsou také částečně integrované. Vlastivěda je složením dějepisné, zeměpisné a občanské výchovy. V přírodovědě jsou propojeny základy všech naukových předmětů. (Šimíčková, 2008)

Integrovaní témat

Integrovaní témat by mělo probíhat prostřednictvím integrované tematické výuky. RVP ZV je jakoby snahou o zavedení ITV do našeho školství. Spojuje cíle, obsahy vzdělávání a kompetence žáků s podmínkami výuky. (Šimíčková, 2008)

Integrovaná výuka

Je typická propojením obsahů různých předmětů v jeden výukový celek, s cílem komplexního poznání uplatnitelného v běžném životě. Je zde vyzdvihován důraz na řešení problémů a logické myšlení. Veškeré data, fakta a pojmy jsou více ucelené a terminologie z mnoha předmětů se sjednocuje. Dochází zde k potřebě vyšší profesní přípravy učitele, a navíc přináší komplikace do již zažitých organizačních a obsahových rámců stávajících učitelů.

Integrovaná výuka přináší množství pozitiv i negativ. Mezi významné klady řadíme jednodušší přechod žáka ze školy do reálného světa, přizpůsobení výuky podmínkám konkrétní školy, pestřejší způsob výuky a kvalitnější seberealizace žáků i vyšší uplatnění tvůrčích schopností pedagoga. K záporům můžeme přiřadit nízkou připravenost budoucích i současných učitelů na tento způsob výuky. Málo informačních zdrojů a pomůcek k této problematice. Nízkou schopnost spolupráce pedagogů, vysokou časovou náročnost na přípravu a nakonec, jedná se

o způsob výuky, který u nás nemá tradici, proto je veřejností, odborníky i samotnými učiteli pomalu a špatně přijímán. (Korvas, Cacek, 2009) Zmínění autoři vymezují i nejdůležitější kompetence současného učitele. Řadí mezi ně např. motivaci pro svou práci a sebevzdělávání, samostatnost, flexibilitu, tvůrčí přístup a další. K těmto kompetencím by mělo učitele dovést vysokoškolské studium. Podstatné je „přetransformovat“ myšlení budoucích i stávajících učitelů. (Korvas, Cacek, 2009)

3.2 Současné problémy ve školách

V dnešních školách se setkáváme s množstvím nejrůznějších problémů, které souvisí s různými složkami vzdělávání. (Čapek, 2020)

Stát, škola

Vzdělávání není v našem státě prioritou, což jde vidět i na častých změnách ministrů školství. V důsledku toho nám chybí koncepce a sami pořádně nevíme, co chceme. (Pražák, 2018)

Většina učitelů je pro snížení počtu žáků ve třídách a zvýšení platu. Dále považují za nedostatečnou nabídku možností jejich dalšího profesního rozvoje a vidí jako nadměrnou administrativní zátěž, která je na ně kladena. Jen nepatrné procento začínajících učitelů projde zaškolovacími aktivitami v rámci školy. (Výsledky šetření TALIS 2018, 2019)

Učitele jsou přetěžováni administrativou, pravidly a nařízeními ze strany státu a jsou málo zapojeni do rozhodování o samotné škole. (Lazarová, Pol, 1999)

Učitelé

Mezi nejčastější problémy související primárně s učiteli, patří problémy s nízkou motivací dětí či nedostatečným individuálním přístupem k žákům. Dále neochota učitelů přijímat změny, užívat termíny, sebevzdělávat se, zajímat se o výsledky výzkumů, spolupracovat s dalšími pedagogy. Tak jako neznalost očekávaných výstupů RVP ZV a souvisejících oborů (psychologie, ...). Více se touto problematikou zabývá (Čapek, 2020).

Problémy během výuky

Do skupiny komplikací, týkajících se samotného procesu výuky, může řadit zkoušení u tabule, nadměrnou práci s učebnicemi a přečeňování sešitů. Velmi důležité je nepředávat dětem nepraktické informace. Než se učit datum založení studánky je lepší si jít studánku v okolí vyčistit. Výuku bychom měli přizpůsobit žákům a učit tak, aby je to bavilo. (Čapek, 2020)

„Lepší je ztratit 5 minut hrou, kterou se žáci něco naučí, či je obohatí, než jen striktně sedět, drilem se učit s rukama za zády“ (Koten, 2006, str. 15)

Problémy způsobuje i nevhodná práce s chybou, předávání negativních vzorů (Čapek, 2020) a přečeňování učiva na úkor tvorby postojů, rozvoje dovedností či schopností. Omyly jsou lidské, proto není prospěšné žáky trestat za jejich chyby, což může vést k uzavřenosti dětí vůči objevování, experimentování a jakýmkoliv dalším vzdělávacím aktivitám. Měli bychom učit děti být aktivní, i když to třeba povede k chybě. Podstatné je s ní umět pracovat a posunout se díky ní dále. (Čapek, 2019)

Testování

Problémem je i testování, které nedovoluje uplatnit individuální přístup. Navíc testy neověřují postoje, ale pouze znalosti, které jsou dle Bloomovy taxonomie nejnižším stupněm toho, co máme žáky naučit. O možnostech ověřování postojů a vědomostí pomocí klíčových slov, třístupňového testu či jiných metod se můžeme dozvědět v knize Líný učitel: jak učit dobře a efektivně. (Čapek, 2019)

Hodnocení

Obrovským problémem je hodnocení – známkování, v našich školách. Má významný vliv na sebepojetí žáka, jeho snahu, pílí i vztah k předmětu. Zdůrazňuje se nepřesnost známek v rámci toho, co postihují (pílí, pochopení učiva, využití taháku) a jejich váha v rámci různých předmětů či u jednotlivých učitelů. Často známky nevypovídají o tom, co je cílem vzdělávání. Například v předmětu ČAJŠ nám nemá jít o vyjmenování organel buňky a úpravu sešitu, ale o to, aby si žák vytvořil pozitivní vztah k přírodě, uměl se k ní chovat a pomáhat jí.

Hodnocení by žáky nemělo rozdělovat do kategorií a navzájem je srovnávat. V rozporu s individuálním přístupem je zaměření se na výkon dítěte. Daleko více než hodnocení výkonu bychom měli klást důraz na proces učení, při kterém se rozvíjí množství soft skills. (Čapek, 2019)

„Tradiční výuka, kde jedině učitel je hodnotitelem, porotcem a soudcem, spolu se srovnáváním výkonu žáků mezi sebou, vyžadování bezchybných výkonů a trestáním chyb může i na prvním stupni vytvářet žáky bez odměny, úspěchů, motivace, se sníženým sebepojetím a sebehodnocením.“ (Čapek, 2020, str. 70)

Vztahy a komunikace učitelů s rodiči

Dlouho se tvrdilo, že úlohy školy a rodiny jsou dvě naprosto rozdílné a oddělené role vzdělávacího procesu. Dnes již víme, že toto pojetí není správné a je potřeba docílit co nejužší spolupráce školy a rodiny. Nicméně stále se tyto vztahy nijak výrazně nerozvíjejí. (Průcha, 2015)

Rodič a učitel by měli být spojenci, kterým jde o spokojenost a dosažení co nejlepšího rozvoje, vzdělání a budoucího uplatnění dítěte. Z tohoto důvodu je důležitá spolupráce obou stran. Více se vztahy rodičů a učitelů zabývá R. Čapek (Čapek, 2019)

Přejímání zahraničních inovací

V českém školství je velmi těžké přijmout jakoukoliv inovaci, jelikož v našich podmínkách dochází k jejich proměnám, které většinou nepřinesou očekávaný výsledek či vedou k jejich dysfunkci. Z tohoto důvodu musíme být při zavádění novinek opatrní. Více informací o nefunkčních či „přetvořených“ inovacích v našem prostředí nám podává (Čapek, 2019).

3.3 Klady našeho školství

„Dobré vzdělávání je věcí myšlení, učitelské filozofie.“ (Čapek, 2020, str. 29)

Vztahy mezi žáky a učiteli jsou na kvalitní úrovni. Od roku 2008 došlo k zvýšení spokojenosti žáků ve škole a zlepšení vztahů mezi dětmi a učiteli.

Mezi učiteli je běžná, účast na nějakém druhu aktivity v rámci jejich profesního rozvoje a potvrzují, že tyto školení většinou mají pozitivní dopad na jejich práci. Zvyšuje se i jejich subjektivní pocit profesní zdatnosti v této oblasti. (Výsledky šetření TALIS 2018, 2019)

Nejvyšším důkazem kvality vzdělávání, které můžeme ve školství dosáhnout, je spokojený žák, který se chce dále vzdělávat. To nastává, když vyučují kvalitní pedagogové, kteří umí ve třídě vytvořit pozitivní klima a žáky povzbudit, pochválit a motivovat. V našem školství se nachází množství takových pedagogů. (Čapek, 2020)

RVP je jedním z největších pozitiv našeho vzdělávacího systému. Díky němu má učitel neuvěřitelnou svobodu kdy, co, a jak učit. Je to ovšem i o dost těžší, než učení dle osnov a učebnic. (Pražák, 2018)

Základní vzdělávání je založeno na poznávání a respektování individuálních potřeb, zájmů a možností každého dítěte. V rámci něj zajišťujeme optimální rozvoj žáka a dosahování jeho osobního maxima. Hodnocení má být postaveno na splnění konkrétních a realizovatelných úkolů, je pozitivně laděno a posuzováno individuálním způsobem. Žákům musíme umožnit zažít úspěch a nebát se chyby. Děti mají být motivovány k celoživotnímu vzdělávání a aktivní participaci na životě společnosti.

Mezi klady našeho školství řadíme i cíle základního vzdělávání vymezené v rámci RVP ZV a směřování k rozvoji klíčových kompetencí, které poskytují základ vzdělání a orientují se na praktické situace a skutečný život jedince.

Mezi cíle základního vzdělávání řadíme:

- Motivovat žáky k celoživotnímu učení, poskytnou jim efektivní strategie k učení.
- Podnítit žáky k logickému a tvořivému myšlení a řešení problémů.
- Budovat u dětí potřebu účinné a otevřené komunikace.
- Rozvíjet vzájemný respekt a spolupráci mezi lidmi.
- Vést žáky uplatňování svých práv a naplňování povinností, nést zodpovědnost za své činy.
- Rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i přírodě, mít potřebu projevit pozitivní city.
- Vzbudit u žáků zájem o aktivní ochranu zdraví a nést za své zdraví zodpovědnost.
- Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti v oblasti kulturních i duchovních hodnot i společnosti.
- Pomáhat žákům poznávat i rozvíjet své schopnosti dle jejich skutečných možností, pomoci dítěti k rozhodnutí o jeho budoucí profesní orientaci. (MŠMT ČR, 2021)

4 Základní informace o lidském mozku a paměti

Jelikož je ITV založena na výzkumech lidského mozku, tato kapitola předkládá informace o jeho vybraných částech, popisuje jeho funkce a objasňuje základní principy fungování paměti a procesu učení. Dále se zabývá konstruktivismem, jelikož výuku stylem ITV také ovlivňuje.

4.1 Popis vybraných částí lidského mozku

Zjednodušeně si můžeme mozek rozdělit na tři části. Každá má své specifické úkoly. (Kovaliková, 1995)

Mozkový kmen

Nejstarší část mozku. Ovládá instinktivní chování, které souvisí i s našim společenským chováním a hrou. Odpovídá na podněty ohrožující náš život či na jiné pocity ohrožení. Je vždy v pohotovosti a reaguje velmi rychle. Nic neukládá po paměti, zareaguje teď a tady. (Kovaliková, 1995)

Limbecký systém

Malá část mozku, která má ovšem velký vliv na naše činnosti. Reguluje přísun potravy a tekutin, spánek, bdění i termoregulaci, chemickou rovnováhu v těle včetně emocí. Sídlí v něm agrese či zlost, radost nebo pocity hladu a žízně. Přeměňuje informace z vnějšího prostředí (smyslů) do tvaru vhodného pro mozek. Informace srovnává s dřívější zkušeností. Jelikož paměť v mozku sídlí hned na několika místech, dle druhu informace, která se má zapamatovat, určuje limbický systém, kde má která informace pro zapamatování směřovat. Může přenést informace z krátkodobé do dlouhodobé paměti. (Kovaliková, 1995)

Mozková kůra

Někdy se nazývá také velký mozek. Mají ho pouze vývojově nejmladší savci. Devatenácti smysly přijímá tisíce informací, které za minutu zpracuje. Myslí, řeší problémy, analyzuje a syntetizuje či tvoří. Vše ovšem trvá časově déle než procesy v ostatních částech mozku. Sídlí zde učení, ovládá řeč, symboly i představy. (Kovaliková, 1995)

4.2 Paměť a proces učení

Při procesu zapamatování přechází informace z krátkodobé do dlouhodobé paměti, kde se může uchovat na celý život, co zůstane v paměti krátkodobé, je zapomenuto do několika vteřin. Krátkodobá paměť využívá jako své zdroje smysly. Pokud nové informace přicházejí velmi rychle, nestíhají se uložit. Dle expertů při zpomalení tempa řeči vyučujícího se sice protáhne doba výuky i zvýší intelektuální náročnost na žáka, ale množství zapamatovaných informací se zdvojnásobí. Zapamatování usnadňuje také využití poznatků v praxi a vytvoření struktury v nich. Informace je předána do dlouhodobé paměti až tehdy, kdy dá člověku smysl. Mozek se pomocí zapomínání je nevědomé a automatické, mozek se tak snaží vyhnout přeplnění. Za zbytečné je považováno to, co člověk pravidelně nevyužívá. Výjimkami mohou být zkušenosti, které jsou natolik emočně silné, že si je zapamatujeme i bez opakování. Učení je procesem fyzickým, kdy se vytváří nové spojení mezi neurony. (Geoff, 2013)

Schopnosti zapamatovat si, reprodukovat nebo tvořivě pracovat s informacemi závisí na prostředí, ve kterém se jedinec nachází. Navíc děti jsou na prostředí citlivější než dospělí jedinci. (Koten, 2006)

Důležitou součástí výuky je i sociální učení. Děti dělají to, co vidí a ne to, co slyší. Učení prostřednictvím našeho příkladu někdy nazýváme skryté kurikulum. Na učení můžeme pohlížet z různých úhlů, zabývá se jimi mnoho psychologických škol. Nejvýznamnější jsou školy kognitivní, behavioristická a humanistická, které se vzájemně doplňují.

Behaviorální škola říká, že nikdo nepracuje bez odměny. Žáky proto musíme motivovat. Odměnou jim může být pochvala či jejich vlastní dobrý pocit. Základem všeho je v takovém případě zadávat dětem splnitelné úkoly, díky nimž mohou jedinci zažít pocit úspěchu. Při provedení žádoucího chování má neprodleně dojít k posílení = odměně. Neproběhne-li posílení (zpětná vazba) neprodleně, trvá učení delší dobu.

Dle humanistické školy jsou nejvyššími hodnotami ve vzdělávání emoční faktory, osobní růst a rozvoj. Škola má uspokojovat potřeby jedince, každý by se měl věnovat svým zájmům, rozvíjet své nadání a směřovat k tomu, k čemu směřovat chce. Humanistická škola má významný vliv v rámci celoživotního vzdělávání. Učitel má pomoci každému žákovi vybrat znalosti a dovednosti, které se chce naučit a uzpůsobit učební metody, materiály a rychlost vzdělávání konkrétnímu jedinci. Díky tomu jsou žáci vysoce motivováni a ve výuce reagují velmi aktivně. Žáci mají za své učení nést odpovědnost. Nevhodná je přílišná pomoc učitele. Klíčovou dovedností při vzdělávání je sebehodnocení. Nejvyšší efektivity i smysluplnosti dosahuje učení tehdy, když probíhá v prostředí bez strachu.

V rámci kognitivní školy je cílem učení porozumění. Základem toho, co se naučíme, má být dřívější zkušenost a předešlé učení. Důležitou součástí kognitivní školy je konstruktivismus. (Geoff, 2013)

Konstruktivismus

Konstruktivismus je stavění na předchozích zkušenostech a propojování dřívějších a nových informací. Naučeným informacím rozumíme jen tehdy, pokud je propojíme se staršími. Mezi zásady konstruktivismu patří tvorba vlastního konstruktů samotnými žáky, ověřování správnosti postupu i řešení s následnou opravou chyb. Za podstatné se považuje, co dělá žák. Učení by mělo žáky bavit a být založeno na činnostech. (Geoff, 2013)

Jedná se o pedagogický proud kladoucí důraz na procesy objevování, rozšiřování a přetváření poznávacích struktur v procesu učení. (Hansen Čechová, 2006)

Učitel se ve vzdělávacím procesu stává spíše manažerem či průvodcem. Aktivita je přenesena na žáky, kteří vyhledávají, třídí, zpracovávají a hodnotí informace. Opakem konstruktivismu je transmisivní přístup ve výuce, který je v našich podmínkách zatím častější. (Bílek, Rychtera, Slabý, 2008)

V dnešní době máme tendence přecházet ke konstruktivistickému stylu vyučování, více se touto problematikou a otázkou konstruktivního modelu školy zabývá (Šafránková, 2019).

5 Podrobnější popis integrované tematické výuky

V této kapitole popisujeme základní principy, na kterých ITV stojí a dále se seznámíme a objasníme si základní pojmy a vztahy, s kterými ITV pracuje.

5.1 Základní principy ITV

Vzdělávání by mělo žáky ovlivnit tak, aby se stali aktivními členy společnosti. Model ITV zdůrazňuje schopnost rozhodování a řešení problémů. Setkáváme se zde s třemi principy, které jsou na sobě závislé, zapadají do sebe a jsou základem tohoto modelu.

Prvním principem je výzkum mozku, který nám umožnil nový pohled na učení. Druhým principem je neustálé sebevzdělávání učitelů, což je podstatou pro udržení individuálního přístupu k žákům, umění motivovat je a být vzorem pro celoživotní vzdělávání. Posledním principem je tvorba kurikula na úrovni samotné třídy upravovat jeho obsah podle potřeby a znalostí žáků. (Kovaliková, 1995) Kurikulum by mělo děti motivovat a jejich učení podporovat. (Šimíčková, 2008)

ITV je tedy průnikem výzkumu mozku, výukových postupů a přípravy kurikula. Měla by směřovat k vytvoření „mozkově kompatibilního“ prostředí. Stojí na jednom celoročním tématu. Účinnost modelu závisí na propojení jeho jednotlivých částí. (Kovaliková, 1995)

5.2 Celoroční téma

Celoroční téma tvoří určitý kontext, v jehož rámci se získávají, používají, ukládají a znovu vybavují vědomosti. Je to velká myšlenka, která bude srozumitelná dětem, motivuje je pro učení na celý rok. Dává žákům i učitelům plán pro celý rok, měsíc, týden či den.

Celoroční téma je složeno ze tří organizačních struktur, kterými jsou jak samotné téma, tak měsíční podtémata (fyzická místa a situace, které žáci zažijí v praxi) a týdenní tematické části. Je obsahovým i organizačním rámcem pro všechny pojmy i dovednosti, se kterými se v rámci ITV v daném roce setkáme. Nemělo by být neměnné, vhodné je umožnit žákům aktivně se na něm podílet otázkami či rozšířením měsíčního podtématu či klíčového učiva.

Podstatným úkolem je výběr celoročního tématu, který by měl splňovat několik podmínek:

- Souvislost tématu s opravdovým světem, jeho aktuálnost a hodnota pro žáka.
- Měli bychom být schopni ve třídě nasimulovat prostředí či situaci, které bude působit jako přímá skutečnost.
- Přiměřenost věku žáků.
- Téma stojí za čas, který mu věnujeme. Rozšíří vědomosti žáků, ukáže nové spojitosti a dovede je k poznání nových míst či osob.
- Plynulost přechodu od jednotlivého měsíce k dalšímu a neustálé propojení všech podtémat s celoročním tématem.
- Poutavost názvu, který děti „strhne“ a aktivizuje jejich představivost. (Kovaliková, 1995)

5.3 Klíčové učivo

Klíčové učivo tvoří veškeré dovednosti, vědomosti, pojmy, hodnoty a postoje, které by se měli naučit všichni žáci. Přichází na řadu po výběru celoročního tématu. Neměly by jej tvořit jen

jednotlivé poznatky, ale propojený systém, ke kterému žáci nedojdou pomocí výkladu, ale prostřednictvím zkoumání. (Kovalíková, 1995)

Dobré klíčové učivo splňuje tyto podmínky:

- Popisuje jasně a stručně to, co by žák měl vědět a co pro něj bude v životě podstatné.
- Stojí za 11–16 minut výkladu učitele či jednu i více hodin objevování dětmi.
- Pro žáka má viditelný vztah k reálnému světu a může ho v něm použít.
- Je přiměřeno věku žáka.
- Je založeno spíše na porozumění pojmům než na naučení faktů.
- Má určitou míru vymezení, aby nás při práci vedlo.

Jak podrobné klíčové učivo bude, záleží na celoročním tématu a našich žácích. Při výběru bychom neměli vycházet jen z učebnic, neposkytují dostatečné množství a hloubku informací. Velmi podstatné je připravit velké množství zdrojů, ať se žáci můžou podívat na problém z různých úhlů pohledu a kriticky jej posoudit. Zdrojem se mohou stát i dopisy a emaily lidem a organizacím, které jim napíše sami žáci. (Kovalíková, 1995)

5.4 Aplikační úkoly

Aplikační úkol je použitím klíčového učiva v praxi, díky němuž jsou žáci schopni si dovednosti i vědomosti zafixovat a umět je užívat dlouhodobě. Pro aplikační úkoly je typické pečlivé zpracování a splnění několika kritérií. Ani nejschopnější člen skupiny práci nedokáže vytvořit sám, úkol má upoutat všechny a odrážet skutečný život. (Kovalíková, 1995)

Při zadávání úkolů se používají činnosti slovesa z Bloomovy taxonomie. Věty se zadáním mají být krátké, výstižné a musí přesně sdělit, co je cílem úkolu. Děti by měly mít možnost vybrat si např. způsob plnění úkolu, řešení... Toto má za následek lepší motivaci žáků a umožňuje diferenciaci obtížnosti. (Čapek, 2015)

Pro rozvoj motivace dětí je podstatné, aby žáci přijali cíl hodiny i všechny dlouhodobější cíle tak, jako by si je sami stanovili. (Lokšová, Lokša, 1999)

Kvalitní aplikační úkol splňuje tyto kritéria:

- Poskytuje žákům opravdový výběr.
- Nabízí množství skutečných zdrojů.
- Vychází z klíčového učiva a spojuje jej s praxí.
- Stojí za čas, nad ním strávený. (Kovalíková, 1995)

5.5 Celoroční výzkumný projekt

Každý žák si vybere téma, které souvisí s celoročním tématem, a které ho zajímá. Celý rok o něm shání informace, fotografie, kontakty na osoby s ním spojené, ... které si zakládá. Celoroční projekt učí žáky pracovat s informacemi, shánět je, třídit, organizovat, komunikovat s lidmi a institucemi. Předávat a prezentovat informace vrstevníků, tvořit otázky, odpovídat na ně a diskutovat. Dítě získává hluboké znalosti v oboru a základy pro učení se na celý život. Žák má pocit zodpovědnosti za svůj úkol, učí se vytrvalosti a trpělivosti a na konci roku prožívá hrdost na svůj výtvar. (Kovalíková, 1995)

Je velmi podstatné, aby si dítě vyzkoušelo a našlo, k čemu se hodí, co mu jde a dělá radost. Právě při tom dokáže uplatnit své schopnosti a být úspěšné. Škola má žákovi pomoci objevit jeho silné stránky. (Koten, 2006)

5.6 Rodič z pohledu integrované tematické výuky

Škola doplňuje vzdělání dané rodičem. Je vhodné, ač ne vždy reálné, aby právě on byl modelem v celoživotním vzdělávání. Rodič by měl s dítětem trávit čas, brát ho na „vzdělávací“ výlety a podporoval ho v návštěvách knihovny. V rámci ITV je komunikace s rodiči zásadním kamenem pro vzdělávání dětí. Proto by měl učitel alespoň dvakrát měsíčně posílat rodičům vzkazy, kde je seznámí s tím, co se ve třídě děje. (Kovaliková, 1995)

Vždy je podstatné rodičům vysvětlit, co děláme a z jakého důvodu. Právě my musíme rodiče seznámit s tím, že každý den dítěte ve škole, ale mimo její budovu, je tím nejefektivnějším, čeho můžeme dosáhnout. S tím, že různé, pro rodiče nesmyslné školní akce, budují klima a celkové školní společenství. (Čapek, 2020) O různých formách komunikace s rodiči a stupních zapojení rodiče do spolupráce se školou nás informuje (Čapek, 2013)

5.7 Domácí úkoly z pohledu integrované tematické výuky

Nejlepším domácím úkolem je to, co má z pohledu žáka smysl. Posiluje a rozšiřuje dovednosti a pojmy, s kterými se žák seznámil. Doplní to, co se dělo ve třídě nebo to, co se v ní nedá udělat. Mezi úkoly nepatří ani cvičení ani pracovní listy. Ty učení nezlepšují a snižují radost z něj. Nejlepším domácím úkolem je čas, který tráví dítě s rodiči. (Kovaliková, 1995)

MŠMT I ČŠI uznaly, že domácí úkoly se nesmí žákům nařizovat a nemůžeme vymáhat, zda je žák splnil či nikoli. (Čapek, 2020)

5.8 Slavnosti učení

Slavnosti učení jsou další součástí ITV, při které si žáci upevňují své znalosti a dělí se o ně s ostatními (rodiči, prarodiči, zástupci školy či obce). Jedná se o plánovaný návrat ke klíčovému učivu, při kterém se předvede smysl ITV v praxi a okolí vidí, jak funguje kooperativní učení. Slavnosti by měly probíhat alespoň třikrát ročně. Pokaždé mohou mít jinou formu, dle tématu. Velmi efektivní je jako souhrn učiva sehrát divadelní představení. Další možností je, že žáci prezentují své vyrobené předměty, dokončené projekty, přehledové tabule, ... Děti si pro obecenstvo připraví aktivity (kvízy, otázky, činnosti, ...), při kterých budou pátrat po informacích v daných projektech, tabulích, ... Žáci pomáhají „svým hostům“ k nalezení správné odpovědi, a nakonec je odmění. Sami si přitom upevňují své vědomosti či dovednosti při procházení prací spolužáků. Posledním typem je slavnost, kdy se žáci rozdělí do skupin a každá si připraví stánek, ve kterém bude předvádět hostům vybrané klíčové učivo. Může se jednat o přírodovědné pokusy, matematické dovednosti, předčítání, ... Tato varianta se dá dobře kombinovat i s divadelním představením. (Kovaliková, 1995)

6 Osm složek mozkově kompatibilního prostředí a učení

Jelikož model ITV pracuje s osmi složkami mozkově kompatibilního prostředí, bez nichž vzdělávání tímto stylem nemůže fungovat, v této kapitole se zaměříme na popis jednotlivých složek. V rámci každé mozkově kompatibilní složky má text obdobnou strukturu. V úvodní části se nachází podkapitola spojující danou složku s výzkumem mozku a fakty, které důležitost této mozkově kompatibilní složky podkládají a dodávají ji kontext, následuje vlastní obsah podkapitoly a na závěr shrneme nejpodstatnější informace plynoucí z textu.

6.1 Mozkově kompatibilní složky

Výzkumy mozku došly k tomu, že osm mozkově kompatibilních složek vytvoří kvalitní prostředí pro výuku dětí i dospělých a zlepší jejich výkony. Tyto složky jsou:

- *Nepřítomnost ohrožení*
 - *Smysluplný obsah*
 - *Možnost výběru*
 - *Přiměřený čas*
 - *Obohacené prostředí*
 - *Spolupráce*
 - *Okamžitá zpětná vazba*
 - *Dokonalé zvládnutí*
- (Kovaliková, 1995, str. 18)

Pro úspěšné naučení čehokoli je zapotřebí, aby situace obsahovala alespoň tři tyto složky. Celý model ITV a integrace obsahů učiva může fungovat jen tehdy, každý ve třídě zná a využívá „mozkově kompatibilní“ složky. (Kovaliková, 1995)

6.2 Nepřítomnost ohrožení

Z výzkumu mozku

Ve chvíli, kdy se dítě necítí dobře, má strach, přepne se „vláda nad chováním“ pod mozkový kmen. Žák pak není schopen si cokoli zapamatovat. Naším cílem je vytvořit a udržet ve třídě takové prostředí, v němž bude mít žák pocit bezpečí a může u něj pracovat mozková kůra namísto mozkového kmene. (Kovaliková, 1995)

Emoce jsou silnější než racionální myšlení. Učení je nejefektivnější, když má žák pocit bezpečí. Nemusí se obávat zesměšnění, ztrapnění, potrestání nebo jiné negativní reakce spolužáků či učitele. Žáci vzdělávaní usměvavými pedagogy zažívající v hodinách humor, se učí lépe. Mají pocit bezpečí, dostává se jim okamžité zpětné vazby (úsměv). Zlepšuje se jejich motivace i přístup k učení. (Hansen Čechová, 2006)

Množství studií potvrzuje, že učení probíhá nejlépe v bezpečném prostředí, ovlivní jej i očekávání učitelů a důvěra v žákovy schopnosti. (Geoff, 2013)

Interakce mezi žáky a žákem a učitelem

Vycházíme-li z toho, že pro učení musí fungovat mozková kůra, je pro nás velmi podstatné, jaké vzájemné vztahy ve třídě mezi sebou máme. Učitel by měl mít přehled o všech třech

oblastech, které jsou pro kvalitní třídní klima potřebné. Jedná se o vzájemné vztahy, vedení třídy a pravidla chování. (Kovaliková, 1995)

Vztahy mezi učitelem a žáky jsou základem třídy, proto by měli žáci pedagogovi důvěřovat. (Kovaliková, 1995) Vcitování se do žáků a pochopení situace, v které se nachází, učiteli umožní klást na žáky vysoké požadavky, aniž by byla poškozena motivace žáka. (Lokšová, 1999) Vztah dítěte ke spolužákům i učiteli by mu měl přinášet jistotu a určité citové zázemí. Učitel by měl vytvořit otevřené prostředí, kde se děti můžou projevit přirozeně. (Koten, 2006) Není vhodné podmiňovat vztah k žákovi jeho výkonem. Třídní atmosféru i výkony žáků zlepšuje schopnost učitele, udělat si ze sebe legraci a vnést humor do výuky. (Čapek, 2020) Učitel je ve třídě proto, aby komunikaci „moderoval“. Pedagog „pouze“ připraví potřebné vzdělávací aktivity, vybere materiály a zdroje, s kterými budou pracovat sami žáci. Oni by měli přemýšlet, analyzovat, bádát, ... (Čapek, 2019)

Pro vytvoření příjemné atmosféry ve třídě a zefektivnění práce je vhodné, aby se třída řídila pravidly, které vytvoří učitel společně s žáky. Jsou-li pravidla dětmi přijímána jako podstatná, budou se jim lépe respektovat. Podpoří soudržnost skupiny, kooperaci žáků, můžou motivovat. Mělo by se jednat o „živou“ složku třídy, která se dle potřeby modifikuje. (Čapek, 2010)

Částečně třídu omezují, ale napomáhají předcházet chaosu. Mezi nejdůležitější pravidla soužití v rámci třídy patří důvěra, pravdivost, aktivní naslouchání, osobní maximum a neshazování. Důsledné dodržování těchto pravidel, zajistí pocit bezpečí a kvalitní vzdělávání. Při zavádění pravidel využíváme modelování situací, vzor učitele nebo oceňování požadovaného chování u dětí v běžném životě. Osobního maxima využíváme při sebehodnocení žáků. Dítě posuzuje, zda udělalo vše, co bylo v jeho silách. K zjednodušení tohoto posuzování byl vytvořen soupis tzv. životních dovedností, které pomáhají žákům ohodnotit svůj výkon. Mezi životní dovednosti řadíme např. vytrvalost, zvědavost, spolupráci, odpovědnost, čestnost, pružnost a další. Výčet všech dovedností nalezneme v knize S. Kovalikové. (Kovaliková, 1995)

Shrnutí pravidel pro vytvoření nepřítomnosti ohrožení

Pro nepřítomnost ohrožení jsou vhodné:

- Vymezená pravidla a jejich důsledné dodržování.
- Plány a předvídatelnost v chování učitele, žáků i dění ve třídě.
- Trvejme na slušném a přátelském jednání, vybudujme pocit bezpečí a důvěry.
- Pravidelně, alespoň jedenkrát týdně stmelujme skupinu.
- Učme žáky sociálním i životním dovednostem.
- Buďme důslední a žákům nabízejme činnosti, které mají smysl a uplatnění v životě.
- Modelujme životní dovednosti i pravidla soužití. (Kovaliková, 1995)

6.3 Smysluplný obsah

Jedná se o motivační a aktivizační složku dalšího učení i ve chvílích, kdy je učivo dle našeho názoru na žáky „složitě“. Pokud ho přesto dítě pochopí a považuje za významné pro svůj život, dokáže i mladší žák zacházet s velmi komplikovanými pojmy. (Kovaliková, 1995)

Pro výuku je důležité hlubší učení, jedná se o děj, při němž žáci porozumí problémům, umí o nich uvažovat, užít je v praxi a ví, proč se danou věc učí. (Hansen Čechová, 2006)

Existuje několik kritérií, jak by měl smysluplný obsah vypadat. Patří mezi ně:

- Smysluplný obsah využijeme v reálném světě.
- Vychází reálného života a z žákových zkušeností.
- Je dítěti srozumitelný, věkově přiměřený.
- Neobsahuje vnější odměňování. (Kovaliková, 1995)

Z výzkumu mozku

Primární úlohou mozku je zajistit přežití, naše pozornost díky tomu reaguje na podněty ze skutečného světa jednodušeji. Naopak mozkové spoje pro matematiku či čtení si musíme vytvořit učním. Proto je vhodné se ke všem školním předmětům dostat přes přírodní či společenské vědy. Jsou nejbližší skutečnému světu, mozek k nim má vlohy více vrozené, a proto ani rozdíly u jednotlivých žáků v této oblasti nejsou výrazné. Dále je příhodné pracovat s místními zdroji a utvořit u žáků přímou zkušenost, která se následně změní v pojem, na němž budou moct děti stavět. Při učení z učebnic je pochopení skutečnosti obtížnější. Slyší sice slovo, pojem, ale nemají-li s ním propojenou přímou zkušenost, významu, který nese, neporozumí. Čím více poznatků žáci získají přímou zkušeností, tím lépe se jim budou propojovat.

Dětský mozek funguje jinak než mozek dospělého. Vyvíjí se ve vývojových obdobích, které na sebe navazují. Postupně je schopen složitějšího myšlení, a pokud se setká s informací, kterou nemůže pochopit, pouze se ji naučí zopakovat. Bez pochopení podstaty věci na ni nemůže dále stavět. Děti ztrácí motivaci k učení. ITV vychází z teorie Loweryho, který rozpracoval jednotlivá vývojová období lidského mozku. Těmto obdobím lze „přiřadit“ i dělení dle jiných autorů např. Piageta. (Kovaliková, 1995)

Předoperační stádium vymezujeme od dvou do sedmi let. Děti zaměřují svou pozornost pouze na jeden aspekt, mají problém uvědomit si názor druhé osoby. Od druhé do šesté třídy se dítě nachází ve stádiu konkrétních operací. Zde je počátek logického myšlení, chápání stálosti množství, počtu a hmotnosti i schopnosti třídít objekty dle různých i jedné vlastnosti. (Atkinsonová, 1995)

Učí-li se lidský mozek, nepostupuje logicky. Třídí velké množství podnětů, rychle a různými způsoby zpracovává informace získané ze smyslů. Mozek používá minulé zkušenosti ve snaze dát význam těm novým. Učení může znamenat, že ze zmatku vytáhneme „něco“, co má určitý systém, vlastnosti či záchytné body, které již známe. Proto je vhodné se vzdělávat v co nejpřirozenějším prostředí s větším množstvím podnětů, z kterých je dítě schopno si vybrat to, co již zná. Zjednodušování, zmenšování na kratší úseky a logické uspořádání činností nemusí být ku prospěchu, jelikož v těchto „kusech“ žák nenajde záchytné body. Vhodnější je podat informace jako celek. K takovému vnímání je mozek geneticky přizpůsoben. Čím více smysly informace dostaneme a čím více je náš nervový systém zapojen, tím bude učení efektivnější, protože je větší možnost najít „něco“, co známe. Ač mozek nepracuje na logických principech, výstup (např. činnosti, které člověk vykonává) často velmi logické a systematické bývají. Navíc pokud mozek něco pochopí, přes neurotransmitery

se odmění. Člověk má příjemný pocit a učení je odměnou samo o sobě, není potřeba vnějšího odměňování. (Kovaliková, 1995)

Souhrn pravidel pro vytvoření smysluplnosti

Pro děti je smysluplné:

- Když se setkávají s reálným životem.
 - Když se učí to, co je přiměřené vývojové úrovni jejich mozku.
 - Když od dětí neočekáváme zkušenosti, které zatím nemají.
 - Když se učí něco, co je podněcuje a baví.
 - Když je učení tvořivé, užitečné a vytváří citový vztah mezi žákem a učitelem.
- (Kovaliková, 1995)

6.4 Možnost výběru

Ač se každý člověk učí odlišně, ve třídě všichni žáci pracují stejným způsobem, s jednotnými učebnicemi. ITV nabízí možnost výběru, která je základním principem demokracie. Potřebujeme žáky naučit nést za svou volbu zodpovědnost. Žáci proto mají právo se rozhodnout, jakou úlohu chtějí dělat nebo jakým způsobem úkol zpracují. (Kovaliková, 1995)

Výběr nám do výuky přináší spoustu pozitiv. Žákovi dává pocit svobody, možnost zvolit si postup, metodu či spolupracovníky, kteří mu vyhovují. Dále zlepšuje atmosféru ve třídě. (Čapek, 2019) Možnost výběru výrazně zvyšuje vnitřní motivaci žáka ve vztahu k učení. (Lokšová, Lokša, 1999)

Díky proměnám společnosti a velkému rozvoji informačních a komunikačních technologií je vhodné umožnit žákům i výběr z technologií, které využijí při výuce. (Zounek, 2009)

Z výzkumu mozku

Může-li si dítě vybrat, přirozeně si volí vhodnější postup či zátěž. Možnost výběru posiluje nezávislost na okolí, zlepšuje se dětské sebevědomí a kompetentnost pro činnosti do praktického života a jeho motivace. Zvýšíme-li zájem žáka, zvedne se i množství adrenalinu uvolněného v mozku, což pomáhá převádět informace do dlouhodobé paměti. V tomto směru byla velmi pokroková Marie Montessoriová. V souladu s výzkumem mozku a principy ITV jsou i některé z jejich metod. Např. sdružování dětí stejných zájmů či individualizovaná výuka s prací vlastním tempem. (Kovaliková, 1995)

„Nedokonalé poznatky, k nimž dojdeme vlastní cestou, nám přinášejí větší prospěch než vybroušené poučky, které předloží někdo z pozice autority. (Reitmayerová, Broumová; 2012, str.7)

Sedm typů inteligence dle Gardnera – možnost výběru každého žáka

ITV pracuje s teorií sedmi typů inteligence. Právě ta dává možnost výběru. Zadáme žákům jeden úkol či jej postavíme před určitý problém, ale každý jej může řešit jinak. Každý typ inteligence je nezávislý na ostatních, dokonce se nachází i v odlišné části mozku. Mezi tyto druhy inteligence řadíme logicko-matematickou, jazykovou, prostorovou, tělově pohybovou, hudební, intrapersonální a interpersonální inteligenci. Každý člověk se rodí se všemi sedmi

typy, jenže rozvíjí jen některé. ITV se snaží u všech jedinců rozvíjet veškeré druhy. (Kovaliková, 1995)

Pokud ovšem žák nemá v oblasti dané inteligence téměř žádné nadání, neměli bychom ho k jejímu rozvoji tlačit násilím. Naopak to může vést ke ztrátě či zhoršení schopností i v oblastech, kde byl předtím silnější. Důležitý je individuální přístup. Můžeme děti seznámit s teorií mnohočetné inteligence a pomocí dotazníku je nechat, aby si určili, který styl jim nejvíce vyhovuje. (Hansen Čechová, 2006)

Matematicko-logická inteligence je založena na uspořádávání a neuspořádávání předmětů, na odhadech množství, chápání číselných symbolů, porozumění znakům vztahujících se k číselným operacím a porozumění samotným operacím. Tento typ inteligence se projevuje brzo a vychází z manipulace s předměty, přechází až k abstrakci. (Kovaliková, 1995) Ve vzdělávacím procesu žákům pomůže vytvoření seznamu, přehledu nebo výtahu hlavních bodů a informací. Seřazení, utvoření logické posloupnosti. (Hansen Čechová, 2006)

Jazyková (lingvistická) inteligence je pro školní vzdělávání dnes velmi podstatná a tvoří až osmdesát procent úspěchu. Děti s tímto typem inteligence rády píšou a vymýšlejí příběhy, pamatují si jména, data, výborně zachází se slovy a umí je analyzovat či syntetizovat. (Kovaliková, 1995) Při učení je pro žáky vhodné formulovat si myšlenky vlastním způsobem. (Hansen Čechová, 2006)

Podstata prostorové inteligence spočívá ve schopnosti představit si něco. Děti s tímto typem inteligence si dobře zapamatují zrakové podněty, které si umí zpětně přesně vybavit jako prostorový model, s nímž libovolně zachází a manipulují. Žáci realisticky kreslí, jednodušeji se orientují v náčrtcích, grafech, schématech a mapách, mají jasné zrakové představy. Nese velký význam pro zapamatování a řešení problému. (Kovaliková, 1995) Pro zvýšení efektivity učení jsou pro žáky s tímto typem inteligence vhodné pojmové mapy. (Hansen Čechová, 2006)

Žáci s rozvinutou tělesnou pohybovou (kinestetickou) inteligencí dobře ovládají své tělo. Jsou výborní ve sportech a ručních pracích, musí být neustále v pohybu. Skvěle napodobují druhé v chování i gestech a při komunikaci se rádi dotýkají těch, s kterými mluví. (Kovaliková, 1995) Jedincům s tímto typem inteligence v rámci učení pomáhá manipulovat s předměty či sestavovat různé modely. (Hansen Čechová, 2006)

Hudební inteligence se projevuje ve všech ostatních typech. Zahrnuje schopnosti zvládnutí rytmu, intonace, melodie, tónů a celé skladby. Nevhodné pro děti s tímto typem inteligence je, když učitel mluví monotónně. (Kovaliková, 1995) Učení zlepšuje zhudebnění či zrepování informací. (Hansen Čechová, 2006)

Inteligence intrapersonální závisí na kultuře, umožňuje dětem přesně rozlišovat, co cítí a pocity pojmenovat. Díky tomu pomáhá jednodušeji chápat a usměrňovat své chování. Žáci s intrapersonální inteligencí mívají silnou vůli a bývají více nezávislí. Diskutuje-li se o něčem sporném, často mají vyhraněné názory. Velmi si věří. Upřednostňují práci na projektech, která je pro ně velmi motivační. (Kovaliková, 1995) Pro tyto děti bývá podstatné přemýšlet, proč jim záleží na daném předmětu. (Hansen Čechová, 2006)

Interpersonální inteligence se také odvíjí od kultury. V ní nadaní jedinci dokážou vytvořit ve skupině vhodnou pracovní atmosféru. Děti s vyvinutější interpersonální inteligencí mají hodně přátel, usmířují při hádkách, projevují množství empatie a milují skupinové hry. (Kovaliková, 1995) V rovině vzdělávání je pro žáka efektivním přístupem prodiskutovat s ostatními, co se naučil. (Hansen Čechová, 2006)

Model učebních stylů = model smyslových preferencí

Často se můžeme setkat s dělením žáků dle smyslů, které jsou při jejich učení dominantní. Výzkumy ukazují, že rozložení v populaci je vcelku vyrovnané, nejvíce se ovšem setkáváme s žáky, kteří preferují zisk informací prostřednictvím pohybu. Tyto děti jsou v běžné škole znevýhodněné. V praktickém životě musí být ovšem jedinec schopen pracovat nejen pomocí stylu, který preferuje, ale také pomocí stylů ostatních. Žáci s vizuální preferencí se učí pomocí obrázků, diagramů, plakátů, fotografií, prezentací či videí. Preference auditivní znamená, že se děti nejlépe učí, když informace slyší. Při kinestetické preferenci si žáci potřebují učivo zkusit a „osahat“. (Hansen Čechová, 2006)

Bloomova taxonomie kognitivních cílů

Je výsledkem práce amerických psychologů v jejichž čele stál B.S. Bloom. Začíná procesy, které jsou na myšlení nejméně náročné, spočívají v pouhém pamětní zapamatování a končí náročnějšími procesy. Vznikla roku 1956, v roce 2001 došlo k jejímu upravení novým vědeckým poznatkům. (Průcha, Walterová, Mareš, 2009)

Jedná se o uspořádání otázek v určité hierarchii od nejnižšího po nejvyšší stupeň. Hledání odpovědí na tyto otázky vyžaduje různou míru a náročnost na duševní činnost žáka. Všechny typy otázek jsou podstatné, jelikož vedou ke zkoumání problému na určité úrovni, zapojují různé druhy myšlení a různé kognitivní procesy. (Grecmanová, Urbanovská, 2007)

Napomáhá prokázat kompletní osvojení znalostí daného tématu. Pokud jedinec zvládne veškeré dovednosti této taxonomie (znalost, porozumění, aplikaci, analýzu, syntézu i hodnocení), obsáhl celé téma. (Geoff, 2013)

Souhrn pravidel pro umožnění výběru

Volba má smysl, když:

- Je možnost výběru pestrá, což znamená, že vycházíme ze všech typů inteligence, z rozmanitých otázek či různých úrovní Bloomovy taxonomie.
- Každá volba by měla žáka vést k dokonalému zvládnutí klíčového učiva.
- Jde-li to, zapojme hravost.
- Výběr by měl vycházet ze skutečného života a taky do něj žáky vést. (Kovaliková, 1995)

6.4 Přiměřený čas

Z výzkumu mozku

Jednou ze základních věcí, které bychom měli v životě rozumět je lidské chování. Chceme-li podporovat učení, musíme vědět proč, se něco děje a co k tomuto chování jedince vedlo. Podstatou chování jsou dle Harta tzv. mentální programy. Ty probíhají tak, že nejdřív zhodnotíme situaci, poté vybereme nejvhodnější program z těch, co známe, a nakonec provedeme akci. Člověk si většinou mentální program vybírá vědomě, ale některé jsou zautomatizovány. Využití vhodného programu nám přináší pocit uspokojení a vnitřní motivace.

Dle Harta učení spočívá v tom, že získáváme nové mentální programy. Aby se informace stala součástí mentálního programu a nebyla zapomenuta, je podstatné si ji vyzkoušet v praxi, nejlépe v několika situacích, k čemuž potřebujeme množství času. Jeho nedostatek na určitou činnost přináší frustraci z nedokončení aktivity. Když člověk pracuje vlastním tempem a s důvěrou, že to zvládne, má více elánu a úkol dokončí úspěšněji. Bez dostatečného času nejsme schopni používat pojmy a dovednosti ve skutečném životě.

Není vhodné přesouvat žáky ve výuce mezi učebnicemi. Děti se neučí jen z obsahu, ale z celého prostředí výuky, čímž přijímají poselství, že nejde o to dokončit práci a věci pochopit, ale být v daný čas na daném místě.

Nedostatek času souvisí i s náročností úkolů, do nichž se pustíme. Víme-li, že máme času dostatek, dovolíme si vykonávat i náročnější aktivity. Z tohoto důvodu je vhodné věnovat tématu alespoň dvouhodinový blok či celý den bez časového omezení. Žáci zkoumají věci do hloubky, pochopí je a vytvoří si mentální program, který můžou dále využívat. (Kovaliková, 1995)

Navíc je zjištěno, že v běžné pětáctyřiceti minutové hodině probíhá výuka jen 78 % z času a máme-li ve třídě větší zastoupení žáků ze slabších socioekonomických podmínek, tak ještě méně. (Výsledky šetření TALIS 2018, 2019)

Souhrn pravidel pro poskytování přiměřeného množství času ve výuce

- Odstranit pravidelný rozvrh a učit více v blocích či po tématech.
- Zpomalit, učíme-li děti méně informací, můžeme je probrat více do hloubky.
- Zahrnout do plánu i čas, který využijeme při uplatňování naučených poznatků v praxi.
- Nedržet se pevně plánu, dovolit dětem změny v programu, vidíme-li, že přemýšlejí či je něco zajímá. (Kovaliková, 1995)

6.5 Obohacené prostředí

Obohaceným prostředím myslíme takové prostředí, které aktivizuje náš nervový systém. Nachází se v něm dostatek podnětů pro uspokojení zvědavosti a působí na všechny nebo alespoň na větší část z našich devatenácti smyslů. Takové prostředí bývá jiné než školní třída, která obvykle na náš nervový systém vysílá málo nebo až moc podnětů působících na stále stejné smysly. Většina pomůcek je velmi striktních, neukazuje svět v souvislostech. (Kovaliková, 1995)

Musíme pracovat s původními zdroji a prameny, protože učebnice, pracovní sešity a všechny zjednodušené texty podporují pouze memorování místo pochopení problému. Děti pak často mívají problémy s utvořením věty, předáním myšlenky a vyjádřením, navíc práce s původním zdrojem dá vzdělávání naprosto jiný charakter, jelikož z dětí se stávají vědci či archiváři. Co se naučí z původních pramenů, bude zajímavější, ale také trvalejší. (Čapek, 2019)

Na základě evaluačního výzkumu bylo zjištěno, že spolupráce učitelů a knihovníků se jeví jako velmi významná, protože propojování vzdělávacího prostředí knihovny a školy zvyšuje kvalitu vzdělávacích programů. Knihovna navíc poskytuje lepší přístup ke vzdělávacím materiálům a dalším informačním zdrojům, čímž podporuje gramotnost a rozvoj kompetencí žáků. (Mazáčová, 2020)

Z výzkumu mozku

Intelligence spíše závisí na zkušenostech než na našich vrozených předpokladech. Pohybujeme-li se ve vhodném prostředí, probíhají v mozku elektrické a chemické reakce, které ho podněcují k činnosti. Zvětšují se naše nervové buňky i počet jejich výběžků a spojení. Mozek se stává „hustším“ z hlediska své propojenosti. Poté je pro nás jednodušší řešit problémy. Jak se propojují naše mozkové buňky, dokážeme lépe a častěji propojovat informace i v našem životě. Chceme-li aktivizovat mozek, musíme působit na co největší množství smyslů najednou. S. Kovaliková jich uvádí celkem devatenáct. Kromě zraku, sluchu, hmatu, čichu a chuti zde patří např. vnímání bolesti, teploty a rovnováhy či další. Nejlépe si zapamatujeme to, co působí na všechny naše smysly najednou, proto bychom se měli snažit během vyučovacího procesu dát dětem pocit, že jsou opravdu při tom, o čem se učí. Pokud nejde „být přímo v situaci“, můžeme vybírat z několika variant, jak žákům skutečnost přiblížíme (Kovaliková, 1995):

- *Být při tom*
- *Inscenace*
- *Dotýkání se skutečných věcí*
- *Dotýkání se zástupných předmětů*
- *Zprostředkované poznatky*
- *Symbols (Kovaliková, 1995, str. 80)*

Nejlepší variantou je zmiňované „zažít učební látku v praxi“, u čehož působíme na všechny smysly. Naopak nejméně efektivní je vzdělávání prostřednictvím symbolů jako not či vzorců, které působí pouze na dva smysly. Pokud nemáme možnost „látku prožít v praxi“ je výhodné, když má učitel co nejvíce osobních zkušeností. Z těch dokáže lépe čerpat, má zajímavější nápady, jak dětem učivo přiblížit a dostat je „do děje“. V knize od S. Kovalikové nalezneme několik tipů, jak jednotlivé učební látky dětem přiblížit. (Kovaliková, 1995)

„Kterýkoliv den mimo školu je pro vzdělání užitečnější než jakýkoliv den ve škole.“ (Čapek, 2020, str. 141)

Zkušenosti obsahující děj a zapojující více smyslů, nové či emocionálně silné se lidem pamatují lépe. Emocionální zaujetí může způsobit i střídání přístupů, strategií a aktivit v hodinách. Při soustředění napomáhá také fyzická aktivita jedince. (Hansen Čechová, 2006)

V dnešní době je jednodušší získat informace, jelikož je jich větší množství a jsou snadněji dostupné. Naopak problémem je prokázat pravdivost informace. Na základě studií PISA byly spuštěny reformy, které mají klást větší důraz na proces získávání znalostí než na ně samotné. (Bagoly-Simo, 2013)

Souhrn pravidel pro vytvoření obohaceného prostředí:

- Nechat žáky prožívat učení v realitě.
- Není-li možné zažít něco ve skutečnosti, nechat děti ohmatat skutečné části z této reality.
- Knihami, videi a obrázky pouze doplňovat to, co si žáci sami zažili.
- Utvořit si ve třídě knihovnu s odbornými spisy, encyklopediemi, nahrávkami.
- Udržovat klid a pořádek ve třídě a při výuce, pozor na přemíru podnětů.
- Nástěnky a výstavky obměňovat, ať vždy poskytují informace k aktuálnímu učivu.
- Nekupovat učebnice pro třídu, jen pro učitele a za zbylé peníze zprostředkovat dětem více možností zažít učení ve skutečnosti nebo ohmatat si reálné předměty.
- Zvát do hodin návštěvy, odborníky z praxe, kteří skutečnost být při tom dětem alespoň částečně zprostředkují. (Kovaliková, 1995)

6.6 Spolupráce

Je společná práce více lidí se záměrem dosáhnout společného cíle. V dnešní době je naprosto nedílnou součástí každého lidského života, proto by ji škola měla budovat. Nejvhodnější by bylo, kdyby se děti naučily spolupracovat i s lidmi jiných věkových skupin v heterogenních třídách. Spolupráce žáky motivuje a naučí je neubližovat si a vzájemně se podporovat. To zlepšuje atmosféru ve třídě a pozitivně ovlivní vztah k učení. (Kovaliková, 1995)

Společně s druhými můžeme dosáhnout lepších výsledků než samostatně. Děti se od spolužáků naučí mnoho věcí. Při naplňování společného cíle by měly děti využít své individuální schopnosti a dovednosti. Kooperativní učení přináší dva efekty a těmi jsou prospěch jedinci a skupině. (Hansen Čechová, 2006)

Spolupráce je velmi efektivní, jelikož žáci si při ní osvojí nejen potřebné téma, ale také získávají a rozvíjejí nejrůznější klíčové kompetence, komunikují, učí se prezentovat výsledky své práce. Navíc je vedeme k zodpovědnosti. (Čapek, 2020)

Z výzkumu mozku

Spolupráce je skvělou příležitostí, jak dát mozku dostatek podnětů k zvnitřnění si informace. Ve třídě s ITV mají všichni žáci společný cíl, kterým je dokonale si osvojit dovednosti a vědomosti, které využijí ve skutečném životě. Společná práce ve třídě má vést k dosažení této mety. Spolupráce samotná cílem není, nejedná se ani o pracovní nástroj, ale o způsob fungování třídy a systém hodnot. Výhodou je, že ač jsou úrovně vědomostí a dovedností dětí odlišné, každý se do plnění úkolu zapojí a zažije pocit úspěchu. (Kovaliková, 1995)

Příprava podmínek pro spolupráci

Chceme-li spolupracovat, musíme pro spolupráci připravit podmínky ve třídě, a to ve dvou oblastech. Nejdříve připravit kurikulum a poté umět žáky seskupovat různě, dle potřeby a učiva. (Kovaliková, 1995)

Na počátku kooperace musí stát schopnost aktivního naslouchání. Dále spolupráci usnadňuje přiměřená velikost skupiny (max. 8 žáků), seznámení s definicí problému a přesné vymezení cíle, použití tvořivých metod, společné rozhodování všech členů, rozdělení úkolů, pozitivní vztahy ve skupině a demokratický styl řízení činnosti učitelem. (Hansen Čechová, 2006)

Zpočátku musíme s dětmi spolupráci trénovat více a pracovat na pochopení vlastního učebního procesu, na tom, co je podstatou skupiny a jak být jejím členem. (Kovaliková, 1995) Sama práce ve skupině přináší úsporu času v rámci výuky. (Cangelosi, 2009)

Pružné seskupování žáků

Skupinová výuka je účinná, věří-li učitel v to, že právě tento styl výuky je prospěšný jak pro všechny dohromady, tak pro každého žáka zvlášť. Skupinová práce by se měla stát součástí každodenní výuky. Pak žákům nebude dělat problém střídat skupiny a ve všech kvalitně pracovat. ITV doporučuje využívat minimálně tři základní druhy skupin pro spolupráci dětí.

Prvním týmem je domovská skupina. Učí se zde základům, jak ve skupině pracovat. Tvoří ji čtyři až pět žáků, kteří se stýkají každodenně a probíhá v ní nejpodstatnější část učení. Další je uskupení žáků dle dovedností. Tento tým pracuje na krátkodobých úkolech a vytváří jej učitel, aby u žáků rozvinul určitou dovednost, po jejímž osvojení děti přecházejí do další skupiny. Poslední družstvo je tvořeno dle zájmů. Znovu se jedná o krátkodobou skupinu, v níž žáky spojuje určitý okruh dotazů, společný projekt, výzkum či zájem. Tato skupina se může měnit častěji, záleží na délce trvání společné aktivity. Propojení v tomto týmu je volné, většina členů pracuje samostatně, proto je zde potřeba dobrého plánování a vysokého nasazení každého člena. Můžeme se setkat i se skupinou pracovní, zajišťujících denní provoz třídy. Jedná se o vhodnou příležitost pro rozvoj vůdcovských schopností. Žáci se zde můžou učit, vybrat si vhodného spolupracovníka. V každé skupině by mělo být dáno pět funkcí, kterými jsou pomocník, zapisovatel, čtenář, tišitel a organizátor. (Kovaliková, 1995)

Role ve skupině můžeme dělit i dalšími způsoby, vždy záleží na konkrétním učiteli, jaké role zvolí. Různé způsoby tohoto dělení nalezneme např. u (Čapek, 2019) nebo (Čapek, 2020). Důležité je, aby se žáci ve funkcích střídali a vyzkoušeli si jich co nejvíce. (Čapek, 2020) Právě dělení rolí ve skupině rozděluje i zodpovědnost za jednotlivé dílčí části úkolu. Má-li v týmu každý žák svůj díl povinnosti, za který zodpovídá, znamená to, že jeho snažení bude usilovnější a výsledek jeho práce kvalitnější. (Čapek, 2019)

Důležité je poskytovat žákům i prostor pro jejich samostatnou práci a osobní rozvoj, proto by se měly používat všechny formy práce, jak hromadná, skupinová (o různém počtu členů týmu), tak i individuální, vždy podle stanoveného cíle a obsahu výuky. (Kovaliková, 1995)

Přestože v rámci skupinové práce pozorujeme spoustu výhod, můžeme se zde setkat i s množstvím komplikací. Někteří žáci v rámci skupiny můžou odmítat pracovat nebo každý člen týmu odvede jinou kvalitu práce. Problémem může být nestihnutí zpětné reflexe, prezentace vytvořené práce či komunikační problémy v rámci skupiny. Problémy jedince s prezentací a mluvením před ostatními. Často pak záleží na tom, jak umíme se skupinovou prací „zacházet“. Můžeme s ní vytěžit maximum nebo nastane pravý opak. (Čapek, 2020)

Souhrn pravidel pro spolupráci ve třídě

- Základem spolupráce jsou životní dovednosti a dodržování pravidel soužití ve třídě.
- Před vytvořením domovských skupin alespoň měsíc procvičovat spolupráci.
- Spolupráci neužívat jako trest či odměnu, je to ukázka fungování světa.
- Rozlišovat, kdy žáci jen zpracovávají stejné cvičení a kdy spolupracují.
- Je-li žák z kolektivu vystrkován, musí se učitel snažit, začlenit jej. (Kovaliková, 1995)

6.7 Okamžitá zpětná vazba

Zpětnou vazbu můžeme definovat jako informaci poskytnutou za účelem zjištění, zda má naše chování očekávaný či žádoucí směr. Nachází se všude okolo nás, je vytvořena přirozeně a předává se jak neverbálně, tak i prostřednictvím slov. Jedná se o nástroj, který nám umožní poučit se ze svých chyb a zopakovat naše úspěchy. (Reitmayerová, Broumová, 2012)

Velmi významná je tzv. 360stupňová zpětná vazba. Znamená to, že jedinci jsou poskytnuty informace o jeho činnosti od všech lidí, celé skupiny, s nimiž spolupracuje, včetně sebe. (Kubeš, Šebestová, 2008)

Aby došlo k eliminaci chyb a zpevnění pozitivních výkonů dětí, měla by být zpětná vazba poskytnuta bezprostředně po výkonu žáka. (Lokšová, Lokša, 1999)

Z výzkumu mozku

V běžném životě se při každém učení (řeči, chůze, ...) objevuje okamžitá zpětná vazba, kterou poskytují druhé osoby, materiály či okolnosti. Pomáhá k efektivnějšímu učení a přináší nám pocit úspěchu.

Zpětná vazba v rámci školy

V podmínkách školní třídy je okamžitá zpětná vazba pro všechny velmi náročná a bývá jí nedostatek. Někdy se objevuje pozdě nebo je matoucí, protože nesedí k tomu, o čem nyní přemýšlíme. Neposkytneme-li zpětnou vazbu v čas, žáci si učivo nezapamatují, proto je potřeba změnit poměr času pro jednotlivé činnosti ve výuce. Zkrátit výklad a více času věnovat aplikačním úkolům, které si žáci sami vyberou. Zbytek času věnovat žákům individuálně a poskytovat zpětnou vazbu. (Kovaliková, 1995)

Okamžité zpětné vazby lze dosáhnout prostřednictvím pracovních listů s možností sebekontroly, díky zpětnovazebním listům, které obsahují i správné postupy řešení či skrze skupinovou práci, reflexe spolužáků nebo učitele. (Zelina, 2000)

Je pro nás naprosto zásadní, aby se žáci věci naučili správně již na poprvé, protože odnaučit se chybu, kterou již máme vžitou je téměř nemožné. I k tomu pomůže okamžitá zpětná vazba. (Kovaliková, 1995)

„Učitel hodnotí kvalitní proces i během hodiny. Když se mu například líbí, jak žáci pracovali během evokačního brainstormingu, nečeká na nic a okamžitě všem udělí jedničky, i třeba v prvních deseti minutách vyučovací hodiny.“ (Robert Čapek, 2019, str. 73)

Dále se okamžitou zpětnou vazbou a metodami, jak s ní pracovat nebo i formami hodnocení zabývá např. (Čapek, 2019), (Čapek, 2020) nebo (Čapek, 2015).

I při výuce aktivními metodami učení je vhodné hodnotit během výuky, a ne až na jejím konci. Vždy bychom měli zpětnou vazbu vztahovat k faktům a popisným informacím, které jsou viditelné pro všechny. Vyvarujeme se zobecněných vyjádření, raději užíváme konkrétní slovesa např. z Bloomovy taxonomie. Nikdy bychom u zpětné vazby neměli porovnávat s ostatními, jen se zadanými kritérii. Vždy jde pouze o jedince. (Hansen Čechová, 2006)

Dle zprávy TALIS z roku 2018 zjišťujeme, že naštěstí se již zlepšuje situace s hodnocením, kdy většina učitelů již ke klasické známce doplňuje i písemnou zpětnou vazbu. Navíc se stále častěji žákům poskytuje i okamžitá zpětná vazba. (Výsledky šetření TALIS 2018, 2019)

Souhrn pravidel pro poskytování zpětné vazby

- Dobře promyslet, kterou práci si s sebou vezmeme domů.
- Uspořádat skupinovou práci, aby všichni dostali zpětnou vazbu jak k obsahu, tak procesu výuky od spolužáka či učitele.
- Hodnotit to, co je hodnotné samo o sobě a má hodnotu pro žáka a ne to, co se nám hodnotí dobře.
- Pomocť žákům vyčíst zpětnou vazbu z běžného života, vnímat vlastní práci a rozvinout důvěru ve své schopnosti.
- Změnit kurikulum i pomůcky tak, aby vycházely ze skutečného života.
- Nepodceňovat zpětnou vazbu od vrstevníků. (Kovaliková, 1995)

6.8 Dokonalé zvládnutí

Všichni požadujeme, aby práce např. elektrikáře byla co nejlepší. Z tohoto důvodu musíme i po žácích ve škole vyžadovat dokonalé zvládnutí toho, co dělají. Máme-li na děti nízké požadavky, nedonutíme je ke kvalitním výkonům, nestanou se přínosem pro společnost. Vhodné je žáky propojovat se skutečným profesním životem. I na prvním stupni najít pro žáka „lektora“, který ho vezme s sebou do práce a ukáže mu, jak skutečný svět funguje.

Ve třídě s IVT stanovujeme očekávání tak, aby dětem bylo poskytnuto dostatek času k procvičení a použití schopnosti v praktickém světě. Dbáme na pravidla soužití, životní dovednosti a na to, aby každý odváděl své maximum. Vysoká očekávání se mají stát životní filozofií jedince, protože poté nepotřebuje vnější kontrolu, jelikož má vnitřní. Navíc vnější hodnocení působí jako stresující a přenáší důraz z podstatných věcí na ty lehce hodnotitelné, měli bychom odstranit známkování. Klasické normativní známkování je naprosto nevhodné, demotivující a neefektivní. (Kovaliková, 1995)

Z výzkumu mozku

Klasické hodnocení stojí v rozporu s výzkumem mozku. Nezabudovává poznatky do mentálních programů, v mozku zůstává zmatek a nechut' k učivu, protože na útržcích se stavět nedá. (Kovaliková, 1995)

Přechod od známkování k posuzování dokonalého zvládnutí dle 3 S

Posouzení dokonalého zvládnutí vymezujeme třemi podmínkami: splnění, správnost a souhrnnost.

Splnění znamená, že práce splňuje předepsaná kritéria, žák je na ni hrdý a odpovídá požadavkům skutečného světa. (Kovaliková, 1995) Pokud žák neodevzdá práci splňující

všechny předepsaná kritéria, a to v určeném časovém limitu, učitel by výtvar neměl přijmout. Žák si musí být vědom toho, že ručí jak za kvalitu práce, tak za správný čas odevzdání. Svě jméno by měl brát jako značku kvality, kterou nenapíše jen tak na něco. (Čapek, 2019)

Správnost nám říká, že jsme využili přesné, aktuální a ověřené poznatky. Souhrnnost ukazuje, že žák pochopil pojem, je schopen s ním pracovat, vysvětlit ho ostatním. Pokryl všechny možné stránky řešení a může je o něco opřít. V práci nebere v potaz jen jedno hledisko, ale dívá se na problematiku z více úhlů pohledu, staví na podložených datech. (Kovaliková, 1995)

Postup při posuzování dokonalého zvládnutí

Při dokonalém zvládnutí bychom měli být schopni posoudit na principu ano, ne jednotlivá kritéria úkolu. Při jeho zadávání žákům je seznámíme s požadovanou kvalitou práce, odpovídající reálnému světu a časem, který k jejímu dokončení mají. (Kovaliková, 1995)

Učitel by měl vždy s žáky prodiskutovat, kolik času na přípravu potřebují. Vhodné je, nabídnout dětem kratší časový úsek, ve kterém ovšem víme, že práci stihnou, a po domluvě s nimi ho prodloužit na „maximum“, které jsme ochotni povolit. (Čapek, 2019)

Velmi podstatné je přesné zadání úkolu a konkrétní nastavení cíle výuky. Čeho chceme dosáhnout, co mají žáci zvládat a umět. Velmi podrobně musíme vysvětlit i způsob hodnocení a kritéria, které při něm budeme posuzovat. Jedná se o kriteriální hodnocení, které u žáků podporuje pozitivní přístup k výuce a škole. Následně by měla proběhnout reflexe aktivity. (Hansen Čechová, 2006)

Jedničky by neměly být jen pro motivaci nebo za snahu. Vždy jsou odměnou za precizní práci, která je jasně definovaná splněním všech zadaných kritérií. Nejde nám o výkon, ale o proces, jako najít řešení, vytvořit, vymyslet, ... samozřejmě, že kvalita řešení je různá, ale pro daného jedince či skupinu maximální. Hodnocením a problematikou známek se zabývá (Čapek, 2019).

„Sami takto dobře vedení žáci vám řeknou: důležitý není cíl, ale cesta!“ (Čapek, 2020, str. 81)

„Žáci se ve škole učí především učit se. Nebo by to tak alespoň mělo být. Hodnocení je pak významnou cestou zdokonalování těchto procesů.“ (Kolář, Šikulová; 2009, str. 19)

Při hodnocení úkol dle 3 S se zamýšlíme, zda žák bude schopen využít naučenou dovednost či pojem v praxi. Zde je rozdíl mezi klasickým vzděláváním a ITV. Naším cílem není kvantita, ale kvalita. (Kovaliková, 1995)

Souhrn pravidel pro posuzování dokonalého zvládnutí

- Zdůrazňujeme osobní maximum nikoli známky. Žákům vysvětlíme, že osobní maximum je pro každého něco jiného.
- Musíme-li dávat známky, udělovat je stylem splňuje – nespĺňuje tak, aby byly, co neblíže skutečnému životu.
- S naším přístupem i výzkumem mozku, z kterého vycházíme seznámit svého nadřízeného i rodiče žáků, před počátkem vzdělávání. Uvést i příklady z praxe.
- Snažíme se nehodnotit známkami, ale užitím znalostí a dovedností v praxi. Každý pak může sám posoudit, zda to zvládl nebo ne. (Kovaliková, 1995)

7 Praktické rady pro tvorbu integrované tematické výuky

V této kapitole 7 jsou předloženy praktické rady, které se dají využít v rámci výuky stylem ITV. Z důvodu velmi úzké profilace této kapitoly je převážným zdrojem pouze kniha: *Integrovaná tematická výuka Model: Výuka, která vychází z poznání, jak se učí lidský mozek*. (Kovalíková, 1995). Neuvádíme ji tedy již níže v textu jako zdroj. V případě, že se nám podařilo najít i jiné relevantní zdroje, jsou samozřejmě za odstavcem uvedeny.

7.1 Postupy při zavádění integrované tematické výuky

Při zavádění ITV postupujeme systematicky a promyšleně. Plná integrace trvá od tří do pěti let a k jejímu propojení jsou nejvhodnější přírodní a společenské vědy. Nejprve musíme splnit základní předpoklady: příjemné prostředí, vymezená pravidla soužití ve třídě, dostatečné stmelování žáků. Během prvního roku zavádění tvoříme téma a shromažďujeme potřebné materiály, vybereme klíčové učivo a vytvoříme aplikační úkoly. Uskutečňujeme téma skrze alespoň dvouhodinový blok denně po dobu měsíce a užíváme integrovaně minimálně jednu ze základních dovedností (psaní, počítání, ...). Během druhého roku propracujeme téma. Klademe důraz na to, aby se dovednosti žáci učili skrze něj. Zásadou je dbát na pořádek ve třídě. Podstatné je uskutečňovat téma přes alespoň dvouhodinový blok denně po dobu čtyř měsíců, stále užívat integrovaně minimálně jednu základní dovednost. Třetí rok upravujeme podtémata a tematické části. Dokončíme naše psané kurikulum. Z učitele se stane průvodce, organizace i integrace ve třídě se usnadňuje. Využíváme téma alespoň půl dne denně po celý rok. Žáci by měli používat integrovaně všechny základní dovednosti. Poslední dva roky žáci pomáhají s vymýšlením tématu, účastní se vyhledávání osob či míst, které by se do studia mohly zapojit. S žáky sestavíme šestitýdenní projekt, při kterém se samostatně vzdělávají. Realizujeme téma po celý den a celý rok, plně integrujeme všechny základní dovednosti.

7.2 Vytváření kurikula

Příprava kurikula pro třídu probíhá ve třech fázích:

1. Vytvoření celoročního tématu s podtématy na dobu jednoho měsíce a dále tematické části k těmto podtématům.
2. Vybrání klíčového učiva, které se mají naučit všichni žáci.
3. Tvorba aplikačních úkolů, díky kterým žáci pochopí pojmy a naučí se dovednosti využít v praxi.

7.3 Vytváření celoročního tématu

Teoretické informace vztahující se k vytváření celoročního tématu jsou vloženy do aplikační části, přesněji do kapitoly: 12.2 *Tvorba celoročního tématu a podtémat*. Je tomu tak z důvodu úzkého propojení teorie a samotné praktické tvorby tématu této ITV. Tímto krokem zajišťujeme vyšší smysluplnost a lepší pochopení celého postupu. Zde ponecháváme pouze krátkou pasáž vztahující se ke kritériím, které zvyšují úspěšnost tématu.

Kritéria pro zvýšení šance celoročního tématu na úspěch říkají, že téma vzbudí nadšení v učiteli i žácích, vychází ze skutečného světa a vede k němu. Jeho zdroje jsou blízko, uskutečníme ho prostřednictvím zkušeností, zažijeme ho v praxi. Myšlenka, na které téma stojí, má dle žáků i nás význam. Obsah je žákům věkově přiměřený a stojí za čas, který mu věnujeme. Navíc téma, spoje mezi tématem a podtématy i podtématy navzájem jsou zřetelné.

7.4 Stanovení klíčového učiva

Po vytvoření celoročního tématu a měsíčních podtémat, vybíráme vhodné klíčové učivo. Zvolíme ho pomocí odpovědi na otázku: Co má umět žák v 21. století?

1. V rámci brainstormingu vypíšeme podstatné pojmy. Ověříme si naše znalosti v oblasti těchto pojmů. Navštívíme námi vybraná místa a podíváme se na ně pohledem žáků. Neupravujeme místo podle kurikula, snažíme se proniknout kurikulem na dané místo.
2. Prohlédneme si kurikulum a z něj zkusíme čerpat klíčové učivo, které prohlédneme dětským pohledem. Zkusíme najít, co je pro děti nejvíce zajímavé, na co můžeme položit nejvíce otázek: Proč? Díky čemuž zvolíme klíčové učivo.
3. Při přerozdělování klíčového učiva a přípravě týdenního plánu plánujeme probírané látky více s vědomím, že ji všichni nestihneme. Máme větší prostor pro případné změny. Do týdenního i denního plánu musíme vyváženě vpracovat obsah z jednotlivých předmětových oblastí, základní a sociální dovednosti.

Při přípravě klíčového učiva dodržujeme několik pravidel: např. udržujeme časovou posloupnost, přecházíme od informací a situací žákovi nejbližších (žák – rodina – obec...) ke vzdálenějším. Stejně tak to děláme i s dějinnými událostmi a významnými osobnostmi. Tvoříme úkoly pro všechny typy inteligence, do systému zapracujeme pohyb, změny a překvapení. (Zelina, 2000)

7.5 Příprava aplikačních úkolů

Aplikační úkoly propojují klíčové učivo s využitím v praxi. Díky nim se stává učení aktivním a děti si informace lépe zapamatují. (Kovaliková, 1995) Základem všeho je aktivita a činnost žáků, díky čemuž děti získávají potřebné dovednosti a tvoří si vlastní názor. (Čapek, 2020)

Průběh přípravy:

1. Myslíme na to, že vše chceme zažít teď a tady. S tím pátráme po reálných zdrojích.
2. Při psaní aplikačních úkolů dodržujeme pravidlo 3 P, což znamená používání pobídkových sloves (sloves z Bloomovy taxonomie), přesné vymezení pokynů (vyjádření, co přesně chceme) a představa produktu (představíme si výsledek práce).

Dbáme na to, aby žáci mohli uspět: měli dost zdrojů, pomůcek, času, všichni byli do činnosti zabráni a mohli se zapojit žáci, s každým typem inteligence. Při tvorbě úkolů pomáhá tzv. Diagram pro přípravu aplikačních úkolů. Zhruba od třetí třídy mohou žáci pomáhat s chystáním úkolů. Do tohoto ročníku jsou aplikační úkoly omezené, jelikož žáci ještě nemají takové schopnosti a vědomosti, potřebují větší pomoc ze strany učitele. Proto je lepší pro ně připravit jeden aplikační úkol. Možnost volby zajistíme např. výběrem prostředku, který jim při splnění úkolu pomůže. Kritéria pro posouzení aplikačních úkolů, jsou 3 S.

7.6 Integrace základních dovedností

Dle modelu ITV mají dovednosti smysl, až když je zařadíme do kontextu. I v praktickém životě se děti učí proto, že je něco pro ně užitečné. Právě cíl a důvod učení urychlují. Čtení je vhodné spojit s tématem, kterým se zabýváme a číst každý den. Nikdy bychom neměli oddělovat žáky jako slabší čtenáře. Psaní se žák naučí nejlépe psaním, zpočátku upevňujeme správné návyky a cvičíme písmena, ale co nejsmysluplněji. Později je vhodné využít „deník“, který se předkládá

pedagogovi. Jedná se o dialog, který má smysl. Vhodné je psaní vlastních příběhů či písemností, s kterými se žáci v životě setkají. Integrace matematiky probíhá na základě užití v praxi. Žák počítá, kolik utratil, kolik může vydělat, ... Musí docházet i k prohlubování početních spojení, ale v rámci kontextu to je efektivnější. O integraci jednotlivých dovedností do modelu ITV se můžeme podrobněji dočíst v knize S. Kovalikové

7.7 Běžný den s integrovanou tematickou výukou

Autorka S. Kovaliková ve své modelové knize seznamuje s tím, jak může vypadat „ukázkový den“ při výuce stylem ITV. Zde uvádíme jen několik tipů. Je vhodné den začít něčím, co je spojeno s celoročním tématem a seznámit žáky s náplní dne. Namísto je mít určitý řád. Na začátku týdne se více setkáváme s výkladem učiva a postupně přecházíme k jeho aplikaci. Pátek může sloužit k uzavření tematické části či měsíčního podtématu.

7.8 Zásady pro úspěšné pořádání slavností učení

S nimi se setkáváme v knize S. Kovalikové. Zde udáváme některé z nich.

- Plánovat s dostatečným předstihem.
- Pořádat v podvečer.
- Všem žákům dát role.
- Provést generální zkoušku před slavnostmi.
- Připravit program a pozvánky, popřípadě napsat, koho s sebou nebrat a proč.
- Zajistit občerstvení a fotografování.
- Pozvat čestné hosty např. školníka, uklízečky, ...

8 Metody vedoucí k aktivitě žáků

Jelikož ITV klade velký důraz na aktivitu žáků, vytvoříme v této kapitole soupis metod, které právě k aktivitě vedou a dále přehled několika autorů, kteří se danou problematikou zabývají. Některé z metod využíváme v praktické části, proto je kapitola popisuje podrobněji.

8.1 Metody vedoucí k aktivitě žáků

V pedagogice se setkáme s několika možnostmi třídění metod např. dle logického postupu, etapy vyučovacího procesu, charakteru zdroje daného poznatku nebo míry vedení a samostatnosti žáků či dle žakovy aktivity. My si dovolíme zmínit metody aktivizující, které v současné době nabývají na popularitě a mezi něž řadíme např. metody diskuzní, situační a inscenační, problémové, projektové a didaktické hry. Bližší informace k jednotlivým metodám a jejich třídění nalezneme v odborné literatuře, u autorů např. (Nelešovská, Spáčilová, 2005), (Skalková, 2007), (Kalhous, Obst, 2009) a (Maňák, 2003)

Třídění metod dle logického aspektu neboli třídění z hlediska myšlenkových operací, vymezuje postupy srovnávací, analyticko-syntetický, deduktivní a induktivní. (Skalková, 2007)

Induktivní metoda znamená, že výuka je spojena s badatelskými činnostmi, objevováním pojmu nebo jeho generalizací. Učitel připraví podklady pro činnost, samostatnou aktivitou žáků. Postup děti vede od konkrétního (např. konkrétního příkladu) k obecnému (např. k obecnému závěru). (Machainová, 2010)

Žáky se snažíme vést k co nejvyšší aktivitě v rámci výuky, proto je vhodné používat nejrůznější metody, kterými děti aktivizujeme a výuku děláme co nejefektivnější. Inspiraci můžeme získávat ze širokého množství zdrojů. Právě pestrost výukových metod je klíčem k tvorbě kladného vztahu ke vzdělávání a kvalitní výuce. Kvalitní a pestré metody výuky vedou k podporujícímu hodnocení a otevřené komunikaci v rámci třídy. (Čapek, 2020)

Před každou metodou bychom měli žáky seznámit s jejich úkolem a cílem aktivity a následně provést reflexi. (Hansen Čechová, 2006)

Metody pro ilustraci

Hierarchii užíváme při čtení a analýze textu. Žák seřazuje informace do pyramidy podle toho, za jak podstatné je považuje, důležité je uvést argumenty, proč žák seřadil informace právě takto. Lze využít na velké množství předmětů a jednoduše modifikovat. Při metodě **chybový výklad** učitel žákům sdělí nepravdivou informaci, očividnou chybu a následně čeká, jak žáci zareagují. (Čapek, 2020)

Aktivitou vhodnou pro opakování látky je **strom**. Zapisujeme zde příčiny události, představující kořeny stromu, průběh události do kmenu a v závěru do větví zaznačíme důsledky. (Pražák, 2018)

Pětílístek je vhodná evokační aktivita. V podstatě se jedná o pětiřádkovou básničku propojující dosavadní znalosti žáků. Může se použít i ke shrnutí, co žáci o dané látce vědí. **Bingo** je hra, která pracuje s tabulkou o velikosti 3x3 čtverečky a s aktivitou žáků. Jedná se o jednoduchý a zábavný způsob opakování učiva. **Řízené poznámky** jsou metodou aktivního čtení

a procvičování práce s textem. Žáci nejdříve z textu vybírají dle nich nejpodstatnější věty či hesla, která poté vysvětlují svými slovy. (Čechová, 2006)

8.2 Metody pro skupinovou práci

Sněhová koule je metoda, při níž se žáci při práci s textem, výpiscích poznámek nebo dalších učebních aktivitách postupně spojují od dvojic, do čtveřic až osmic. (Čapek, 2020) Někdy se tato metoda nazývá **řeka** či **muší skupiny**. (Hansen Čechová, 2006)

Metoda **čtyř rohů** tvoří rozdílně početné skupiny, které dávají žákům prostor pro volbu tématu, které je zajímá a jemuž se chtějí věnovat.

Expertní skupiny jsou systémem, při němž žáci vycházejí z mateřské skupiny do skupin expertních, v nichž proberou a zpracují dané téma a poté se vrací prezentovat své výsledky do týmu mateřského. (Čapek, 2020) Někdy se můžeme setkat i s názvem **míchané skupiny**. (Hansen Čechová, 2006)

Aktivizačních metod, jak pro jednotlivce, tak pro skupiny žáků máme nepřeberné množství. Jen v publikaci: Nápadník pro rozvoj klíčových kompetencí ve výuce (Hansen Čechová, 2006) jich najdeme kolem osmdesáti. Další knihy jako: „Konec školní nudy, didaktické metody pro 21. století“ (Sieglová, 2019) uvádí dokonce přes 250 metod a nejrůznějších interaktivních technik, které můžeme ve výuce použít. Další nacházíme například u R. Čapka (Čapek, 2020)

8.3 Internetové zdroje

Ve výuce můžeme pracovat s informacemi z internetu. Žáci získávají informace z více různých zdrojů, porovnávají je a zjišťují, jak které médium na problém nahlíží, čímž samozřejmě zlepšují svou orientaci v médiích a schopnost utvořit si vlastní názor. (Čapek, 2020)

8.4 Alternativní školy

Alternativní školy jsou vzdělávací instituce, které od běžné školy odlišuje určité pedagogické specifikum, kterým může být např. odlišný vzdělávací program, jiné vyučovací předměty, netypická organizace výuky, jiný vztah školy s rodinou či další prvky. (Průcha, 2015)

Často vychází z individuálních potřeb žáků a pracují na principu partnerského přístupu mezi učitelem a žákem. Mezi nejznámější alternativní školy řadíme Waldorfské, Montessoriovské, Daltonské, Zdravé a Tvořivé školy. Dále se můžeme setkat se systémem Začít spolu nebo Programem Čtením a psaním ke kritickému myšlení. (Vališová, Kasíková, 2007)

Velmi vyzdvihovaným a probíraným je finské školství, hlavně kvůli přístupu k žákům. I s malými dětmi zde zacházejí jako s osobnostmi a funguje pravidlo rovnosti mezi žákem a učitelem. Ve finských školách chovají k dětem respekt a úctu, vedou je k samostatnosti, rozvíjejí jejich specifické talenty, tvoří svébytné osobnosti. Důležitým prvkem pro tento přístup je důvěra. Tentýž autor poukazuje i na efektivitu řešení výchovných problémů na školách typu Montessori. Vyzdvihuje pro výuku význam školních chodeb a možnost volnosti ve výběru pomůcek pro děti. (Čapek, 2020)

9 Projektová výuka

Výuka stylem ITV se v mnohém podobá výuce projektové, z tohoto důvodu následující kapitola definuje projektovou výuku, shrne některé její podstatné znaky a vymezí podobnosti a odlišnosti mezi ní a ITV.

9.1 Základní informace

Projektová výuka se pojí se jmény J. Dewey a W.H. Kilpatrick, kteří jsou považováni za její zakladatele, ale zabývali se jí i další osobnosti. U nás se objevovala už v meziválečném období na reformních školách spolu s daltonským plánem, winnetskou soustavou a problémovým vyučováním. Největší rozvoj projektového vyučování nastal v 90. letech 20. století. Samotný termín projekt a projektová výuka není v našem školství úplně ustálen. (Zubatá, 2014)

Projekt můžeme definovat jako komplexní řešení jednoho či více úkolů nebo problémů ze životní reality, zapojující více žáků z různého počtu tříd nebo celé školy dle svých zájmů. Jedná se o přechod od myšlenky k činu, za nějž žák nese zodpovědnost a jehož výsledkem je konkrétní výstup. (Domischová, 2011) Další definice navrhuje například (Dvořáková, 2009), (Kratochvílová, 2006), (Coufalová, 2006) nebo (Kašová, 1995).

Projektová výuka je založená na projektové metodě. Termíny projekt, projektová metoda, projektová výuka, vyučovací projekt či projektové vyučování můžeme používat jako synonyma. V běžné výuce je tato metoda stále využívána více pro „zpestření“, ve vyšší míře ji aplikují spíše školy alternativní a inovativní. (Kratochvílová, 2006) Stále není rozhodnuto, zda se při projektové výuce jedná o výukovou metodu, formu či strategii. V praxi bývá často špatně pochopena, a ač jsou aplikovány pouze její prvky, učitelé hovoří o tom, že projektovou výuku praktikují v plném rozsahu. (Domischová, 2011)

Typy projektů

Projekty můžeme dělit podle účelu, jeho vztahu k učivu a předmětu, organizace či délky trvání, místa konání, navrhovatele projektu, počtu zapojených žáků a jeho velikosti. (Coufalová 2006) Variant dělení projektů je mnoho. Za základní z hlediska školní praxe považujeme rozdělení dle časového hlediska na projekty krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé. (Domischová, 2011)

Fáze projektového vyučování

Projektová výuka se realizuje v několika fázích. Na počátku stojí nápad a následuje plánování. To začíná tím, že stanovíme základní otázky, témata a cíle. Připravíme časové rozvržení, rozdělení, výběr činností a úloh ve skupinách. Můžeme zde postupovat dvěma směry. Od cílů, kterých chceme dosáhnout k určitému produktu nebo od produktu k formulaci cílů. V této fázi je hlavním aktérem učitel. Musí vyřešit výběr pomůcek, motivaci žáků nebo spolupráci v rámci školy či mimo ni. Následuje samotná realizace projektu žáky a prezentace jejich výsledků. V úplném závěru se dostáváme k reflexi, kdy zpětně hodnotíme nejen produkt, ale hlavně samotný postup a proces tvorby, a to nejen žáky, ale i dalšími subjekty, které se na projektu podílely. Určitá zpětná vazba a hodnocení by mělo probíhat i v průběhu samotného projektu. (Domischová, 2011)

Výhody projektové výuky

Na výhody projektové výuky můžeme nahlížet ze čtyř hledisek. Z hlediska procesu učení. To znamená, že prostřednictvím projektové výuky můžeme dosáhnout cílů základního vzdělávání, rozvíjet klíčové kompetence i průřezová témata. Integrovat předměty a zlepšovat mezipředmětové vazby. Žáky připravujeme na řešení problémů v běžném životě. Způsob poznávání je přirozený, chápání celistvé. Probíhá zde interkulturní a sociální učení a dochází ke změnám v organizaci výuky. Z pohledu žáka jsou respektovány jeho individuální potřeby, dítě je více motivováno a projekty mění postoje žáků. Pro učitele je výhodou, že dochází ke změně jeho role. Z pohledu školy dojde k větší otevřenosti instituce okolnímu prostředí a navázání lepší spolupráce s okolím. (Domischová, 2011)

Mezi další výhody řadíme osvobození výuky od učebnic a vedení k četbě původních děl. Ukazování cesty k experimentování a samostatnému úsudku dětí. Projekt zdůrazňuje hlavní myšlenky problému. Žáky motivuje, dodává prožitek vlastní zkušenosti a zjednodušuje učení. Žáci se při projektové výuce učí vyšším kognitivním dovednostem jako organizaci, analýze, syntéze a hodnocení. Projekt připravuje k budoucí profesi, nabízí autonomii a podporuje zodpovědnost, zlepšuje u žáků schopnost hodnotit. (Kratochvílová, 2006)

Nevýhody projektové výuky

Stejně jako výhody, tak i nevýhody prohlížíme z více hledisek. Dostáváme větší prostor pro nekázeň žáka. Z hlediska učitele je výraznou komplikací časová náročnost této metody, často i neznalost jejich principů či nedostatečné zkušenosti s jejím praktikováním. Pro školu je negativním prvkem celková organizační náročnost projektů. (Domischová, 2011)

Nevýhodou může být náročnost požadavků na žáka, časová dotace na zpracování. Potřeba návrhu a následného dohledu nad celým projektem. Někdy bývá nutností zařadit přípravná cvičení. Projekt může požadovat zvláštní výdaje, navíc je časově náročný při hodnocení a celkově je jeho ohodnocení obtížné. (Kratochvílová, 2006)

9.2 Rozdíl mezi projektovou a integrovanou tematickou výukou

Integrovaná tematická a projektová výuka si jsou velmi blízké a ve výchovně vzdělávacím procesu se často doplňují.

Tabulka č. 1: Porovnání náležitostí projektové a integrované tematické výuky.

	Projektová výuka	Integrovaná tematická výuka
Podnět dodává	Žák	Učitel
Učivo se koncentruje okolo	Úkolu, problému	Tématu
Výstup	Většinou produkt (zdroj motivace), který je známý od počátku.	Osvojení si tématu a drobné výtvořky, produkty vznikající „druhotně“ při plnění úkolů.
Cíl, účel	Jsou formulovány.	Jsou formulovány.
Motivace	Nutná pro úspěch.	Nutná pro úspěch.
Činnosti	Nejsou detailně plánované, odvíjí se od nápadů a podnětů žáků. Propojují školu s realitou.	Detailně naplánované, propojují školu s realitou.
Role učitele	Pouze poradce v pozadí.	V určitých částech řídí činnost žáků, jinak pouze poradce.
Požadavky na žáky	Vysoká míra tvořivosti, samostatnosti a aktivity žáka.	Vysoká míra aktivity, menší míra tvořivosti a samostatnosti žáka.
Přístup k výuce	Induktivní	Deduktivní
Klima	Podporující, bezpečné, spolupracující.	Podporující, bezpečné, spolupracující.
Příprava	Málo detailní, méně náročná.	Hodně detailní, vysoce náročná.
Průběh	Nenáročný z hlediska řízení. Náročný na flexibilitu učitele.	Náročný na řízení, ale méně náročný na flexibilitu učitele.
Hodnocení a sebehodnocení	Přispívá k sebezpoznání a motivaci.	Přispívá k sebezpoznání a motivaci.

(Kratochvílová, 2006) Výše uvedená tabulka vymezuje jednotlivé kategorie pojící se s vyučovacím procesem a předkládá jejich vztah k projektové a integrované tematické výuce.

ITV byla v některých případech využita jako teoretická opora projektového vyučování a aplikována v praxi např. ve vzdělávacím programu začít spolu. (Dvořáková, 2009)

10 Integrovaný záchranný systém

Tato poslední kapitola propojuje teoretickou část DP s částí praktickou, jelikož vymezuje základní informace o integrovaném záchranném systému, který sice nesouvisí s ITV, ale stává se ústředním tématem praktické části této DP.

10.1 Základní informace o integrovaném záchranném systému

Integrovaným záchranným systémem je skupina složek, které se v případě potřeby podílejí na řešení mimořádných událostí, na záchranných či likvidačních pracích. Základními složkami tohoto systému jsou Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany, Policie České republiky a zdravotnická záchranná služba. (Zákon č.239/2000 Sb.)

„Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání“ (Zákon č.239/2000 Sb; hlava II, §4.)

Dále do IZS patří v případě potřeby poskytovatelé akutní lůžkové péče. (Zákon č.239/2000 Sb.)

IZS vznikl roku 1993 kvůli potřebě každodenní spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek. Do té doby tyto sbory pracovaly pouze vedle sebe, ale nikdo jejich spolupráci neřídil. Vznik IZS kooperaci těchto složek zefektivnil. (Integrovaný záchranný systém. Hasičský záchranný sbor České republiky: Chráníme vaše životy, zdraví a majetek [online]. 2009, 26.6.2009 [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx>)

Řízení a spolupráci zajišťují operační a informační střediska integrovaného záchranného systému, kterými jsou střediska HZS. IZS využíváme v případě, že je potřeba využít alespoň dvě jeho složky. (Zákon č.239/2000 Sb.)

II Aplikační část

11 Základní charakteristika aplikační části

Tato kapitola obsahuje vymezení základních informací o aplikační části této DP a soupis dílčích cílů integrované tematické výuky na téma *skuteční hrdinové*. Následně zde nalezneme informace o samostatné *přílohové části* a konkretizaci obsahu obou zmiňovaných dílů. Dále seznamuje se systémem, jenž zajišťuje návaznost a propojení jednotlivých složek.

11.1 Základní informace týkající se aplikační části

Aplikační část je koncipována jako příprava pro zahájení vzdělávání stylem ITV. Jelikož se při jejím zavádění nezačíná ihned s plnou integrací všech vzdělávacích obsahů i tyto přípravy nesměřují k plné integraci, ale počátečnímu kombinovanému způsobu, který je blíže popsán v teoretické části v kapitole 7 *Praktické rady pro tvorbu ITV*.

Ověřování funkčnosti daného způsobu výuky proběhlo v rozsahu 9 pracovních dní, v termínu od 24.1.2022 do 3.2.2022 na Základní škole v Petřvaldě, okres Nový Jičín.

Strategie naplňování cílů s žáky ve škole v rámci ověřování diplomové práce

Formální kurikulum:

- Rozvíjet klíčové kompetence dle principů ITV.
- Naplňovat očekávané výstupy deklarované v RVP ZV.

Kurikulum v tématech:

- Pochopit informace o IZS, jeho složkách a fungování.
- Prevence v oblasti požární ochrany, naučit děti, jak se chovat při požáru.
- Prevence v oblasti výchovy ke zdraví (strava, denní režim).

Strategie naplňování cílů celé aplikační části diplomové práce

Formální kurikulum:

- Rozvíjet klíčové kompetence dle principů ITV.
- Naplňovat očekávané výstupy deklarované v RVP ZV.

Kurikulum v tématech:

- Pochopit informace o IZS, jeho složkách a fungování.
- Zjistit, jak být složkám IZS nápomocní.
- Prevence v mimořádných situacích, naučit děti, jak se chovat v krizových a nebezpečných situacích a jak těmito situacím předcházet.
- Prevence v dalších oblastech nějakým způsobem souvisejících s IZS.

11.2 Konkretizace obsahu aplikační části

Téma zpracované v aplikační části má preventivní charakter, a proto jsou součástí motivačních dnů blokové či celodenní preventivní aktivity, které vycházejí ze zkušeností dětí a jsou zaměřené na nejrůznější oblasti od bezpečnosti v dopravě, přes požární ochranu až po zásady platící v oblasti zdravé výživy či pohybové aktivity.

Samotná aplikační část obsahuje:

- Metodický popis rozpracování základní struktury ITV, tedy téma, měsíční podtémata, jejich propojení a návaznost, klíčové učivo, a to vše včetně postupu jejich tvorby. K čemuž se odkazují kapitoly 11.4 *Struktura a systém zajišťující návaznost a propojení aplikační části* a kapitola 12 *Metodický postup přípravy a projektování aplikační části*.
- Materiály související s přípravou a využívány při ní jako kurikulární dokumenty a myšlenkové mapy obsaženy v přílohách č. 1-4
- Fotodokumentaci z ověřování DP v praxi, kterou nalezneme v *příloze č. 9*
- Ukázky autentických materiálů vzniklých při ověřování DP a vypracovaných samotnými žáky vložených do *přílohy č. 8*

11.3 Konkretizace obsahu přílohou části

Následně k DP přikládáme samostatný dokument, *přílohou část*, ve kterém nalezneme již konkrétní, praktické rozpracování základní struktury ITV obsahující:

- Přípravu na úvodní den, kdy žáky motivujeme a seznámíme s hlavním tématem.
- Přípravu na výuku v rámci úvodního dne v každém měsíci, kde jsou žáci seznámeni s propojením tématu s podtématem a seznámeni s učivem následujícího měsíce. Navíc zde na základě brainstormingu a aktuálních zkušeností žáků probíhá celodenní aktivita s preventivním charakterem.
- Aplikační úkoly, které jsou zahrnuty v přípravách učitele do výuky. Ta byla prováděna blokovým způsobem, který je využíván v prvním roce přechodu k ITV v délce jednoho měsíce. Původně se mělo jednat o přípravu na celý leden, ale kvůli komplikacím s covidovou situací příprava zahrnuje 3 týdny v lednu a jeden v únoru.
- Přípravu malé slavnosti učení, kdy si žáci nachystali pouze jednoduché úkoly, pro sebe navzájem, kterými si ověřili, co se naučili. Celkovou koncepcí slavnosti učení jsme museli upravit z důvodu krátkého časového úseku na nachystání akce a také kvůli hygienickým opatřením platícím z důvodu epidemie covidu-19.

A další materiály:

- Pomůcky potřebné k této výuce.

11.4 Struktura a systém zajišťující návaznost a propojení aplikační části

Každý měsíc byl první den výuky věnován seznámení dětí s tématem či podtématem, jejichž návaznost vysvětlujeme prostřednictvím textu, který jsme připravili a je k nahlédnutí v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky* a byl vždy přednesen při vyvození podtématu.

Po celou dobu výuky byla na nástěnce ve třídě vyvěšena myšlenková mapa. Uprostřed ní se nacházelo celoroční téma *skuteční hrdinové* s obrázkem. Okolo něj visely volné bubliny, do kterých se postupně vkládala jednotlivá podtémata. Vždy na začátku každého měsíce, při vyvození nového tématu, došlo k vložení jeho názvu do bubliny. Během měsíce žáci měli možnost připevňovat k tématu otázky, na které chtějí najít odpověď nebo lístečky s informacemi, které k němu již získali. Na konci měsíce, poslední hodinu před vyvozením dalšího tématu, se provedl návrat k učivu. Shrnuje se, co jsme se k tématu dozvěděli a odpověděli jsme na otázky, které k tématu visely na nástěnce. Případně jsme připevnili okolo podtématu další informace týkající se věcí, které jsme si v souvislosti s ním vyzkoušeli nebo se naučili.

Každý úvodní den byl kromě motivace k podtématu věnován i preventivní oblasti, kterou jsme s žáky rozvíjeli a je v určité spojitosti s celoměsíčním učivem. Jelikož se jednalo o úvodní hodinu, vycházeli jsme pouze s žákovských prekonceptů a maximálně drobného množství nových informací, které jsme jim v průběhu předcházejících činností předali. Všechny úvodní dny v konceptu mají aktivní a činnostní charakter. Často jak během prvního, tak i následujících dní docházelo ke kontaktu s cizími osobami či návštěvě různých míst, proto jsme ke každému měsíci přiřadili i osoby, se kterými se děti setkaly a místa, která vhodná k návštěvě, což nalezneme rozpracované v části 12.5 *Podrobnosti k jednotlivým měsícům*.

12 Metodický postup přípravy a projektování aplikační části

Tato kapitola se zaměřuje na samotnou přípravu a projektování základní struktury ITV na téma *skuteční hrdinové*.

12.1 Tvorba kurikula

Při přípravě aplikační části vycházíme nejen ze zákonitostí platících v rámci ITV, ale hlavně z RVP ZV (nejaktuálnější MŠMT zveřejněné verze, leden 2021) dále z ŠVP a tematických plánů ZŠ Petřvald, která poskytla možnost kus aplikační části této práce ověřit v praxi. Ač téma IZS bylo vlastní volbou, všechny ostatní složky integrované tematické výuky byly nasazeny na parametry konkrétní školy a třídy, včetně jejich kurikulárních dokumentů, vložených v příloze č. 1: *učební plán ZŠ Petřvald pro I. stupeň* a v příloze č. 2: *tematické plány ZŠ Petřvald pro 2. ročník*.

Příprava kurikula a následné celé ITV by měla probíhat dle postupu uvedeného v teoretické části DP v kapitole 7.2 *Vytváření kurikula*. Níže uvádíme, již prezentovaný základní postup, ze kterého přímo vycházíme.

1. Vytvoření celoročního tématu s podtématy na dobu jednoho měsíce a dále tematické části k těmto podtématům.
2. Vybrání klíčového učiva, které se mají naučit všichni žáci.
3. Tvorba aplikačních úkolů, díky kterým žáci pochopí pojmy a naučí se dovednosti využít v praxi. (Kovaliková, 1995)

Ovšem díky potřebě využít již existující kurikulární dokumenty, abychom co nejméně narušili chod třídy ověřováním DP, jsme museli postup trochu přeměnit. Díky čemuž práce vznikala následovně:

1. Vytvořili jsme celoroční téma vycházející z praktického života, postup je zaznamenán v kapitole 12.2 *Tvorba celoročního tématu a podtémat*.
2. Jako klíčové učivo jsme použili témata, která nám byla poskytnuta v rámci tematických plánů obsažených v příloze č. 2.
3. Aplikační úkoly byly utvořeny v rámci jednotlivých příprav učitele na výuku, které nalezneme v samostatné *přílohové části* této DP.

12.2 Tvorba celoročního tématu a podtémat

Jako téma jsme zvolili integrovaný záchranný systém. Zde pro upřesnění postupu vkládáme úsek teoretické části, zachycující postup při tvorbě celoročního tématu a podtémat, jak je zmiňováno v kapitole 7.3 *Vytváření celoročního tématu*.

1. Určíme, čím integrace začne. Následuje výběr základní dovednosti, které chceme, aby žáci uměli integrovaně používat a volíme, jak dlouhý časový úsek ITV v tomto roce věnujeme.
2. Promyslíme si, co chceme žáky naučit, přičemž důležitým pravidlem je, že méně bývá více. Vybereme s kolegy témata, která chceme během tohoto a dalších ročníků žáky naučit. Bereme ohled na přiměřenost témat k věku žáků a aktuálnost.

3. Hledáme místa a sociální situace, které jsou v blízkosti školy (nejdéle 20 minut v rozsahu školy). Reálný prostor, čas i sociální situace budou tvořit kontext učení. Vybíráme, dle toho, co chceme žáky naučit a co je v našich podmínkách dostupné.
4. Ujasníme si sjednocující téma a logický základ ITV. Tím do kurikula zabudujeme sílu a zajistíme jeho soudržnost.
5. Vybereme podtémata a tematické části. Podtémata mají měsíční a tematické části zhruba týdenní rozsah. Vhodné je udělat to pomocí brainstormingu a brát v potaz cíle naší výuky a možnosti prostředí. Následně zjišťujeme informace k našemu tématu, z co největšího spektra zdrojů. Svým základem v této oblasti si musíme být jistí, jelikož podle něj vybíráme podtémata, tematické části i klíčové učivo.
6. Pro každé podtéma si zvolíme způsob uspořádání, pohled, kterým se na problematiku díváme. Můžeme si vybrat z některého ze způsobů, které najdeme v knize S. Kovalikové (Kovaliková, 1995) nebo si utvořit své uspořádání, které již nesmíme v průběhu podtématu měnit. Děti díky němu uvidí v učivu souvislosti, jelikož spojuje celoroční téma s jednotlivými podtématy, ale také s podtématy navzájem.
7. Vytvoříme název celoročního tématu. (Kovaliková, 1995)

Zde zachycujeme náš postup.

1. Proběhlo rozhodnutí, že integrace začne motivací. Integrovaně užívaná dovednost byla psaní. Dle tipů v kapitole 7.1: *Postupy při zavádění integrované tematické výuky*, jsme zvolili, že téma uskutečňujeme minimálně přes dvouhodinový blok denně po dobu jednoho měsíce (ledna). Navíc se rozhodujeme, že každý den v měsíci věnujeme první den motivaci k podtématu a prevenci žáků v různých oblastech.
2. Zde využíváme tematické plány ZŠ Petřvald pro 2. třídu obsažené v příloze č. 2.
3. Vybrali jsme hned několik míst, které se nachází v blízkosti školy a souvisejí s oblastí IZS nebo celkově se vzděláváním (knihovna). Některé jsou přímo v obci, ale díky možnosti přepravy dětí hasičskou dodávkou nebyl problém, dostat se na místa, která k naší vesnici přiléhají. Jedná se o místa:

- Hasičská zbrojnice (Petřvald).
- Obecní knihovna (Petřvald).
- Hasičská zbrojnice HZS letiště (Mošnov).
- Místo, kde parkuje záchrana (Mošnov).
- Místo, kde sídlí policisté se psy (Mošnov).
- Letiště Leoše Janáčka (Mošnov).
- Hasičská zbrojnice (Petřvaldík).

Měli jsme i další nápady míst, které ovšem byly vzdálenější.

- Oddělení KOPIS a IBC (Moravská Ostrava).
- HZS Moravskoslezského kraje včetně jízdní policie (Ostrava-Jih).
- HZS Moravskoslezského kraje včetně záchranařského vrtulníku (Ostrava-Zábřeh).
- Městská policie (Příbor).
- Český červený kříž Olomouc (dorazili by za námi).

Sepsali jsme seznam osob, které by se s dětmi mohly setkat.

- Hasiči: Lubomír Šíp, David Čani.
- Policisté: letiště – psovodi; městská policie Příbor, jízdní policie Ostrava.
- Lékaři: Mudr. Amil Švidrnoch, Mudr. Kateřina Klečková, Mudr. Eleonora Šídová.
- Zdravotní sestry: Nela Huvarová, Helena Londinová, Monika Komoňová.
- Záchranáři: Ing. Roman Váňa (člen ČČK Olomouc).
- Další osoby: Petra Křetínská (vedoucí domovu pro seniory), Ing. Šárka Fabiánová (místostarostka obce), Václav Kološ (myslivec, starosta obce), Vladimír Gelnar (elektrikář).

4. Ujasnili jsme si téma IZS.
5. Z RVP ZV, z učiva vzdělávací oblasti a vzdělávacího oboru člověk a jeho svět, jsme vybrali podtémata, která navazují na *tematické plány ZŠ Petřvald pro 2. ročník* a zároveň korespondují, s námi vybraným tématem. Vznikla *1. myšlenková mapa* prezentovaná v příloze č. 3. Dále jsme tyto podtémata přejmenovali, tak aby se jednalo o názvy, související s IZS a učivem daného měsíce. Cílem bylo, tématem děti motivovat a vzbudit v nich jeho záhadným názvem zvědavost. Podnítit k myšlení a hledání souvislostí mezi tématem a podtématy, což zachycuje příloha č. 4: *2. myšlenková mapa*. Při tvorbě této mapy jsme vycházeli z původní.
6. Pro každé podtéma jsme měli dle návodu z knihy S. Kovalikové zvolit jeden způsob uspořádání, úhel pohledu, kterým s žáky na dané podtéma nahlížíme. Pro usnadnění pochopení jsme vybrali stejné uspořádání pro všechny podtémata. Vyhodnotili jsme, že nejvhodnější nazírání je z pohledu samotného dítěte na IZS, *skutečné hrdiny*, jako součást jeho života. Složku, se kterou se může setkat, ale lepší by bylo s ní do kontaktu nepřicházet, proto jsou děti v rámci celé koncepce výuky motivovány k takovému chování, které nutnosti kontaktu dětí s IZS předchází nebo ji snižuje na minimum. V případě potřeby setkání jsou žáci vedeni k samostatnosti a správným reakcím v krizových situacích. Dále jsme téma žákům přiblížili skrze plyšového kohouta Koka, který při výuce participoval a vzdělával se spolu s dětmi, aby si mohl splnit svůj sen a stát se hasičem.
7. V závěru jsme se ujistili, že název bude *skuteční hrdinové*, s čímž jsme již dříve pracovali jako s jednou z variant.

12.3 Stanovení klíčového učiva

Jak jsme již zmínili jako klíčové učivo jsme využili to, které je obsaženo v tematických plánech v příloze č. 2. Snažili jsme se učivo stanovené tímto plánem propojit s podtématem daného měsíce v celek. Dále jsme přiřadili každému měsíci na základě podtématu a učiva preventivní oblast i preventivní aktivity, které chceme do výuky zakomponovat. Sepsali jsme text o propojení, který dává naší práci smysl a spojuje všechny témata a podtémata, učivo i preventivní oblasti dohromady. Připojili jsme k jednotlivým měsícům konkrétní místa a osoby, s kterými přijdeme do kontaktu. V této části se nám objevily i další místa a jména než ty, jenž jsme si sepsali původně, proto došlo k obohacení a rozšíření našich původních materiálů.

Průběžně jsme pátrali po konkrétních zdrojích (článcích, knihách, ...) souvisejících s tematikou a použitelných pro výuku na 1.stupni. Některé z nich byly následně využity, proto jsou uvedeny v konkrétních přípravách na jednotlivé vyučovací bloky.

12.4 Příprava aplikačních úkolů

Ve fázi přípravy aplikačních úkolů jsme tvořili samotné přípravy na jednotlivé vyučovací dny, které nalezneme v samostatné *přílohové části*. Látku jsme se vždy snažili vyvodit pomocí induktivní metody nebo metod aktivizačních. Zakomponovali jsme i množství různých pomůcek a materiálů, které jsou také obsahem *přílohové části*.

Jelikož ověřování ITV probíhalo v měsíci lednu a části února i přípravy na konkrétní hodiny směřovaly na dané období. Při tvorbě samotných příprav na výuku jsme se snažili vycházet z rozvrhu žáků, a ač samozřejmě docházelo k propojování, vždy byla snaha přednostně zakomponovat ty předměty, které se žáci měli daný den učit.

Po vyvození učiva následovalo jeho upevňování. Jelikož ověřování DP probíhalo ve 2. třídě, u ještě relativně malých dětí, žáci nedostávali na výběr ze dvou aplikačních úkolů, ale možnost volby spočívala v něčem jiném, například ve výběru pomůcek, spolupracovníků, Což je vždy uvedeno v samotné přípravě.

12.5 Podrobnosti k jednotlivým měsícům

Níže zachycujeme jednotlivé měsíce a specifikujeme podrobnostmi k podtématům v rámci nich. Místa, které žáci navštívili a osoby, se kterými se setkali jsou udána na celý měsíc. Nemusí tedy dojít k jejich zahrnutí do úvodní měsíční motivace. Výjimkou byl leden (verze z praxe), kde jsou zaznamenány pouze osoby a místa, s kterými žáci opravdu přišli do kontaktu.

Září (úvodní motivace)

Téma: Skuteční hrdinové.

Učivo z oblasti prvouky: Integrovaný záchranný systém.

Preventivní oblast: -

Cíle v rámci preventivní oblasti daného měsíce: -

Místa, která žák navštíví daný den mimo školu: -

Lidé, s kterými se setká žák daný den:

- JSDH Petřvald
- ČČK Olomouc (dojedou za námi)

Propojení s tématem:

- Více v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky (část září)*

Září

Podtéma: Kde všude je nebezpečí? Aneb hrdinové jednají.

Učivo z oblasti prvouky: Cesta do školy, dopravní prostředky, život ve škole.

Preventivní oblast: Bezpečnost na silnicích, na místech, kde se děti denně pohybují.

Cíle v rámci preventivní oblasti daného měsíce (naplníme v rámci úvodního dne):

- Popsáno v konkrétní přípravě: *motivační hodina září*

Místa, která žák navštíví daný měsíc mimo školu:

- Dětské hřiště na Hartech.
- Cesta z parku na Hartech do školy.
- Městská policie Příbor (dopravní hřiště).

Lidé, s kterými se setká žák v daném měsíci:

- Policista

Propojení s tématem:

- Více v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky* (část září)

Říjen

Podtéma: Jak se správně zamaskovat?

Učivo z oblasti prvouky: Rybník, rostliny a houby v lese, význam lesa, savci, ptáci, zelenina, ovoce.

Preventivní oblast: Nebezpečí skrytá v přírodě (jedovaté houby, jedovaté rostliny, otrava).

Přechod k dalšímu měsíci: Jedovaté houby a rostliny → výživa.

Cíle v rámci preventivní oblasti daného měsíce (naplníme v rámci úvodního dne):

- Popsáno v konkrétní přípravě: *motivační hodina říjen*

Místa, která žák navštíví mimo školu:

- Les

Lidé, s kterými se setká žák v daném měsíci:

- Starosta obce a myslivec v jedné osobě
- Kriminalista

Propojení s tématem:

- Více v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky* (část říjen).

Listopad

Podtéma: Kdo může být hrdina?

Učivo z oblasti prvouky: Rodina, máma a táta, pomáháme si, domácí zvířata chovaná pro radost.

Preventivní oblast: Zdravá výživa

Cíle v rámci preventivní oblasti daného měsíce (naplníme v rámci úvodního dne):

- Popsáno v konkrétní přípravě: *motivační hodina listopad*

Místa, která žák navštíví mimo školu:

- Domov pro seniory Oáza v Petřvaldíku

Lidé, s kterými se setká žák v daném měsíci:

- Profesionální hasič
- Pamětník 2.SV války – letec

Propojení s tématem:

- Více v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky* (část listopad).

Prosinec

Podtéma: Výjezdová základna

Učivo z oblasti prvouky: domov; místo, kde žijeme; naše vlast; zima

Preventivní oblast: Požární ochrana

Cíle v rámci preventivní oblasti daného měsíce (naplníme v rámci úvodního dne):

- Popsáno v konkrétní přípravě: *motivační hodina prosinec*

Místa, která žák navštíví mimo školu:

- Hasičská zbrojnice v Petřvaldě
- Hasičská zbrojnice v Petřvaldíku
- Obecní knihovna v Petřvaldě

Lidé, s kterými se žák setká v daném měsíci:

- Místostarostka obce Petřvald

Propojení s tématem:

- Více v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky* (část prosinec).

Leden (v „ideálním případě“)

Podtéma: Někdy se spěchat nevyplácí...

Učivo z oblasti prvouky: naše zdraví, naše tělo, být zdravý, nemoc a úraz

Preventivní oblast: Prevence onemocnění a úrazů (zásady hygieny, duševní hygiena, prevence zuby, denní režim).

Cíle v rámci preventivní oblasti daného měsíce (naplníme v rámci úvodního dne):

- Popsáno v konkrétní přípravě: *motivační hodina leden*

Místa, která žák navštíví mimo školu:

- Zubní ordinace v Petřvaldě.
- Ordinace praktického lékaře v Petřvaldě.
- Exkurze na letiště v Mošnově, místo odkud vyjíždějí záchranky.

Lidé, s kterými se žák setká v daném měsíci:

- Záchranáři z letiště Mošnov
- Zubní lékařka se svou zdravotní sestrou
- Praktičtí lékaři
- Ředitelka domovu s pečovatelskou službou
- Zdravotní sestry

Propojení s tématem:

- Více v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky* (část leden).

Leden (v praxi)

Podtéma: Někdy se spěchat nevyplácí...

Učivo z oblasti prvouky: naše zdraví, naše tělo, být zdravý, nemoc a úraz

Preventivní oblast: Prevence onemocnění a úrazů (zásady hygieny, duševní hygiena, prevence zuby, denní režim).

Cíle v rámci preventivní oblasti daného měsíce: (naplňujeme během celého ověřování)

- Popsáno v konkrétních přípravách doložených v samostatné *přílohové části: příprava na výuku formou ITV 24.1.2022-3.2.2022*

Místa, která žák navštívil mimo školu:

- Letiště Leoše Janáčka v Mošnově.

Lidé, s kterými se žák setká v daném měsíci:

- Policista z letiště a jeho fenka
- Členové JSDH Petřvald

Propojení s tématem:

- Více v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky* (část září – úvodní motivace)

Únor

Podtéma: Tady nám jde o minuty.

Učivo z oblasti prvouky: náš svět, kalendář, prázdniny, části dne, dny v týdnu

Preventivní oblast: Závislosti

Cíle v rámci preventivní oblasti daného měsíce (naplníme v rámci úvodního dne):

- Popsáno v konkrétní přípravě: *motivační hodina únor*

Místa, která žák navštíví mimo školu:

- HZS Ostrava-Zábřeh (vrtulník).

Lidé, s kterými se žák setká v daném měsíci:

- Osoba vyléčená ze závislosti na PC
- Osoba pracující v letecké záchranné službě

Propojení s tématem:

- Více v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky* (část únor).

Březen

Podtéma: Hrdinové z jiných říší.

Učivo z oblasti prvouky: Jaro, rostliny na jaře, hospodářská a domácí zvířata.

Preventivní oblast: Pohybová aktivita

Cíle v rámci preventivní oblasti daného měsíce: (naplníme v rámci úvodního dne)

- Popsáno v konkrétní přípravě: *motivační hodina březen*

Místa, která žák navštíví mimo školu:

- HZS Ostrava-Jih
- Ostravské letiště

Lidé, s kterými se žák setká v daném měsíci:

- Policisté z letiště s jejich psy.
- Jízdní policie
- Členové včelařského spolku

Propojení s tématem:

- Více v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky* (část březen).

Duben

Podtéma: Někdo se baví, někdo zasahuje.

Učivo z oblasti prvouky: ptáci a jejich hnízda, svátky jara, tradice jara

Preventivní oblast: Denní režim, spánek.

Cíle v rámci preventivní oblasti daného měsíce: (naplníme v rámci úvodního dne)

- Popsáno v konkrétní přípravě: *motivační hodina duben*

Místa, která žák navštíví mimo školu:

- Dům praktikantky
- Naučná stezka Kotvice

Lidé, s kterými se žák setká v daném měsíci:

- Dobrovolný hasič

Propojení s tématem:

- Více v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky* (část duben).

Květen

Podtéma: Nás zachrání hrdina, kdo zachrání planetu?

Učivo z oblasti prvouky: kamarádi přírody, pozorování přírody – vycházka k řece, léto, příroda v okolí školy.

Preventivní oblast: Ekologie, třídění odpadu, chování v přírodě.

Cíle v rámci preventivní oblasti daného měsíce: (naplníme v rámci úvodního dne)

- Popsáno v konkrétní přípravě: *motivační hodina květen*

Místa, která žák navštíví mimo školu:

- Příroda v obci (řeka Lubina, příroda okolo školy, ...)
- Hasičská zbrojnice v Petřvaldě.
- Záchraná stanice pro zvířata (Bartošovice)

Lidé, s kterými se žák setká v daném měsíci:

- Místostarostka obce Petřvald
- Místní organizátor akce „Ukličme Česko“
- Členové mysliveckého spolku
- Členové JSDH Petřvald.

Propojení s tématem:

- Více v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky (část květen).*

Červen

Podtéma: V kůži hrdiny.

Učivo z oblasti prvouky: ochrana přírody, 1.pomoc, bezpečné prázdniny

Preventivní oblast: Volání na tísňové linky.

Cíle v rámci preventivní oblasti daného měsíce: (naplníme v rámci úvodního dne)

- Popsáno v konkrétní přípravě: *motivační hodina červen*

Místa, která žák navštíví mimo školu:

- Oddělení KOPIS a IBC Ostrava

Lidé, s kterými se žák setká v daném měsíci:

- Bývalý telefonista operačního střediska IZS

Propojení s tématem:

- Více v příloze č. 5: *text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky (část červen).*

12.6 Poznámky směřující k samotnému ověřování

Jelikož ověřování probíhalo až ve druhé polovině měsíce ledna, museli jsme model mírně upravit. Úvodní motivační den směřovaný na začátek září se stal prvním dnem ověřování 24.1.2022. Následně jsme nezařazovali úvodní den, který by měl proběhnout v lednu, jelikož děti již větší část měsíce pracovaly s učivem, které s podtématem souvisí. S tím se také pojí přípravy na jednotlivé vyučovací bloky. Přípravy týkající se první poloviny ledna (do 17.1.2022) byly tvořeny dle ideálního postupu, tedy podle tematických plánů pro daný ročník. Následně měly navazovat přípravy ověřené v praxi, jenže kvůli komplikacím s covidem-19 se ověřování o týden odsunulo. Druhá polovina lednových (přesněji část lednových a únorových) příprav, se utvořila v návaznosti na aktuální situaci, z tohoto důvodu se mezi materiály nachází „týdenní mezera“, některé učivo může být zakomponováno vícekrát a jednotlivé přípravy spolu nemusí úplně korespondovat.

13 Ověřování v praxi

V této kapitole se zaměřujeme na samotný proces ověřování od jeho počátku do posledního dne praxe. Závěrečná reflexe a vyhodnocení se stala náplní poslední kapitoly.

13.1 Vytyčení cílů a kritérií pro hodnocení

Před začátkem ověřování jsme si vytyčili cíle jejichž naplnění jsme hodnotili po ukončení praxe. Dále jsme sepsali možná rizika, která nás mohla při ověřování potkat a stanovili jsme si krátkodobá kritéria pro reflexi, která jsme vyhodnocovali po každém dni a dlouhodobá kritéria, která se vyhodnotila po ukončení celé praxe. Právě kritéria pro reflexi a naplnění cílů nám následně pomohla posoudit, zda mohlo být ověřování DP vyhodnoceno jako úspěšné.

Vytyčili jsme si, že pro vyhodnocení ověřování jako úspěšného je potřeba splnit nadpoloviční většinu cílů nastavených při úvodním brainstormingu praktikantkou i žáky (zde bereme v potaz pouze cíle související se vzděláváním jako takovým či našim tématem). Dále zda jsme splnili nadpoloviční většinu dlouhodobých kritérií. Jejich splnění odvodíme z plnění kritérií krátkodobých, dle předem nastaveného pravidla, splněno minimálně 8x z 10 dní výuky. V závěru proběhne také slovní vyhodnocení rizik ověřování, efektivity výuky, poutavosti pro žáky, zaznamenání dalších podnětů a pocitů praktikantky.

Veškeré tabulky obsažené v aplikační části DP, byly sestaveny při tvorbě DP, na základě údajů získaných a vytvořených při ověřování funkčnosti modelu.

Tabulka 2: Cíle a otázky, na které jsme se snažili najít odpověď během ověřování ITV ve 2.ročníku.

Oblast	Cíle a otázky položené při úvodním brainstormingu.
Matematika	Používají hrdinové matematiku ve svém životě? Můžeme použít hasičskou hadici v geometrii?
Český jazyk	Proč píšeme ve slovech hasiči a život měkké i? Jak vypadá pozvánka k paní doktorce?
Prvouka	Kdo nám pomůže, když se zraníme? Co můžeme udělat pro naše zdraví?
Pracovní činnosti	Zvládneme vyrobit hru nejen pro hrdiny?
Výtvarná výchova	Co je: <i>Požární ochrana očima dětí a mládeže?</i> Jak může vypadat zásah IZS?
Tělesná výchova	Jak cvičí naši hrdinové?
Prevence	Chci vědět, jak se zachovat při požáru. Chci umět zavolat na tísňovou linku.
Další oblasti	Dokážeme spolupracovat jako naši hrdinové? Tak, abychom úspěšně dokončili úkol? Chtěl bych jet hasičským autem. Můžou být hrdiny i zvířata?

Výše uvedená tabulka předkládá cíle a otázky, které připravila praktikantka a do výuky je přinesla napsané na lístečcích. Po celou dobu praxe visely připevněné na nástěnce u tématu *skuteční hrdinové*. Pro přehlednost jsou zde rozděleny dle jednotlivých vyučovacích předmětů.

Tabulka č. 3: Otázky a přání žáků.

<p>Otázky a přání formulované žáky.</p> <p>Vidět, jak to vypadá v záchrance a policii. Aby bylo ve škole teplo. Vidět želvu a držet hada. Vidět ještěrku a želvu. Zabobovat si. Lyžovat. Vidět zvířátka v lese, lyžovat a jít do hračkářství. Vědět, co budeme dělat na procházkách. Vědět, co budeme dělat.</p> <p>Proč se učíme? Proč si musíme strouhat pastelky? 14 dnů se neučit, jít do družiny a naučit se něco o hasičích.</p>

Otázky a přání formulované žáky vznikly spontánně, utvořili je samotné děti během úvodního brainstormingu. Některé úplně nekorespondovaly s tématem. Cíle, které byly brány jako podstatné pro posouzení úspěšnosti ověřování jsme zvýraznili tučně.

Tabulka č. 4: Vymezení možných rizik ověřování.

Možné riziko celého ověřování.	Způsob hrozby.
Covid-19 (někdo z žáků, spolupracujících subjektů či praktikantka bude pozitivní).	Nemožnost vykonat praxi. Nemožnost vykonat spolupráci, součást plánu. Nemožnost navštívit místo.
Přesuny	Nedostatek času z důvodu delších přesunů mezi budovami, než jsme očekávali.
Personální komplikace	Komplikace s dokumentací při vstupu na letiště, z důvodu střídání doprovodu, asistentky a paní učitelky, jelikož vyučující pojedou k lékaři.
Letiště	Nevhodnost přípravy vzhledem k prostředí, jelikož si neprohlédneme prostory předem. Narušování výuky dalšími lidmi. Nesoustředění žáků způsobené změnou prostředí.
Knihovna	Nedostatek prostoru na pohybové aktivity. Nedostatek pracovních míst (stůl, židle).
GDPR	Komplikace s údaji při vstupu na letiště.
Chyba v komunikaci	Zdržení v důsledku nepřesné komunikace mezi praktikantkou a některým ze subjektů (letiště, policie, hasiči). Předání jiných informací, než jsme si představovali (ze strany zapojeného subjektu dětem).
Nekázeň (způsobená změnou prostředí, vyučující, formou vyučování, přemírou aktivit či osob ve výuce)	Nesoustředěnost žáků. Nespolupráce žáků. Nedostatek času na další aktivity. Hluk.

Nevhodná práce s časem (z důvodu nezkušenosti praktikantky).	Nedostatek času na některou část výuky v důsledku naplánování velkého množství aktivit. Nedostatek času na přípravu pomůcek. Nadbytek času a nutnost improvizace v důsledku nedostatečného množství připravených aktivit.
Slavnosti učení	Nedokážeme dětem vysvětlit, co je cílem akce. Žáci nedokáží vymyslet a vytvořit aktivitu, hru či produkt. Žáci nedokáží účastníkům vysvětlit pravidla a zadání aktivity. Nestihneme provést reflexi po slavnostech.
Další rizika	Nekvalitní příprava (z důvodu nedostatku času, neprohlédnutí si místa výuky předem). Organizační komplikace (z důvodu zapojení množství subjektů). Nepřesně formulované otázky a kritéria během práce s žáky.

Výše uvedená tabulka vymezuje v prvním sloupci různá rizika, které mohla negativně ovlivnit, narušit či překazit ověřování DP. U některých jsou v závorce uvedeny i jejich možné příčiny. Druhý sloupec uvádí způsob, jakým rizika působila.

Tabulka č. 5: Krátkodobá kritéria pro reflexi, určená ke každodennímu vyhodnocení.

Kritéria pro reflexi, u nichž rozhodujeme o splnění.	Kritéria týkající se modelu ITV.	Minimální podmínky vyhodnocení kritéria jako splněného.
Funkčnost modelu ITV	Možnost výběru	Žáci mají na výběr jednu z variant alespoň 1x denně.
	Okamžitá zpětná vazba (částečně subjektivní)	Praktikantka si z výuky neodnáší více než 1 pracovní list na žáka, na opravu. Žáci získávají odpovědi okamžitě od spolužáků či učitele.
	Dokonalé zvládnutí	Žáci splní kritéria nadstavená u úkolů.
	Přiměřený čas	Žáci „obdrží“ čas navíc, zaberou-li se do činnosti.
	Spolupráce	Žáci pracují v domovské skupině.
	Nepřítomnost ohrožení	Ve třídě nevznikly spory v oblasti chování (rvačka, hádka, ...).
	Smysluplný obsah	Učivo je tematicky propojeno se skutečností. / Výsledek práce je využitelný pro skutečný život.
	Obohacené prostředí	Výuka probíhá mimo třídu. / Ve výuce jsou použity v nadpoloviční většině skutečné věci.
	Minimální podmínky vyhodnocení kritéria jako splněného.	
Naplnění cílů	Za naplnění cílů považujeme přijatelné směřování k naplňování očekávaných výstupů dle RVP ZV. Konkrétní kritéria představují	

	splnění nadpoloviční většiny dílčích cílů (v oblastech: kognitivní, afektivní, psychomotorické) sepsaných v rámci přípravy na konkrétní výuky.
Kritéria pro reflexi, u nichž provádíme vyhodnocení slovně.	Obsah slovního hodnocení.
Rizika	Rozhodnutí, zda předem sepsaná rizika nastaly. Zda nastaly další, neočekávané hrozby. Jak byly aktivní rizika vyřešena.
Časové zvládnutí	Zda jsme s žáky stihli naplánované učivo.
Reflexe	Zda jsme s žáky provedli reflexi na konci výuky.
Efektivita	Která část výuky, nám přišla (subjektivně) jako nejefektivnější.
Poutavost pro děti	Která část výuky, nám přišla (subjektivně) jako nejzajímavější pro žáky.
Pocity	Základní zachycení pocitů praktikantky z výuky.
Další podněty	Zachycení dalších připomínek a podnětů, které se objeví. (např. poznámky od vyučující žáků, dalších subjektů, ...)

Výše uvedená tabulka udává přehled jednotlivých kritérií, které se po skončení každého dne praxe vyhodnotily. U kritérií týkajících se funkčnosti modelu se v podmínkách vyhodnocení cíle jako splněného někdy nachází více údajů. V takovém případě je nutností splnit všechna tato kritéria. Je-li mezi nimi lomítko, stačí ke splnění pouze část kritérií nacházející se na jedné jeho straně. U naplnění cílů se posuzuje, zda byly v nadpoloviční většině splněny cíle kognitivní, afektivní i psychomotorické zadané přípravou na daný den. V poslední části tabulky se nachází další kritéria, u kterých se provádí slovní vyhodnocení, proto je u nich zachyceno, co by mělo být jeho obsahem.

Následným krokem bylo vymezení dlouhodobých kritérií pro reflexi. Ta týkající se funkčnosti modelu byla totožná s kritérii krátkodobými, proto zde nekládáme další tabulku. Rozdíl byl v tom, že se vyhodnocovala až po ukončení celého ověřování a k naplnění jednotlivých podmínek v oblasti funkčnosti modelu bylo požadováno, abychom je dokázali splnit alespoň 8x z 10 dní praxe. Při vyhodnocení dalších kritérií se již rozdíly objevovaly. Jejich vymezení nalezneme v níže přiložené tabulce.

Tabulka č. 6: Tabulka ukazující dlouhodobá kritéria pro reflexi, která se vyhodnocují odlišně než totožná kritéria krátkodobá.

Kritéria pro reflexi, u nichž rozhodujeme o splnění.	Podmínky potřebné k vyhodnocení kritéria jako splněného.
Naplnění cílů	Za naplnění cílů považujeme přijatelné směřování k naplňování očekávaných výstupů dle RVP ZV. Konkrétní kritéria představují splnění nadpoloviční většiny cílů nadstavených při úvodním brainstormingu praktikantkou. Splnění nadpoloviční většiny cílů nadstavených při úvodním brainstormingu žáky (bereme v potaz pouze cíle související se vzděláváním či našim tématem). Rozhodnutí, zda plyšový kohout Koko získal během ověřování ITV dostatek znalostí a dovedností, aby se mohl stát hasičem.
Časové zvládnutí	Zvládnutí naplánovaných spoluprací s dalšími subjekty.
Reflexe	Provedení reflexe se žáky na konci ověřování (dotazník). Provedení reflexe s vyučující na konci ověřování (dotazník). Provedení reflexe s dalšími zainteresovanými subjekty (paní knihovnice, účastník slavnosti učení)
Slavnosti učení	Uspořádání slavnosti učení. Příprava vlastní aktivity každou skupinou. Funkčnost aktivity (návštěvníci ji pochopili, žáci vysvětlili). Reflexe ze strany účastníků k aktivitám jednotlivých skupin.
Kritéria pro reflexi, u nichž provádíme vyhodnocení slovně.	Obsah slovního hodnocení.
Rizika	Rozhodnutí, zda předem sepsaná rizika celého ověřování nastaly. Zda nastaly další, neočekávaná hrozby. Jak byly aktivní rizika vyřešena.
Efektivita	Která část výuky, nám přišla (subjektivně) jako nejefektivnější.
Poutavost pro děti	Která část výuky, nám přišla (subjektivně) jako nejzajímavější pro žáky.
Pocity	Základní zachycení pocitů praktikantky z ověřování.
Další podněty	Zachycení dalších připomínek a podnětů, které se objeví. (např. poznámky od vyučující žáků, dalších subjektů, ...)

Výše uvedená tabulka udává přehled jednotlivých kritérií, které se po ukončení ověřování vyhodnotily. V horní polovině nacházíme kritéria, na jejichž splnění závisí vyhodnocení ověřování jako úspěšného. První sloupec vymezuje jednotlivá kritéria, druhý sloupec ukazuje podmínky, které jsou potřebné ke splnění kritéria. Vždy musíme naplnit všechny náležitosti udané v tomto sloupci. Ve spodním dílu tabulky nalezneme kritéria, která se vyhodnotily pouze slovně. U nich je dále napsáno, co po obsahové stránce má být zachyceno při jejich hodnocení.

13.2 Reflexe

Reflexe rizik po plánovaném prvním dni 17.1.2022

V souvislosti s naplněním rizika spojeného s covidem-19 muselo dojít k určitým změnám v rámci předpokládaného průběhu praxe. Kvůli pozitivnímu antigennímu testu praktikantčina partnera na covid-19 ze dne 16.1.2022 došlo k odložení ověřování diplomové práce o týden.

- **Důsledky:**

- Změnit termíny výuky v knihovně a hasičárně i slavností učení.
- Přepracovat plán návštěv jednotlivých míst a celkového uspořádání praxe.
- Sehnat hasiče na motivaci 24.1.2022
- Sehnat nový odvoz na letiště místo nemocného partnera.
- Přepracovat některé základní cíle týkající se učiva (žáci jsou o týden dále).
- Počítat s předáváním vysvědčení ve výuce 31.1.2022
- Zkrátit ověřování o 1 den. (4.2.2022 jsou pololetní prázdniny)

- **Vyřešeno:**

- Knihovna přesunuta z 19.1.2022 na 27.1.2022
- Hasičárna přesunuta z 20.1.2022 na 1.2.2022
- Slavnosti učení přesunuty z 28.1.2022 na 3.2.2022
- Hasiči na motivaci sehnání, ale z 5 členů JSDH jsou jen 2 členové JSDH.
- Odvoz na letiště zajištěn velitelem JSDH Petřvald.
- Cíle přepracovány tyto:
 - Proč píšeme ve slovech život a hasiči měkké i? na: Proč píšeme ve slovech pomáhají, dítě, utíká měkké i?
 - Jaké úrazy můžeme mít? (odstraněn)
 - Které nemoci lidé mají? (odstraněn)
- Při ověřování dlouhodobé funkčnosti modelu přepsáno kritérium z naplnění podmínek 8x za 10 dní na 7x za 9 dní.

Reflexe rizik po realizovaném třetím dni 26.1.2022

V souvislosti s naplněním rizika spojeného s covidem-19 muselo znovu dojít ke změnám v rámci předpokládaného průběhu praxe. Kvůli pozitivnímu antigennímu testu paní vychovatelky byla téměř celá třída žáků v karanténě a přešla na hybridní výuku (3 děti ve škole a ostatní online). Původně do neděle 30.1.2022, proto došlo k přerušení ověřování diplomové práce a pokračování mělo nastat od pondělí 31.1.2022, pokud nedojde k žádným komplikacím a dalšímu šíření nákazy.

- **Důsledky:**

- Zrušit výuku v knihovně.
- Změnit termín vojenského dne.
- Nemožnost konat slavností učení s návštěvníky z řad pedagogických a dalších pracovníků školy, z důvodu nedostatečného personálního zabezpečení školy (velká část pracovníků v karanténě, na slavnosti nebude mít, kdo přijít).
- Nutnost přesunout výuku v hasičárně na jiný den z důvodu nepřítomnosti třídní učitelky žáků daný den ve škole a nedostatečného personálního zabezpečení

školy (velká část pracovníků v karanténě, dozor nad třídou bude mít jiný učitel zároveň učící v jiné třídě, nemůže s námi jít do hasičárny).

- Zkrátit ověřování o další 2 dny (celkově na 7 dní).
- Změnit při ověřování dlouhodobé funkčnosti modelu kritérium z naplnění podmínek při 9 dnech na 7).

- **Vyřešeno**

- Spolupráce s knihovnou zrušena.
- Vojenský den přesunut na úterý.
- Slavnosti učení ponechány, ale žáci si připraví soutěže a aktivity pouze pro sebe. Co se naučili předvedou jen sobě navzájem a třídní paní učitelce.
- Návštěva hasičárny přesunuta z úterý na středu.
- Při ověřování dlouhodobé funkčnosti modelu přepsáno kritérium z naplnění podmínek 7x za 9 dní na 5x za 7 dní).

Reflexe rizik po realizovaném pátém dni 28.1.2022

V souvislosti s dalším naplněním rizika spojeného s covidem-19 muselo opětovně dojít ke změnám v rámci předpokládaného průběhu praxe. Paní učitelka třídní od 2.třídy byla pozitivní na covid-19, v důsledku toho od pondělí část žáků měla zůstat v karanténě (ti, kteří se účastnili hybridní výuky ve škole) a část (která byla v karanténě původně se měla vrátit do školy). Ověřování DP mělo pokračovat pod dozorem (střídání) jiných pedagogických pracovníků školy.

- **Důsledky:**

- Nutnost zrušit výuku na hasičárně a přesunout ji do školy. (Nedostatečná personální kapacita školy na to, aby někdo šel na hasičárnu s praktikantkou a dětmi.)
- Nemožnost zapojení třídní paní učitelky žáků do pořizování fotodokumentace k DP a do účasti na slavnostech učení.

- **Vyřešeno:**

- Výuka na hasičárně zrušena.
- Fotodokumentaci si pokusí dělat při výuce praktikantka sama, pokud to nebude možné, doloží pouze materiály, které děti zpracovaly.
- Kvůli ztížené komunikaci s rodiči se zvažovalo zrušení vojenského dne.

14 Vyhodnocení fungování modelu ITV v praxi

V rámci této kapitoly zachycujeme, jak po realizovaném devátém dni ověřování 3.2.2022 došlo k reflexi a hodnocení jeho úspěšnosti. Dle předem nastavených podmínek a kritérií proběhlo vyhodnocení rizik a poté se postupně vyhodnotily jednotlivé části (funkčnost modelu, naplnění cílů, předem vymezená dlouhodobá kritéria) a následně došlo ke slovnímu zhodnocení praxe v oblastech dalších kritérií. Na konci této kapitoly nastala formulace závěru o funkčnosti modelu.

14.1 Vyhodnocení předem sepsaných rizik

Tabulka č. 7: Tabulka s možnými riziky ověřování a jejich vyhodnocením.

Možné rizika celého ověřování.	Způsob hrozby.	Vyhodnocení rizika.
Covid-19 (někdo z žáků, spolupracujících subjektů či praktikantka bude pozitivní).	Nemožnost vykonat praxi. Nemožnost vykonat spolupráci, součást plánu. Nemožnost navštívit místo.	Nenastalo. Nastalo. Nastalo. Celkově 3x změny v konceptu práce z důvodu tohoto rizika, podrobněji popsáno v reflexi po jednotlivých dnech.
Přesuny	Přesuny mezi budovami budou trvat déle, než jsme předpokládali.	Nenastalo.
Personální komplikace	Komplikace s dokumentací při vstupu na letiště, z důvodu střídání doprovodu, asistentky a paní učitelky, jelikož vyučující pojede k lékaři.	Nenastalo, návštěva lékaře odložena. Veškeré personální komplikace souvisely s covidem-19, popsáno v reflexích po jednotlivých dnech.
Letiště	Nevhodnost přípravy vzhledem k prostředí, jelikož si neprohlédneme prostory předem. Narušování výuky dalšími lidmi. Nesoustředění žáků způsobené změnou prostředí.	Nenastalo, prostory jsme předem navštívili. Nenastalo. Nenastalo.
Knihovna	Nedostatek prostoru na pohybové aktivity. Nedostatek pracovních míst (stůl, židle).	Z důvodu covidu-19 návštěva knihovny zrušena.
GDPR	Komplikace s údaji při vstupu na letiště.	Nenastalo, seznam žáků odevzdán předem, pro děti připraveny průkazky návštěvníků.
Chyba v komunikaci	Zdržení v důsledku nepřesné komunikace mezi praktikantkou a některým ze subjektů (letiště, policie, hasiči). Předání jiných informací, než jsme si představovali	Nenastalo. Nenastalo.

	(ze strany zapojeného subjektu dětem).	
Nekázeň (způsobená změnou prostředí, vyučující, formou vyučování, přemírou aktivit či osob ve výuce)	Nesoustředěnost žáků. Nespolupráce žáků. Nedostatek času na další aktivity. Hluk.	Nastalo. Nekázeň pouze mírná, ale několikrát (třída i letiště). Po upozornění se žáci uklidnili. Hlavním důvodem (dle našeho názoru) bylo neporozumění zadání, jeho obtížnost nebo dokončení činnosti a neznalost dalšího postupu.
Nevhodná práce s časem z důvodu nezkušenosti praktikantky.	Nedostatek času na některou část výuky v důsledku naplánování velkého množství aktivit. Nedostatek času na přípravu pomůcek. Nadbytek času a nutnost improvizace v důsledku nedostatečného množství připravených aktivit.	Nastalo první 4 dny. Při nedostatku času nejčastěji vypuštěna reflexe, aktivita či její zkrácení. Při některých aktivitách žákům nebyl poskytnut dostatek času a prostoru na jejich projev a myšlení, což hodnotíme jako problém. Nastalo 2x ze 7 dní. Zbylo pouze několik minut. Zařazení doplňkové aktivity, která čas efektivně vyplnila.
Slavnosti učení	Nedokážeme dětem přesně vysvětlit, co je cílem akce. Žáci nedokáží vymyslet aktivitu, hru či produkt. Žáci nedokáží účastníkům vysvětlit pravidla a zadání aktivity. Nestihneme provést reflexi po slavnostech.	Nenastalo. Nenastalo. Nenastalo. Nenastalo.
Další nedostatky	Nekvalitní příprava (z důvodu nedostatku času, neprohlédnutí si místa výuky předem). Organizační komplikace Nepřesně formulované otázky a kritéria během práce s žáky.	Organizační zajištění, pomůcky i přípravy byly (dle subjektivního pohledu) kvalitně zpracovány, ač někdy jsme se s nedostatkem času na přípravu potýkali. Nenastalo. Několikrát nastalo. Poté bylo komplikovanější činnost vykonat a ve třídě na chvíli zavládl zmatek.

Výše uvedená tabulka vymezuje v prvním sloupci nebezpečí, které mohla negativně ovlivnit, narušit či překazit ověřování DP, druhý sloupec uvádí způsob, jakým rizika působila, což je

totožné s *tabulkou č. 4*. V posledním sloupci můžeme vidět rozhodnutí, zda k naplnění rizika v průběhu ověřování došlo či nikoliv. Pro přehlednost je zde použito barevné odlišení, zelené jsou nebezpečí, s kterými jsme se nesetkali, červené ta aktivní. Dále zde můžeme najít i další podrobnosti s rizikem se pojící.

14.2 Vyhodnocení funkčnosti modelu

Tabulka č. 8: Tabulka zachycující kritéria pro reflexi výuky týkající se pouze kritérií dokládající funkčnost modelu.

Kritéria pro reflexi	Minimální podmínky vyhodnocení kritéria jako splněného v rámci krátkodobých kritérií.	Vyhodnocení cíle
Možnost výběru	Žáci mají na výběr jednu z variant alespoň 1x denně.	Splněno. (Možnost výběru byla zařazena každý den ověřování).
Okamžitá zpětná vazba (částečně subjektivní)	Praktikantka si z výuky neodnáší více než 1 pracovní list na žáka, na opravu. Žáci získávají odpovědi okamžitě od spolužáků či učitele.	Splněno (Praktikantka odnášela z výuky větší množství materiálů jen v důsledku nemoci a opětovného návratu žáků do školy. Prostřednictvím spolupráce zařazena každý den.)
Dokonalé zvládnutí	Žáci splní kritéria nadstavená u úkolů.	Splněno. (Žáci a skupiny každý den, až na ojedinělé případy splnili předepsaná kritéria.)
Přiměřený čas	Žáci obdrží čas navíc, zaberou-li se do činnosti.	Splněno. (Žákům byl přiměřený čas poskytnut každý den.)
Spolupráce	Žáci pracují v domovské skupině.	Splněno. (Žáci pracovali ve skupinách každý den.)
Nepřítomnost ohrožení	Ve třídě nevznikly spory v oblasti chování (rvačka, hádka, ...).	Nesplněno. (Během 3 dní se objevily náznaky pocitu ohrožení např. pláč, většinou se jednalo o drobnosti a nedorozumění, které se rychle vyřešily.)
Smysluplný obsah	Učivo je tematicky propojeno se skutečností. / Výsledek práce je využitelný pro skutečný život.	Splněno. (Učivo bylo každý den spojeno s tématem <i>skuteční hrdinové</i> a prostřednictvím plyšového kohouta Koka.) Splněno. (4 ze 7 dní žáci připravovali aktivity na slavnosti učení, které si sami zahráli, 1 den věnovali nácviku správného chování při požáru.)
Obohacené prostředí	Výuka probíhá mimo třídu. / Ve výuce jsou použity v nadpoloviční většině skutečné věci.	Nesplněno. (Výuka mimo třídu znemožněna situací s covidem-19.) / Splněno. Každý den žáci v nadpoloviční většině manipulovali s reálnými předměty.

Výše uvedená tabulka zachycuje jednotlivé složky mozkově kompatibilního prostředí, které nám podmiňují funkčnost modelu, připomíná, co je podmínkou, abychom mohli vyhodnotit kritérium jako splněné, což je totožné s *tabulkou č. 5*. Poslední sloupec je nový,

rozhoduje o splnění či nesplnění a udává, jak bylo dosaženo podmínek pro splnění či nesplnění kritéria v dlouhodobém horizontu, tedy zda jsme splnili podmínky minimálně 5x ze 7 dnů ověřování. Pro zpřehlednění je barevně rozlišeno, která kritéria se podařilo a nepodařilo naplnit. U posledního bodu konstatujeme splnění, jelikož v jedné z variant ke splnění došlo. Při tvorbě následující tabulky jsme vycházeli z reflexí po jednotlivých dnech ověřování, které se nachází v samostatné přílohové části, jako součást jednotlivých příprav.

14.3 Vyhodnocení naplnění cílů

Tabulka 9: Vyhodnocení cílů a otázek nadstavených praktikantkou.

Oblast	Cíle a otázky položené při úvodním brainstormingu.	Příklad, dokládající splnění cíle.
Matematika	Používají hrdinové matematiku ve svém životě? Můžeme použít hasičskou hadici v geometrii?	Hasiči si počítají, jak dlouhý žebřík mají použít. Ano. Vyzkoušeli jsme si to sami.
Český jazyk	Proč píšeme ve slovech hasiči a život měkké i? Jak vypadá pozvánka k paní doktorce?	Protože tam je měkká slabika. Viděli jsme ji.
Prvouka	Kdo nám pomůže, když se zraníme? Co můžeme udělat pro naše zdraví?	Záchranka. Jíst ovoce a zeleninu.
Pracovní činnosti	Zvládneme vyrobit hru nejen pro hrdiny?	Ano. Vyrobili jsme si vlastní hry.
Výtvarná výchova	Co je: <i>Požární ochrana očima dětí a mládeže?</i> Jak může vypadat zásah IZS?	Výtvarná soutěž. Jako obrázky, které jsme nakreslili.
Tělesná výchova	Jak cvičí naši hrdinové?	Viděli jsme na videu.
Prevence	Chci vědět, jak se zachovat při požáru. Chci umět zavolat na tísňovou linku.	Jdu ven a volám na číslo 150, když je uvnitř dým, jdu ven po čtyřech u zdi a u dveří zkouším opačnou stranou ruky, jestli jsou horké. Když jsou horké, jdu k oknu a mávám. Zkusili jsme si.
Další oblasti	Dokážeme spolupracovat jako naši hrdinové? Tak, abychom úspěšně dokončili úkol? Chtěl bych jet hasičským autem. Můžou být hrdiny i zvířata?	Dokážeme spolupracovat, vyrobili jsme hry. My jsme jeli hasičským autem. Ano. Policejní pes nebo někteří psi zachraňují lidi, když se topí.

Tabulka předkládá cíle a otázky, které nastavila praktikantka, totožně jako *tabulka č. 2*. O splnění rozhodovali žáci při závěrečné reflexi a sami doložili příklad, kterým splnění potvrdili, ten je zaznamenán v posledním sloupci tabulky. Výše uvedené schéma poukazuje, že všechny praktikantkou vytvořené cíle byly splněny.

Tabulka č. 10: Otázky a přání, formulované žáky s jejich rozhodnutím o splnění.

Otázky a přání formulované žáky.	Vyhodnocení	Jak byl cíl splněn.
Vidět, jak to vypadá v záchrance a policii.	Splněno	Viděli jsme na fotografii.
Aby bylo ve škole teplo.	Splněno	Komunitní kruhy probíhaly dále od otevřeného okna.
Vidět želvu a držet hada.	Splněno	Viděli jsme želvu v dětském koutku na letišti.
Vidět ještěrku a želvu.	Nehodnoceno	Autor při reflexi chyběl.
Zabobovat si.	Nesplněno	
Lyžovat.	Nesplněno	
Vidět zvířátka v lese, lyžovat a jít do hračkářství.	Nesplněno	
Vědět, co budeme dělat na procházkách.	Nehodnoceno	Autor při reflexi chyběl.
Vědět, co budeme dělat.	Nesplněno	
Proč se učíme?	Splněno	Učíme se proto, abychom mohli být chytří nebo aby z nás mohli být hasiči jako z Koka.
Proč si musíme strouhat pastelky?	Splněno	Pastelky si strouháme proto, aby psaly. (ukázali jsme si v hodině na příkladu Koka, kterému nekreslily)
14 dnů se neučit, jít do družiny a naučit se něco o hasičích.	Splněno	Výuka 2x v družině, jízda v hasičském autě a ukázka techniky, poslední den výuky pololetní prázdniny.

Výše uvedená tabulka nás seznamuje s otázkami a přáními, které na počátku výuky formulovali sami žáci. Tučně jsou zvýrazněny cíle, jejichž splnění bereme v potaz při závěrečném rozhodnutí o úspěšnosti ověřování. *Tabulka č. 2* je zde nyní doplněná o rozhodnutí dětí, zda došlo ke splnění či nesplnění cíle (o splnění rozhodoval sám autor). V posledním sloupci nalezneme zdůvodnění, co ke splnění pomohlo. Někdy jej formulovali sami žáci, jindy je dopsáno praktikantkou.

14.4 Vyhodnocení další kritérií

Tabulka č. 11: Vyhodnocení dalších kritérií.

Kritérium	Podmínky pro splnění daného kritéria	Splnění cíle
Naplnění cílů	Splnění nadpoloviční většinu cílů nadstavených při úvodním brainstormingu praktikantkou. Splnění nadpoloviční většinu cílů nadstavených při úvodním brainstormingu žáky (bereme v potaz pouze cíle související se vzděláváním či našim tématem). Rozhodnutí, zda plyšový kohout Koko získal během ověřování ITV dostatek znalostí a dovedností, aby se mohl stát hasičem.	Splněno. Dokládá <i>tabula č. 9</i> . Splněno. Dokládá <i>tabulka č. 10</i> Splněno (posoudili žáci hlasováním 13:2 pro možnost ano).
Časové zvládnutí	Zvládnutí naplánovaných spoluprací s dalšími subjekty.	Nesplněno (znemožněno situací s covidem-19).
Reflexe	Provedení reflexe se žáky na konci ověřování (dotazník). Provedení reflexe s vyučující na konci ověřování (dotazník). Provedení reflexe s dalšími zainteresovanými subjekty (paní knihovnice, účastník slavnosti učení)	Splněno. Vyhodnocení dotazníků nalezneme v kapitole 14.4.1 <i>Vyhodnocení jednotlivých odpovědí z dotazníku pro žáky zachycených v grafech.</i> Splněno. Dotazník v příloze Nesplněno. Z důvodu komplikací s covidem-19 jsme se s dalšími osobami po delší dobu nesečkali, naplnění tohoto kritéria nebylo možné.
Slavnosti učení	Uspořádání slavnosti učení. Příprava vlastní aktivity každou skupinou. Funkčnost aktivity (návštěvníci ji pochopili, žáci vysvětlili). Reflexe ze strany účastníků k aktivitám jednotlivých skupin.	Splněno. Splněno (kvůli komplikacím s covidem-19 pouze 4 skupiny) Splněno. Splněno.

Výše uvedená tabulka ukazuje jednotlivá kritéria a podmínky nutné pro jejich splnění, stejně jako *tabulka č. 6*. Navíc zde v posledním sloupci provádíme vyhodnocení, zda k jejich splnění došlo a přikládáme důkaz potvrzující toto rozhodnutí. Pro přehlednost jsou výsledky barevně odlišeny. Splněné kritéria mají zelenou barvu, nesplněné červenou.

14.4.1 Vyhodnocení jednotlivých odpovědí z dotazníku pro žáky zachycených v grafech

Všechny níže uvedené grafy jsou vytvořeny praktikantkou na podkladě materiálů získaných při ověřování DP v praxi. V příloze č. 6 nalezneme vyplněný dotazník pro žáky k nahlédnutí.

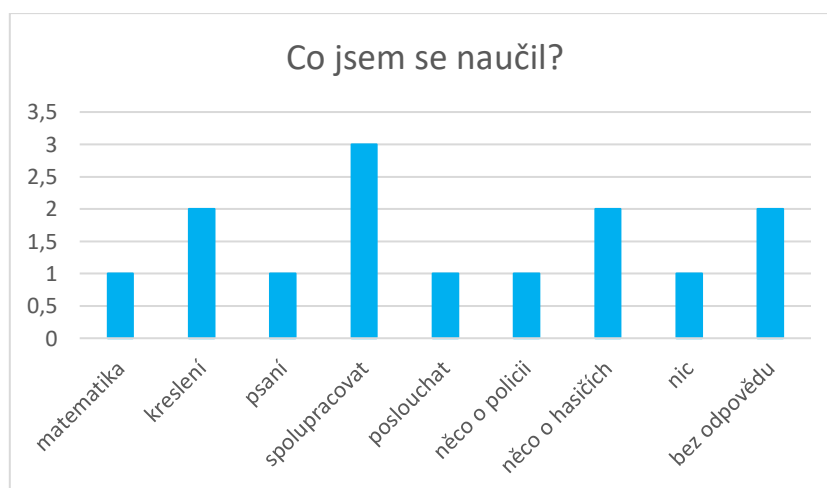
Modré grafy se vztahují k otázkám s otevřenou odpovědí, kterou si žáci utvořili sami.

Graf č. 1: V čem žáci cítili své zlepšení během ITV.

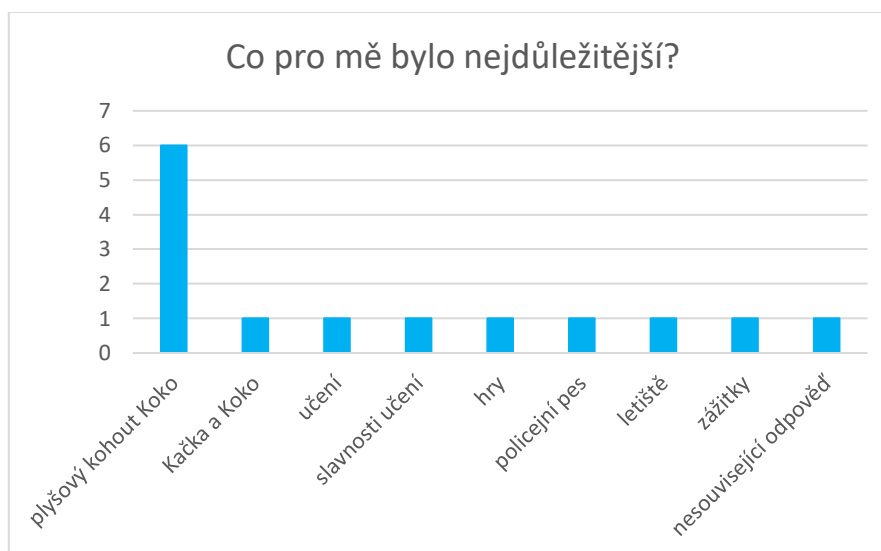
Z výše uvedeného grafu vyplývá, že část žáků (3) nepocítovala zlepšení v žádné oblasti. Budeme-li na český jazyk nahlížet integrovaně, největší část žáků (5) udala zlepšení právě v oboru českého jazyka (čtení, psaní a samotný jazyk). Dále děti uvádějí zlepšení v matematice (2). Někteří žáci neuvodili odpověď nebo nesouvisela s otázkou (2). Shodný počet, po jednom žákovi, uvedli posun v oblasti her a sportu.

Graf č. 2: Co si žáci myslí, že se během ITV naučili.

Z výše uvedeného grafu můžeme vyčíst, že největší počet žáků (3) cítí, že se naučili spolupracovat. Stejně počty dětí (2) udaly, že získaly vědomosti o hasičích, zlepšily se ve výtvarné výchově nebo odpověď neuvodily. Odpovědi 5 žáků byly naprosto originální. Tyto děti uvádějí získání nových dovedností a vědomostí v oblasti matematiky a poslouchání. Dozvěděli se něco o policii, rozvíjeli se v psaní či se nenaučili nic.

Graf č. 3: Co žáci hodnotili jako pro ně osobně nejdůležitější část ITV.

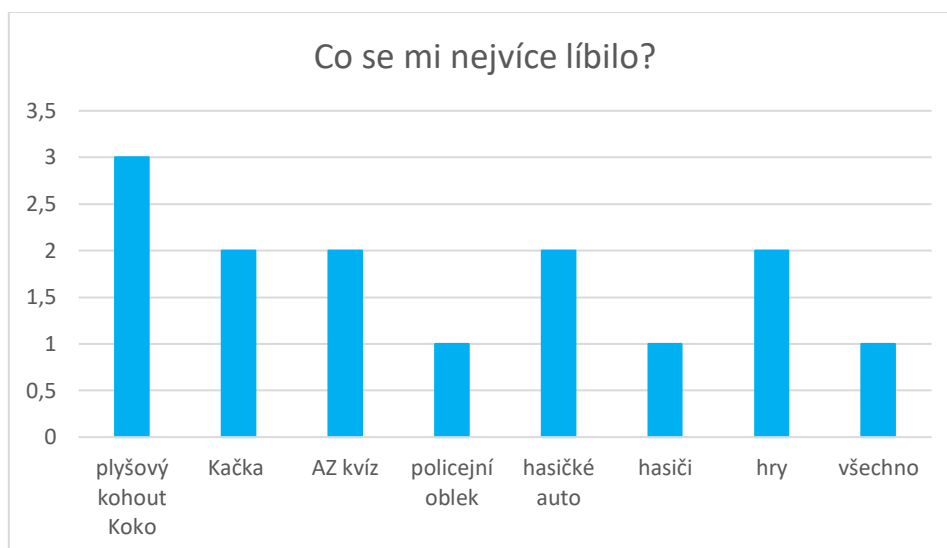
Z tohoto grafu vyplývá, že největší množství žáků (6) hodnotí jako nejdůležitější součást proběhlé ITV plyšového kohouta Koka. Dalších osm dětí má naprosto odlišné odpovědi. Patří mezi ně přínos výuky v oblasti kognitivní (učení), afektivní (zážitky; praktikantka a znovu plyšový kohout Koko), nové zkušenosti (slavnosti učení; návštěva letiště; setkání s policejním psem), jedna odpověď nesouvisela s otázkou.

Graf č. 4: Co žáci hodnotili jako největší překvapení během ITV?

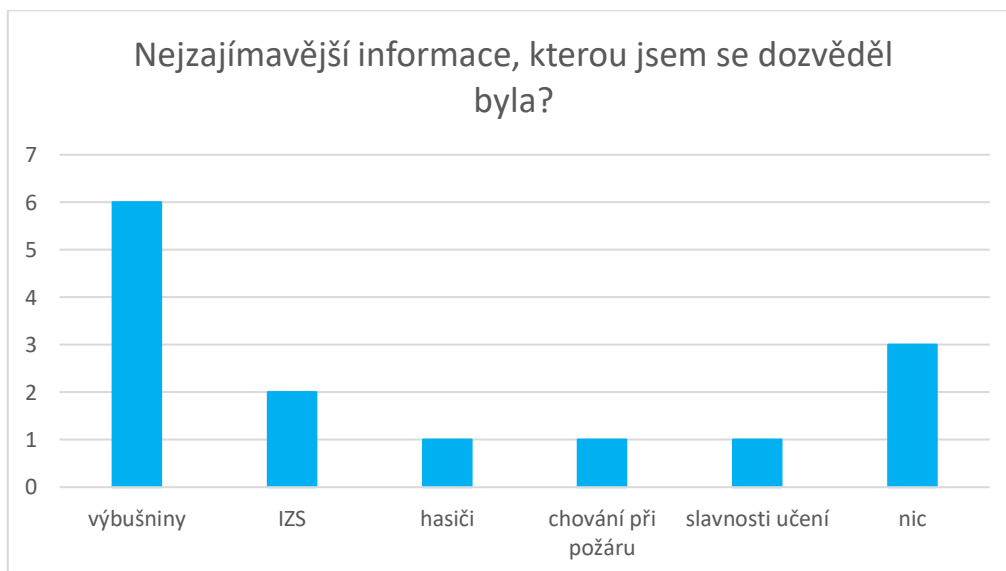
Výše uvedený graf dokládá, že největší počet žáků (4) hodnotil jako překvapení příchod praktikantky do výuky. Shodné množství, vždy dva žáci, udávají, že nečekali návštěvu letiště, výuku s plyšovým kohoutem Kokem či nenapsali odpověď. Ostatní děti napsaly naprosto odlišné překvapení a těmi byly: karanténa, zajištění občerstvení na slavnostech učení, jízda hasičským autem a nic, co by nečekaly.

Graf č. 5: Co se žákům nejvíce líbilo během ITV.

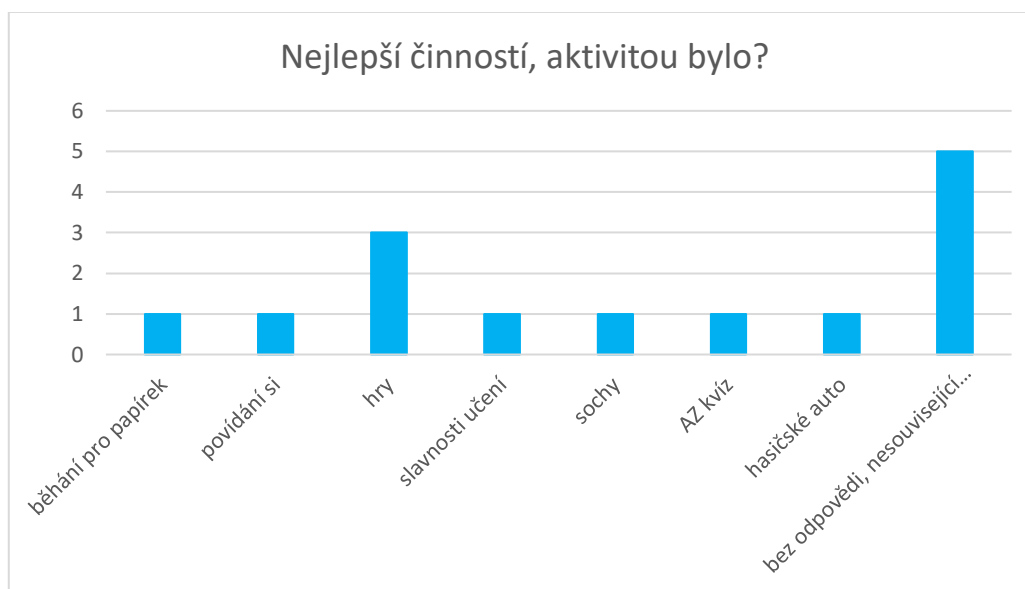
Výše uvedený graf znázorňuje, že třem dětem se nejvíce na celé ITV líbil plyšový kohout Koko. Totožné počty, po dvě děti, udávají největší radost z přítomnosti praktikantky, jízdy hasičským autem, využití her ve výuce a AZ kvízu, který si vyzkoušeli na slavnostech učení. Odpovědi tří žáků jsou zcela originální. Patří mezi ně prohlédnutí si policejního obleku, setkání s hasiči a celá výuka formou ITV.

Graf č. 6: Která informace byla pro žáky během ITV nejzajímavější.

Z uvedeného grafu vyplývá, že šest žáků ze třídy hodnotí jako nejzajímavější informace ty, které se dozvěděli na letišti od policisty a týkaly se výbušniny. Tři děti na tuto otázku neodpověděly. Dva žáci napsali, že nejzajímavější byly veškeré informace týkající se IZS. Poslední tři odpovědi byly každá jiná. Žáky zaujaly slavnosti učení, hasiči a informace i dovednosti, které získali v oblasti chování při požáru.

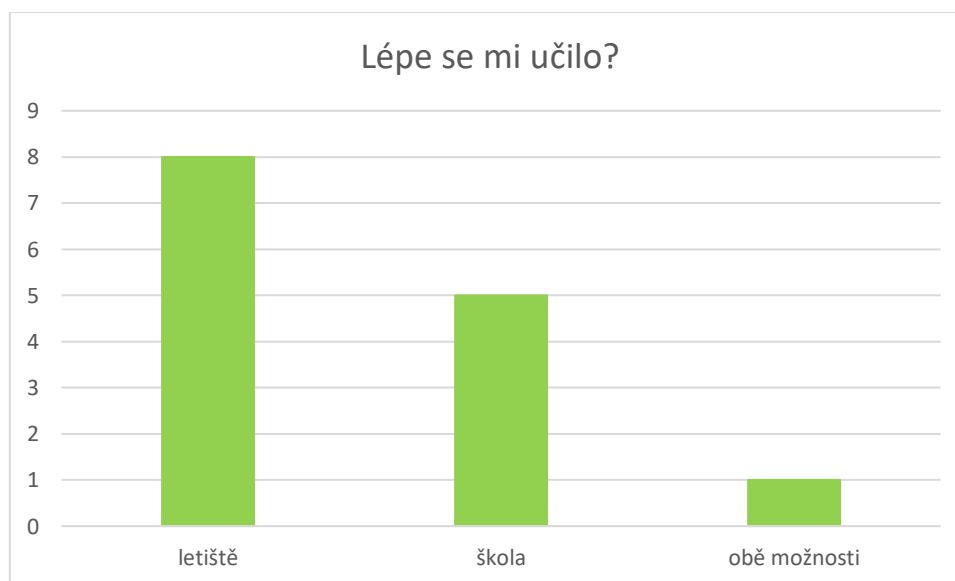
Graf č. 7: Nejlepší činnost či aktivita během ITV z pohledu žáků.

Sedmý graf uvádí, že pět respondentů na otázku, co bylo nejlepší činností či aktivitou v rámci ověřování ITV neodpovědělo nebo jejich odpověď s otázkou nesouvisela. Šest žáků napsalo, že nejlepšími činnostmi byly hry, někteří to udali obecně (3) a další (3) přesněji, kdy je pojmenovali (běhání pro papírek, sochy, AZ kvíz). Shodně žáci, po jednom, udávají, že jako nejlepší aktivitu hodnotí jízdu hasičským vozem, slavnosti učení a komunitní kruhy.

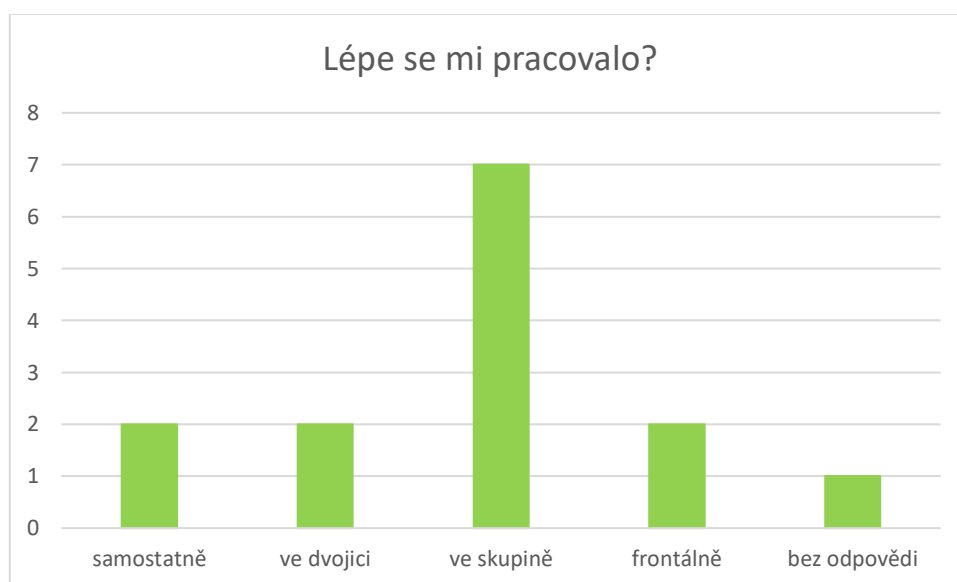
Zelené grafy souvisejí s uzavřenými otázkami s výběrem z daného spektra odpovědí. V závorce za názvem grafu uvádíme mozkově kompatibilní složku, jejíž přítomnost otázka zjišťovala.

Graf č. 8: Na kterém místě se žákům lépe učilo.

Z tohoto grafu vyplývá, že většině žáků (8) se lépe učilo v prostředí mimo školu. Pět dětí preferuje výuku ve škole a jeden žák je nerozhodný.

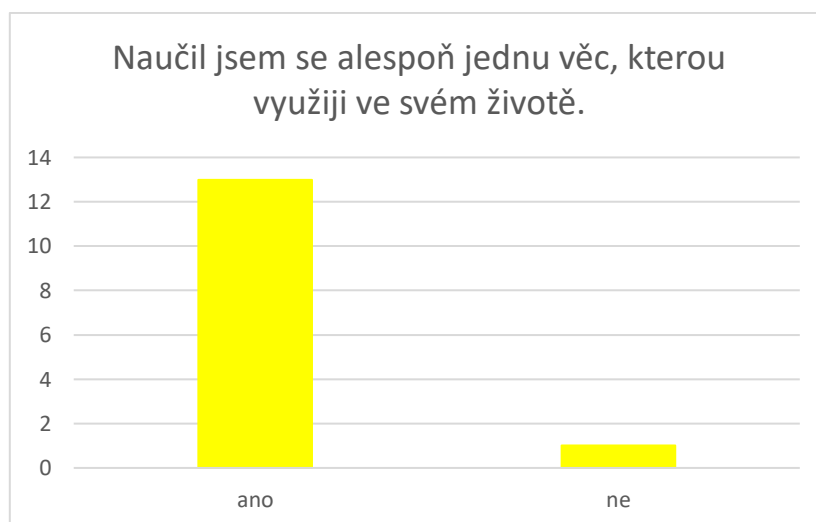
Graf č. 9: Způsob, jakým se žákům lépe pracovalo. (spolupráce)

Výše uvedený graf znázorňuje, že polovině žáků (7) se nejlépe pracovalo ve skupině. Další možnosti práce jako samostatně, ve dvojici a frontálně vybrali vždy dva žáci. Jeden respondent na otázku neodpověděl.

Žluté grafy patří k otázkám uzavřeným s dichotomickou odpovědí. V závorce za názvem grafu uvádíme mozkově kompatibilní složku, jejíž přítomnost otázka zjišťovala.

Graf č. 10: Přínos ITV pro budoucí život žáků. (smysluplný obsah)

Výše uvedený graf udává, že třináct ze čtrnácti žáků hodnotí ITV jako přínosnou, jelikož získali alespoň jednu informaci, dovednost, postoj, ... který ve svém životě využijí. Jeden žák nesouhlasí a přínos pro svůj budoucí život v ITV nevidí.

Graf č. 11: Vztah žáků ke škole při výuce formou ITV.

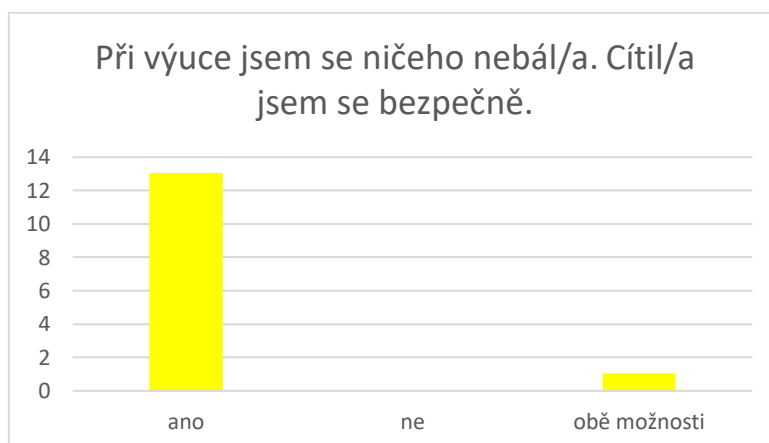
Jedenáctý graf udává, že většina dětí (9) se do školy při ověřování ITV těšila. Tři žáci se do školy netěšili a dva dle situace.

Graf č. 12: Jak žáky výuka bavila.

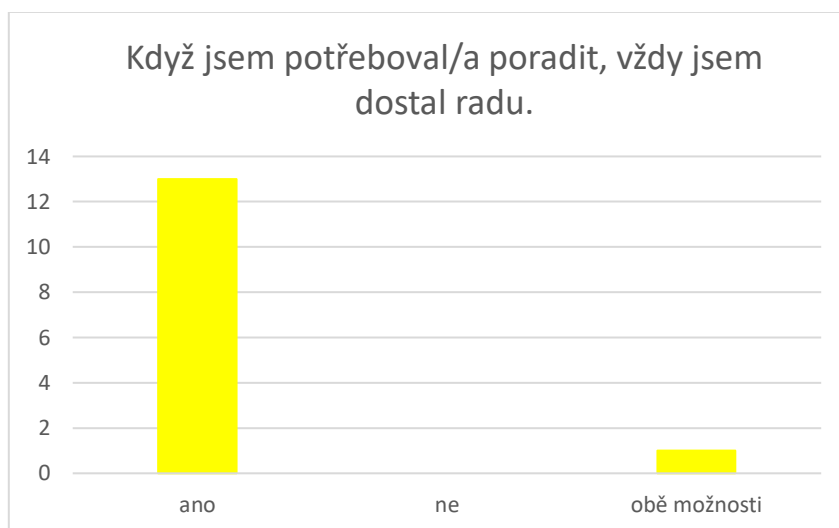
Z výše uvedeného grafu můžeme vyčíst, že deset žáků ITV bavila. Tři děti ne a jeden respondent uvedl, že někdy ano a občas ne.

Graf č. 13: Bezpečnost prostředí z pohledu žáků ve třídě při ITV. (nepřítomnost ohrožení)

Ze třináctého grafu vyplývá, že většina dětí (13) se cítila při ITV bezpečně. Jeden žák udává, že byly chvíle, kdy se bezpečně necítil.

Graf č. 14: Zda žák obdržel radu, kterou potřeboval. (okamžitá zpětná vazba)

Tento graf nás seznamuje s tím, že třináct žáků pocíťovalo, že v případě potřeby dostali radu, kterou chtěli. Jeden respondent udává, že v některých případech se mu potřebné pomoci nedostalo.

14.4.2 *Vyhodnocení dotazníku hospitující pedagožky*

Na základě dotazníku, vyplněného paní učitelkou třídní žáků, u nichž ověřování probíhalo vyplývá, že v oblasti kurikula, tedy se směřováním k naplňování klíčových kompetencí, ŠVP a celkové efektivity výuky byla vyučující plně spokojena. Horšího hodnocení jsme se dočkali v oblasti smysluplnosti celého modelu, což může vyplývat z faktu, že hospitace ve třídě probíhaly pouze první tři dny ověřování. Následné vyhodnocení a celkové propojení tedy nemohlo být zpozorováno. V druhé oblasti, tedy na úrovni žáka a praktikanta byly shledány drobné nedostatky v přiměřenosti učiva k věku žáků a dále v udržení kázně v hodinách. Hospitující pedagožka neshledala žádné další výraznější nedostatky či připomínky k výuce. Výše zmíněný dotazník v jeho původní, nevyplněné formě dokládáme v příloze č. 7.

14.4.3 *Slovní vyhodnocení dalších kritérií*

Jako nejpoutavější část výuky hodnotíme, dle subjektivního pohledu postaveného na reakcích žáků během ověřování DP, slavnosti učení, ukázkou policejního psa a některé hry (bingo, *Simon says* na měkké slabiky, elektřinu, ...) a aktivity spojené s interaktivní tabulí (videa z oblasti IZS, poslech a hádání písní dle hudby).

Nejefektivnější aktivitou na osobnostní rozvoj žáka byla, dle našeho názoru, příprava slavností učení, jelikož zde byl potřebný vysoký stupeň spolupráce žáků. Prokázali dovednosti v oblasti plánování, organizace, komunikačních a prezentačních schopností. Z hlediska zisku kognitivních informací byla nejcennějším prvkem výuky, dle dotazníků žáků, exkurze na letišti a beseda s policistou o výbušninách. V oblasti psychomotorické se žáci rozvíjeli přibližně totožně při všech aktivitách zaměřených na psaní, čtení a manipulaci s předměty i u her spojených s pohybem (např. sbírání příkladů na letišti).

Vyhodnocení pocitů praktikantky proběhlo několikrát. Nejprve po ukončení praxe a následně s odstupem dvaceti čtyř hodin. V den ukončení ověřování byly naše pocity rozpolcené.

Docházelo ke střetu smutku z toho, že se s žáky již nebudeme pravidelně setkávat, s radostí, že „už to máme za sebou“ a únavou. S odstupem, den po skončení praxe, se pocity ustálily. Dle dotazníků žáků hodnotíme, že výuka pro ně byla přínosem, ač možná ne tak významným, jak jsme očekávali. Mrzí nás, že někteří žáci se do školy netěšili a výuka je nebavila, (což naštěstí nebylo časté). Naopak nás potěšily některé věty, z kterých poznáme, že žáci se opravdu něco naučili, a to hlavně z oblasti spolupráce, ale také požární ochrany či jiných oblastí. Celkové pocity po ověření DP jsou kladné.

Po provedení praxe shledáváme některé „sporné body“ ve výuce stylem ITV. Nejspíš budou souviset se zkušenostmi praktikantky na úrovni začínajícího učitele a nastavením organizačního systému školy.

- Máme obavy, zda kritérium dokonalého zvládnutí není pro žáky příliš svazující, nevede k perfekcionismu a žáky nevystavuje nadměrnému tlaku. Děti se ve škole mají učit a chybovat, nemůžou vše splnit na 100 %. Často i když se snaží, nejde všem dětem splnit předepsaná kritéria. Zde je na pováženu, zda jsme jim nenastavili kritéria nevhodně, příliš obtížně.
- Dále kritérium přiměřeného času nejde v podmínkách výuky ve třídě úplně dodržet, jelikož i při blokovém vyučování bylo potřeba přizpůsobit následné přestávky po bloku rozvrhu žáků. V případě, že výuka probíhá mimo budovu školy, jedná se o velmi vhodné kritérium, které opravdu uzpůsobujeme potřebám žáků a vzdělávání velmi zefektivní.
- Okamžitá zpětná vazba se poskytuje i v méně početné třídě velmi obtížně, na druhou stránku při skupinové práci a přípravě materiálů se samokontrolou“
- se nejedná o nesplnitelné kritérium.

Na druhou stránku hodnotíme množství postupů ITV jako funkčních a vhodných k zařazení do výuky.

- Ať se jedná o spolupráci, možnost výběru, obohacené prostředí, či nepřítomnost ohrožení.
- Co se týká smysluplného obsahu, usuzujeme, že více než propojení s tématem mladší žáky zaujme a učivo jim přiblíží využití plyšového zvířete ve výuce, z kterého byli děti naprosto nadšené. Chtěly s ním sedět v lavici, půjčovaly si ho o přestávce a jejich největším přáním bylo, ať se za nimi plyšový kohout Koko ještě někdy po skončení praxe staví společně s praktikantkou.
- Vhodné je i zapojení slavností učení, které jsou pro žáky motivační a velmi komplexně rozvíjejí osobnost, dovednosti a komunikační schopnosti žáka. Jejich příprava výrazně směřuje k naplňování klíčových kompetencí, bohužel je využití tohoto prvku náročné z hlediska organizace a přípravy učitelem. Na druhou stránku už i tak malí žáci, jako druháci chystali aktivity relativně samostatně a pečlivě, bohužel kvůli zkrácení praxe o 2 dny se výrazně snížilo množství času, které jsme na přípravu měli, výsledné produkty tedy nemohly dosahovat stoprocentní kvality.

S ohlédnutím za každým vyučovacím dnem jsme objevili spoustu situací a věcí, které bychom chtěli udělat jinak, ale v danou chvíli jsme vyhodnotili, že toto je správné řešení. Každopádně celé ověřování DP bylo přínosné i pro profesní a osobnostní rozvoj praktikantky. Shledala, že potřebuje:

- Zlepšit své vyjadřovací schopnosti před třídou. (Vhodnější formulace vět a otázek, pomalejší řeč, přesnější vyjadřování).
- Zlepšit svou schopnost organizace práce ve třídě. Udávat pokyny jasně, stručně, výstižně a v logickém sledu, jak jdou za sebou. Předjdeme tak zmatku a případné nekázní.
- Zlepšit individuální přístup, připravovat úkoly různých náročností pro různě zdatné žáky.
- Snížit počet aktivit v hodině a věnovat jim více času, neopomínat provést reflexi. (Zde již ovšem došlo k posunu, reflexe je zaváděna častěji než dříve).
- Ověřit naplnění cíle výuky. (Shrnutí, brainstorming žáků po výuce, ...)

14.5 Závěrečné vyhodnocení

Na základě pravidelného vyhodnocování krátkodobých kritérií zaznamenaného v jednotlivých přípravách na výuku, zachycených v *přílohové části DP*, a následného kompletního vyhodnocení dlouhodobých kritérií nadstavených před započítáním ověřování a podložených důkazy v podobě údajů obsažených v tabulkách v podkapitolách 14.1 *Vyhodnocení předem sepsaných rizik*, 14.2 *Vyhodnocení funkčnosti modelu*, 14.3 *Vyhodnocení naplnění cílů*, 14.4 *Vyhodnocení dalších kritérií* vyvozujeme závěr, že model ITV na téma *skuteční hrdinové* ve své zjednodušené podobě fungoval.

Závěr

Mezi dílčí cíle teoretické patřilo objasnit příčiny vzniku ITV, což zachycujeme v kapitole 2 *Vývoj myšlenek o integrované tematické výuce*, a v rámci toho vymezit některé aktuální problémy našeho školství, jejichž východiskem by správně pojatá a praktikovaná integrovaná tematická výuka mohla být. Naplnění tohoto cíle dokládá kapitola 3 *Školství v České republice v 21. století*. Dále jsme měli za úkol popsat a definovat základních složky ITV, vysvětlit její podstatu. Odpovědi na tyto otázky nalezneme v kapitolách 5 *Podrobnější popis integrované tematické výuky* a v kapitole 6 *Osm složek mozkově kompatibilního prostředí a učení*. Dále jsme měli za úkol reprodukovat vybrané typy, jak s tímto druhem výuky zacházet v praxi, což zachycujeme v kapitole 7 *Praktické rady pro tvorbu integrované tematické výuky*. Všechny tyto oblasti jsou v práci zachyceny pouze okrajově, jelikož problematika v těchto okruzích je široká, ale bohužel diplomová práce svým rozsahem neumožňuje hlubší rozpracování a analýzu jednotlivých složek.

Dílčí cíle aplikační byly vytvořit integrovanou tematickou výuku pro druhý ročník základní školy na téma integrovaný záchranný systém, čehož jsme dosáhli. Důkazem jsou kapitola 12 *Metodický postup přípravy a projektování aplikační části* a samostatná *přílohová část*. Následně jsme měli za úkol tento model ověřit v praxi konkrétní základní školy, což se stalo, jak potvrzuje kapitola 13 *Ověřování v praxi* a následně zhodnotit její funkčnost. To jsme zachytili v poslední kapitole 14 *Vyhodnocení fungování modelu ITV v praxi*. Dílčími cíli aplikačními bylo směřovat k rozvoji klíčových kompetencí a naplňování očekávaných výstupů RVP ZV. Jelikož měla aplikační část preventivní charakter, dalším cílem bylo předat dětem základní informace o IZS, jeho složkách a fungování, ale také naučit je správné postupy chování v krizových a nebezpečných situacích a vzniku těchto situací předcházet. Naplnění těchto dílčích cílů dokládají dotazníky žáků a hospitující pedagožky vyplněné po ukončení praxe, jejichž vyhodnocení nalezneme v kapitole 14 *Vyhodnocení fungování modelu ITV v praxi*, stejně jako samostatná *přílohová část* této DP.

Hlavním cílem této diplomové práce bylo navrhnout a v praxi ověřit integrovanou tematickou výuku s hasičskou tematikou. Ověřování probíhalo v termínu od 24.1.2022 do 3.2.2022 na ZŠ Petřvald. Vyhodnocení uvádíme v kapitole 14 *Vyhodnocení fungování modelu ITV v praxi*. Cíl byl naplněn.

Zdroje

ATKINSONOVÁ, Rita L., Richard C. ATKINSON, Edward E. SMITH, Daryl J. BEM a Susan NOLEN-HOEKSEMA. *Psychologie*. Přeložil Miroslav PETRŽELA, přeložil Erik HERMAN. Praha: Victoria Publishing, 1995, 863 s. ISBN 808560535X.

BAGOLY-SIMÓ, Péter. *Knowledge matters! Reflections on the role of knowledge in standard-based and competencies-oriented formal education* [online]. Německo: Humboldt - Universitat zu Berlin, 2013 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: http://capv.cz/images/sborniky/2020/p_bagoly.pdf

BÍLEK, Martin, Jiří RYCHTERA a Antonín SLABÝ. *Konstruktivismus ve výuce přírodovědných předmětů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, 31 s. ISBN 9788024418827.

CANGELOSI, James S. *Strategie řízení třídy: jak získat a udržet spolupráci žáků při výuce*. Vyd. 5. Přeložil Milan KOLDINSKÝ. Praha: Portál, 2009, 289 s. Pedagogická praxe. ISBN 978-80-7367-650-6.

COUFALOVÁ, Jana. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele*. Praha: Fortuna, 2006, 135 s. ISBN 80-7168-958-0.

ČAPEK, Robert. *Líný učitel: Jak učit dobře a efektivně*. Praha: Dr. Josefa Raabe, 2019. ISBN 978-80-7496-344-5.

ČAPEK, Robert. *Líný, učitel: Kompas moderního učitele*. Praha: RAABE, 2020. ISBN 978-80-7496-456-5.

ČAPEK, Robert. *Moderní didaktika: Lexikon výukových a hodnotících metod*. Praha: GRADA, 2015. ISBN 978-80-247-3450-7.

ČAPEK, Robert. *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada, 2010, 325 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-2742-4.

ČAPEK, Robert. *Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace*. Praha: Grada, 2013, 184 s., [8] s. obr. příl. Pedagogika. ISBN 978-80-247-4640-1.

DÖMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německy mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011, 212 s. Monografie. ISBN 978-80-244-2915-1.

DVOŘÁKOVÁ, Markéta. *Projektové vyučování v české škole: vývoj, inspirace, současné problémy*. Praha: Karolinum, 2009, 158 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-80-246-1620-9.

Enviweb s.r.o. *Enviweb s.r.o: zpravodajství životního prostředí již od roku 1999* [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/90490>

GRECMANOVÁ, FL, URBANOVSKÁ, E. Aktivizační metody ve výuce, prostředek ŠVP. Olomouc: 2007.

HANSEN ČECHOVÁ, Barbara a Miroslav KEMEL. *Nápadník pro rozvoj klíčových kompetencí ve výuce*. Praha: www.scio.cz, 2006. ISBN 80-86910-53-9.

Integrovaný záchranný systém. *Hasičský záchranný sbor České republiky: Chráníme vaše životy, zdraví a majetek* [online]. 2009, 26.6.2009 [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>

KALHOUS, Zdeněk a Otto OBST. *Školní didaktika*. 2., Praha: Portál, 2009, 447 s. ISBN 978-80-7367-571-4.

KAŠOVÁ, Jitka. *Škola trochu jinak: projektové vyučování v teorii i praxi*. Kroměříž: Iuventa, 1995, 81 s.

KOLÁŘ, Zdeněk a Renata ŠIKULOVÁ. *Hodnocení žáků: formy hodnocení, učitel a žák, hodnocení kompetencí žáků, sebehodnocení, praktické ukázky*. 2., dopl. vyd. Praha: Grada, c2009, 199 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-2834-6.

KOTEN, Tomáš. *Škola? V pohodě!: metody, hry a formy práce pro realizaci učiva, pro dosažení očekávaných výstupů a rozvoj klíčových kompetencí*. Most: Hněvín, 2006. ISBN 80-86654-18-4.

KORVAS, Pavel a Jan CACEK. *Integrovaná výuka a tělesná výchova na základní škole*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, 109 s. ISBN 978-80-210-4988-8.

KOVALIKOVÁ, Susan a Karen OLSENOVÁ. *Integrovaná tematická výuka Model: Výuka, která vychází z poznání, jak se učí lidský mozek*. Kroměříž: Spirála, 1995. ISBN 80-901873-0-7.

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 160 s. ISBN 8021041420.

KUBEŠ, Marián a Ľubica ŠEBESTOVÁ. *360stupňová zpětná vazba jako nástroj rozvoje lidí*. Přeložil Antonín PETRÁŇ. Praha: Grada, 2008, 147 s. Manažer. Management. ISBN 978-80-247-2314-3.

LAZAROVÁ, Bohumíra a Milan POL. *Spolupráce učitelů - podmínka rozvoje školy: řízení spolupráce, konkrétní formy a nástroje*. Praha: Agentura Strom, 1999, 78 s. ISBN 8086106071

LOKŠOVÁ, Irena, Jakub DOBAL, Patricie KOUBSKÁ a Jozef LOKŠA. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. 1. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-205-X.

MACHAINOVÁ, Mgr. Irena. *Metody výuky a přístupy k žákům na základní škole*. Brno, 2010. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra pedagogiky. Vedoucí práce PaedDr. Jan Šťava, CSc.

MAŇÁK, Josef. *Nárys didaktiky*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003, ISBN 80-210-3123-9.

MAZÁČOVÁ, Pavlína. Vzdělávací prostředí knihovny v podpoře rozvoje gramotností a kompetencí žáků: evaluační výzkum spolupráce učitelů a učících knihovníků. In: *Česká asociace pedagogického výzkumu* [online]. 2020, 2020, s. 3 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: http://capv.cz/images/sborniky/2020/4_mazáčová.pdf

MŠMT ČR. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. In: . Praha, leden 2021. Dostupné také z: <https://revize.edu.cz/files/rvp-zv-2021-s-vyznaceny-mi-zmenami.pdf> (v této práci je využita nejaktuálnější, MŠMT zveřejněna verze)

NELEŠOVSKÁ, Alena a Hana SPÁČILOVÁ. *Didaktika primární školy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, 254 s. ISBN 8024412365.

PODROUŽEK, Ladislav. *Integrovaná výuka na základní škole v teorii a praxi*. Plzeň: Fraus, 2002. ISBN 80-7238-157-1

PRAŽÁK, Daniel. Učitele na sociálních sítích. *Tajný učitel* [online]. 2018, 11.listopadu 2018 [cit. 2021-8-4]. Dostupné z: <https://tajnyucitel.wordpress.com/tag/daniel-prazak/>

PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 4., aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015, 270 s. ISBN 978-80-262-0872-3.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. Nové, rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2009, 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6.

REITMAYEROVÁ, Eva a Věra BROUMOVÁ. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Vyd. 2. Praha: Portál, c2012, 173 s. ISBN 978-80-262-0222-6.

SIEGLOVÁ, Dagmar. *Konec školní nudy: Didaktické metody pro 21. století*. Monografie. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2254-7.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. 2., rozšířené a aktualizované vydání. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.

SLABÝ, Karel. Problematika hodnocení ve škole. *Npi: Metodický portál RVP.CZ* [online]. 24.11. 2006 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/GUA/993/PROBLEMATIKAHODNOCENI-VE-SKOLE.html>

ŠAFRÁNKOVÁ, Dagmar. *Pedagogika*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2019, 368 s. ISBN 978-80-247-5511-3.

ŠIMÍČKOVÁ, Helena. *Integrovaná témata ve vzdělávací oblasti "Člověk a jeho svět"*. Druhé. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2008. ISBN 978-80-7368-559-1.

Výsledky šetření TALIS 2018: Učitelé a ředitelé jako účastníci celoživotního vzdělávání. OECD, 2019. ISBN 978-92-64-7525e-6.

VALIŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2007, 402 s. Pedagogika. ISBN 9788024717340.

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

ZELINA, Miron. *Alternatívne školstvo: alternatívne školy, alternatívna pedagogika, alternatívne pedagogické koncepcie a smery*. Bratislava: Iris, 2000, 255 s. ISBN 8088778980.

ZOUNEK, Jiří. *E-learning - jedna z podob učení v moderní společnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, 161 s. Spisy Masarykovy univerzity v Brně. Filozofická fakulta = Opera Universitatis Masarykianae Brunensis. Facultas philosophica, č. 386. ISBN 978-80-210-5123-2.

ZUBATÁ, Anna. *Možnosti pojetí výuky profesní orientace pomocí aktivizačních metod*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, 33 s. Skripta. ISBN 978-80-244-4292-1.

Seznam zkratk

ČAJS – člověk a jeho svět

ČČK – Český červený kříž

ČJ – český jazyk

ČŠI – česká školní inspekce

DP – diplomová práce

GDPR – General Data Protection Regulation (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)

HV – hudební výchova

HZS – hasičský záchranný sbor

IBC – integrované bezpečnostní centrum

ITV – integrovaná tematická výuka

IZS – integrovaný záchranný systém

JSDH – jednotka sboru dobrovolných hasičů

KOPIS – krajské operační a informační středisko

M – matematika

MŠMT – ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

PČ – pracovní činnost

PRV – prvouka

RVP ZV – rámcový vzdělávací program základního vzdělávání

TV – tělesná výchova

VV – výtvarná výchova

ŠVP – školní vzdělávací program

ZŠ Petřvald – Základní škola a Mateřská škola Petřvald, okres Nový Jičín, příspěvková organizace

Seznam příloh

Příloha č. 1: učební plán ZŠ Petřvald pro 2. ročník

Příloha č. 2: tematické plány ZŠ Petřvald pro 2. ročník

Příloha č. 3: 1. myšlenková mapa

Příloha č. 4: 2. myšlenková mapa

Příloha č. 5: text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky

Příloha č. 6: závěrečný dotazník pro žáky – autentický materiál

Příloha č. 7: závěrečný dotazník pro vyučující – nevyplněná verze

Příloha č. 8: autentické materiály získané při ověřování

Příloha č. 9: fotodokumentace z ověřování v praxi

Samostatná přílohová část

Přílohy

Příloha č. 1: učební plán ZŠ Petřvald pro 2. ročník

Učební plán – 1. stupeň

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura Cizí jazyk	Český jazyk	40	7+2	8+1	7+2	6+1	5+1
		Anglický jazyk	12	-	-	3+1	3+1	3+1
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	Matematika	24	4	4+1	4+1	4+1	4+1
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie	Informatika	1	-	-	-	-	1
			6	2	2	2	-	
			4	-	-	-	1+1	
			4	-	-	2	2	
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Prvouka	6	2	2	2	-	-
		Přírodověda	4	-	-	-	1+1	2
		Vlastivěda	4	-	-	-	2	1+1
Umění a kultura	Hudební výchova Výtvarná výchova	Hudební výchova	5	1	1	1	1	1
		Výtvarná výchova	7	1	1	1	2	2
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	10	2	2	2	2	2
		Pracovní činnosti	5	1	1	1	1	1
CELKEM			118	20	21	25	26	26

Příloha č. 2: tematické plány ZŠ Petřvald pro 2. ročník

Tematický plán – ČESKÝ JAZYK – 2. ročník

Školní rok: 2021/2022

Třída: 2.

Hodinová dotace: 9. hodin týdně/ 334 hodin ročně

Vyučující: Mgr. Andrea Chýlková

ZÁŘÍ	mluvnice	sloh	čtení	psaní
1. týden 9. hodin	- třídnické hodiny, příprava pomůcek - slovo, slabika, věta	- vzpomínky na prázdniny - PL	- konec prázdnin	- opak. Písmen l, h, h, b, e
2. týden 9. hodin	- psací písmo, opis, přepis - slova ve větě	- Nechováme se taky tak?	- Babí léto, Čapí hnízdo, Šípky	- opak písmen s, z, j, t, p
3. týden 9 hodin	- slova jednoslabičná, dvojslabičná - začátek věty, velká písmena	- Jak se zdravíme v rodině	- Jak pejsek s kočičkou našli panenku - Ulekaná Nána	- opak písmen v, n, m, z, ž
4. týden 5 hodin	- počet slov ve větě	- Jak se zdravíme ve škole, u lékaře...	- O zlé Ježibabě	- opak písmen o, a, d, g, c, ch
Státní svátek 28. září				

ŘÍJEN	mluvnice	sloh	čtení	psaní
1. týden 2. hodiny	- věta, začátek a konec věty	- příhoda s paletou	- Podzim, Kníže	- velká písmena
2. týden 9. hodin	- pořadí vět - druhy vět - věta oznamovací	- Kde bydlím rád?	- Víla Amálka - Už je podzim	- jména dětí - tiskací písmena
3. týden 9 hodin	- věta rozkazovací - věta tázací - věta přací	O veliké řepě	- O řepě - Básničky - Strach	- křížovka - l - dopravní prostředky
4. týden 5 hodin	- opakování věta (test)	- Tesař a vodník	- Andulka - Cibulky	- k, b, e, u - sport - školní potřeby
5. týden 4 hodiny	Opakování učiva	- Pomocníci člověka	- Listí	- podzimní prázdniny
Podzimní prázdniny 27. a 29. října, 28. října – státní svátek				

LISTOPAD	mluvnice	sloh	čtení	psaní
1. týden 9. hodin	- pořadí vět - věty se skládají ze slov - slova se skládají ze slabik	- listopad str. 29	- Vládův drak - Listí na podzim	- t, j - zvířata - ovoce
2. týden 9. hodin	- jak dělíme slova na konci řádku - slabiky se skládají z hlásek	- Strašpytel s. 31	- Děti z Bullerbynu - Dušičky	T, r, j, p - věty - oprav text
3. týden 8. hodin	- samohlásky krátké, dlouhé – a, á	- Malá popleta str. 44	- Paleček - Martin	- přepis básně - Y, y
4. týden 9. hodin	- samohlásky krátké, dlouhé – e, é, i, í	- Sklizeň ovoce	- Drahokamy - Sen	- W,w
5. týden 4. hodiny	- samohlásky krátké, dlouhé – o, ó			Q, q
Státní svátek 17. listopadu				

PROSINEC	mluvnice	sloh	čtení	psaní
1. týden 5 hodin. hodin	- samohlásky krátké, dlouhé – u, ú, ů	- Jak se nechovám před cestou	- Náměstí - Domeček ze sněhuláka - Jahodový knedlík	- X, x - datum
2. týden 9. hodin	Samohlásky krátké, dlouhé, dvojhlásky, y, ý, ou au, eu + shrnutí	- Naše Vánoce	- V kuchyni - Co umí kotě? - Zima potěší	- s - v zimě - dárky
3. týden 9 hodin	- opakování a procvičování učiva - slovo, slabika, hláska	- Vánoční tradice	- Vánoční kapři - Mikeš - Vánoce	- n, m, y věta rozkazovací
4. týden 5 hodin	Opakování Vánoční prázdniny			
Vánoční prázdniny 23. prosince 2021 – 2. ledna 2022				

LEDEN	mluvnice	sloh	čtení	psaní
1. týden 9. hodin	- souhlásky tvrdé - h	- Nový rok	- Červená Karkulka	- v, y - hračky
2. týden 9. hodin	- souhlásky tvrdé - ch, k, r	- Pokus o útěk	- Havlovický vodník - Zimní prázdniny - Ohryzaná básnička	- večere - N, M - recept
3. týden 9 hodin	- souhlásky tvrdé - d, t, n	Kouzelná slova	- Zklamání - Kmotr Matěj	- V, H - Večerníček
4. týden 9. hodin	Souhlásky tvrdé – souhrn učiva	Pečujeme o své zdraví	- Klíč - vlastní četba	- procvičování psaní
5. týden 2 hodiny	Opakování a procvičování učiva		- Brouk Pytlík	

ÚNOR	mluvnice	sloh	čtení	psaní
1. týden 5. hodin	- souhlásky měkké - ži, ši	- popis netopýr	- Ijáček má narozneniny - Eskymácká abeceda	- o, a - Otův den - Můj den
2. týden 0. hodin	- Jarní prázdniny			
3. týden 9 hodin	- souhlásky měkké - či, ři, ci	- vlastní vyprávění na vylosované téma	- Chyba - Jarní prázdniny	- Pomoc v domácnosti - divadlo
4. týden 5 hodin	- souhlásky měkké - ji, di, ti	- Třešeň	- Kytička od tatínka -	- slovní spojení
5. týden 2 hodiny	- souhlásky měkké - ni		- Já, Baryk	- zvuky zvířat

Pololetní prázdniny – 4. února, Jarní prázdniny – 7. - 13. 2.2022

BŘEZEN	mluvnice	sloh	čtení	psaní
1. týden 7. hodin	- opakování – souhlásky měkké	- pravidla slušného chování	- Co všechno musí dělat jaro - Kůň	- volný čas - rostlina, zvíře, věc
2. týden 9. hodin	- souhlásky obojetné - test PS s. 27	- Tomáš se umí omluvit	- Správný pes - plavání - Koště	- P, R - O Šípkové Růžence
3. týden 9. hodin	- podstatná jména, vlastní jména osob - test PS 29	- Stroje na poli	- V nemocnici - Jaro	- rýmy - hádanka
4. týden 9. hodin	- vlastní jména zvířat, měst a vesnic	- Práce s textem	- Perníková chaloupka	- slova opačného významu
5. týden 7. hodin	- předložky - TEST PS 30		- vlastní četba	- přísloví

DUBEN	mluvnice	sloh	čtení	psaní
1. týden 2. hodiny	- Co už víš o podstatných jménech? - slovesa	- kamarád s.80	- Kamarádi - Princezna na hrášku	- rčení O perníkové chaloupce
2. týden 9. hodin	- opakování (podstatná jména) - test PS 31 - skupiny dě, tě, ně	- práce s nářadím	- Pohádka o Květušce - Motýli	- U - Jarní úklid - Velikonoce
3. týden 5. hodin	- skupiny dě, tě, ně	Velikonoce	- Pomlázka	- T, F - slova podobného významu
4. týden 7. hodin	- skupiny bě, pě, vě, mě	Velikonoce- vyprávění	- Králíčky - V tramvaji	- D - přepis vět
5. týden 9. hodin	- opakování - procvičování učiva	- hrníček	- Hádky	- L - roční období - popis osoby

Velikonoční prázdniny – 14. dubna 2022, Státní svátek 15. a 18. dubna 2022

KVĚTEN	mluvnice	sloh	čtení	psaní
1. týden 9. hodin	- skupiny bě, pě, vě, mě - test PS 32	Státní svátek – Co znamená?	- Tulačka - Kotě na stromě	- s, Š, S - školní třída - W, Y
2. týden 9. hodin	- skupiny bě, pě, vě, mě - párové souhlásky na konci slov p - b	- U lékaře	- O bílém koníčku - Léto	- Náš byt - f, E
3. týden 9 hodin	- párové souhlásky na konci slov d' – ť, h – ch, f- v, s - z	- Přání pro maminku	- Jak se maluje domeček	- slovní spojení G, Q
4. týden 9. hodin	Párové souhlásky na konci slov š -ž	- ptáčata	- Kolečkové křeslo	- dopis - napiš vzkaz
5 týden 4. hodiny	- párové souhlásky opakování	- příroda okolo nás	- Ve stanu - Janíček	- dopis kamarádovi

ČERVEN	mluvnice	sloh	čtení	psaní
1. týden 5. hodin	- párové souhlásky (opakování)	- školní výlet	- Podivná holubička - Smolíček	- letní odpoledne
2. týden 9. hodin	- opakování a procvičování učiva	- Na co nejraději vzpomínám ...	- Světýlka	- přihláška na tábor
3. týden 9 hodin	- opakování a procvičování učiva	Hurá prázdniny	- O hádavých skřítcích - Vzhůru na prázdniny	- seznam věcí
4. týden 9 hodin	- souhrnný test		- samostatná četba	- opakování a procvičování psaní
5 týden 7 hodin	- třídnické práce - kontrola učebnice			
V průběhu školního roku probíhá třídní projekt – Seznamujeme se s knihou.				

Výuka probíhá podle učebních osnov – Škola pro naše děti – školní vzdělávací program pro základní vzdělávání.

Vypracovala: Andrea Chýlková

Tematický plán – HUDEBNÍ VÝCHOVA – 2. ročník

Školní rok: 2021/2022
 Třída: 2.
 Hodinová dotace: 1 hodina týdně/ 39 hodin ročně
 Vyučující: Mgr. Andrea Chýlková

ZÁŘÍ 4.hodiny str. 7 - 13		
<i>Písňe</i>	<i>Hudební teorie</i>	Státní svátek 28. září
Opakování písní 1.ročníku - Kočka leze dírou - Okolo Frýdku cestička - Co to zvoní, co to cinká Pavel Novák - Zvonky	- postoj při zpívání - nádech do břicha - notová osnova - houslový klíč - vzestupná a sestupná melodie - tempo pomalé a rychlé - takt 2/4	
<i>Poslech</i>	<i>HPV</i>	
Zpívající domeček L.V. Beethoven – Pastorální V. Novák - Bouře	Pochod Okolo Frýdku - hra na bubínek	
MPV - sloh		

ŘÍJEN 3.hodiny str. 15 - 23		
<i>Písňe</i>	<i>Hudební teorie</i>	Podzimní prázdniny 27. a 29. října. 28. října – státní svátek
- Pod naším okýnkem	- barva hlasu - říkanka (notová osnova) - piano, mezzoforte PL	
<i>Poslech</i>	<i>HPV</i>	
B. Smetana – Prodaná nevěsta	- hra na vítr - hra na tělo - hra na otázku a odpověď	
MPV - sloh		

LISTOPAD 3. hodiny str. 25 - 31		
<i>Písňe</i>	<i>Hudební teorie</i>	Státní svátek – 17. listopadu
- Já jsem muzikant - Beruško, půjč mi tečku - Na tý louce zelený - Sluníčko	- dýchání do břicha - virtuos - správné sezení při zpěvu - noty c1, d1, e1 – PL - hudební nástroje	

	- melodie stoupá, klesá	
Poslech	HPV	
N. Paganini – Capriccio C.S.Saens - Karneval - Ukázky hudebních nástrojů	- já jsem muzikant... - hra na zvířata - Na tý louce zelený	
MPV - PČ		

PROSINEC 4.hodiny str. 45 - 49		
Písňe	Hudební teorie	Vánoční prázdniny 23. - 2.ledna
- čertovské zpívání - Bude zima, bude mráz - Pásli ovce Valaši - Dej Bůh štěstí	- dvojhlas - melodie vedená krokem - melodie vedená skokem	
Poslech	HPV	
- koledy - J. J. Ryba – Česká mše... - F. Schubert – Pstruh - P. Novák – Čertovská písnička	Taneček čertů čertovské zpívání	
MPV – PRV, VV, SLOH		

LEDEN 4.hodiny str. 33 - 39		
Písňe	Hudební teorie	
- Maličká sú - Mravenci - Šibal pekař	- opěrná píseň 3. stupeň - pomlka - dynamika zpěvu - hra na Orffovy nástroje - tlesk, plesk - forte - PL	
Poslech	HPV	
- M. Ravel – Zrcadla - G.F.Handel- Hudba k ohňostroji	- Hra na zrcadlo - Maličká sú	
MPV - sloh		

ÚNOR 4.hodiny str. 55 - 57		
<i>Písňe</i>	<i>Hudební teorie</i>	<i>Jarní prázdniny 7. - 13. 2.</i>
- Kalamajka mik, mik, mik - Dělení - Řízení	- opěrná píseň 5. stupeň - hra na otázku a odpověď - balet - hra na ozvěnu - takty	
<i>Poslech</i>	<i>HPV</i>	
- B. Martinů – Kuchyňské revue - F.M. Bartholdy- Svatební pochod - V. Říhový - Kalamajka	- pochod - kalamajka	
MPV - sloh		

BŘEZEN 5.hodin str. 59 - 65		
<i>Písňe</i>	<i>Hudební teorie</i>	
- Dobrú noc - Černé oči, jděte spát - Večerníček - Novák – Už je večer - Novák - Orchester	- repetice - hra na spánek - hudební nástroje - PEXESO – hudební nástroje	
<i>Poslech</i>	<i>HPV</i>	
B. Filies – Princí můj maličký I- Hurník - Pohádka	- hra Kolo, kolo mlýnský - Jarní zpívání	
MPV – sloh, čt		

DUBEN 4.hodiny str. 67 - 73		
<i>Písňe</i>	<i>Hudební teorie</i>	<i>Velikonoční prázdniny – 14.dubna. 15. a 18. dubna – Státní svátek</i>
- Já mám koně - Hymna ČR - Vyšlo slniečko - Novák – Noty, Pozdravy, Slovíčka	- druhy not, hrátky s říkadlem - sólo	
<i>Poslech</i>	<i>HPV</i>	
- W.A.Mozart – Malá noční hudba - T. Osten – Ozvěna - T. Haydn - Koncert	- Já mám koně	
MPV – sloh, PRV		

KVĚTEN 4.hodiny		
Písně	Hudební teorie	
- Slon indický - Pějme píseň dokola - Pět minut v Africe	- hra létá/ nelétá - ¾ takt - hra na otázku a odpověď	
Poslech	HPV	
- V. Trojan - Žabák - C.S.Saena - Slon - Abraxas - ZOO	- rozpočítadlo - ptačí tanec	
MPV – sloh, PRV, čt		

ČERVEN 4.hodiny		
Písně	Hudební teorie	
- Žežuličko, kde jsi byla - Máme rádi zvířata - Já do lesa nepojedu	- melodie stoupající, klesající - legato - hra hledači	
Poslech	HPV	
- A. Dvořák – V přírodě - G. P. Teleman – Polonéza - Abraxas – Země se točí	- Holka modrooká	
MPV – PRV, čt		

Výuka probíhá podle učebních osnov – Škola pro naše děti - školní vzdělávací program pro základní vzdělávání.

Výpracovala: Andrea Chýlková

Tematický plán – MATEMATIKA – 2. ročník

Školní rok: 2021/2022
 Třída: 2.
 Hodinová dotace: 4. hodin týdně
 Vyučující: Mgr. Andrea Chýlková

ZÁŘÍ	Aritmetika	Geometrie
1. týden	- třídnická hodina	- příprava pomůcek
2. týden	- opakování učiva z 1. ročníku (číselný obor 0 – 20)	- opakování – základní geometrické tvary
3. týden	- opakování učiva (číselný obor 0 – 20) - slovní úlohy - pamětné sčítání bez přechodu přes 10	- tělesa
4. týden	- pamětné sčítání s přechodem přes 10 - sčítání s přechodem přes 10 - rozklad čísel	- procvičování – čtverec, obdélník
5. týden	- sčítání s přechodem přes 10 - slovní úlohy - rozklad čísel	Procvičování - čtverec, trojúhelník
28. září – státní svátek		

ŘÍJEN	Aritmetika	Geometrie
1. týden	- sčítání čísel s přechodem přes 10 - rozklad čísel - slovní úlohy	- čára křivá - čára lomená
2. týden	- sčítání čísel s přechodem přes 10 - porovnávání čísel - záměna sčítanců	- bod - rýsování geom. Tvarů pomocí bodů
3. týden	- odčítání čísel s přechodem přes 10 - slovní úlohy	- geom. tvary
4. týden	- pamětné odčítání s přechodem přes 10 - přičítání (a kolik?) - písemné odčítání s přechodem přes 10	- rýsování čar podle pravítka
5. týden	- opakování m, kg, l	- jednoduché úlohy z geometrie - tělesa kolem nás
28. října – státní svátek		

LISTOPAD	Aritmetika	Geometrie
1. týden	- opakovací test – 1.čtvrtletí - porovnávání čísel - +, - v oboru do 20 s přechodem přes 10	- tělesa kolem nás – práce se stavebnicí
2. týden	+ , - v oboru do 20 s přechodem přes 10	- geometrické tvary – tvorba v

	- písemné +, -	přírodě
3. týden	- slovní úlohy - desítky, jednotky	- geometrické tvary - osová souměrnost - obrázky
4. týden	- opakování +, - v oboru do 20	Opakování geometrických tvarů
5. týden	- ČÍSELNÝ OBOR 0 – 100 - desítky, jednotky	
17. listopadu – státní svátek		

PROSINEC	Aritmetika	Geometrie
1. týden	- číselná řada - porovnávání čísel	- opakování učiva
2. týden	- sčítání desítek	- bod - modelace
3. týden	- odčítání desítek	- bod - rýsování
4. týden	- opakování učiva	- práce se stavebnicí
23. - 2. ledna – Vánoční prázdniny		

LEDEN	Aritmetika	Geometrie
1. týden	- +, - desítky - slovní úlohy - pamětné, písemné počítání	- úsečka - modelace
2. týden	- +, - desítky - pojmy: součet, rozdíl - pořadí sčítanců - menšenec – menšitel = rozdíl - test – 1. pololetí	- úsečka - modelace
3. týden	+,- v číselném oboru do 100 bez přechodu přes deset - pořadí čísel	- úsečka – náčrt, měření, rýsování
4. týden	- opakování a procvičování učiva	- opakování – bod, úsečka
5. týden	- opakování a procvičování učiva	/
3. ledna – začátek výuky		

ÚNOR	Aritmetika	Geometrie
1. týden	+,- v číselném oboru do bez přechodu - slovní úlohy	- přímka - modelování
2. týden	Jarní prázdniny	
3. týden	+,- v číselném oboru do 100 bez	- přímka - rýsování

	přechodu 10 – pamětné, písemné - slovní úlohy	
4. týden	- souhrnné opakování učiva - vazba – o něco více, o něco méně	- opakování učiva - přímka - rýsování
5. týden	- opakování učiva	/
4. únor – pololetní prázdniny, 7. - 13 únor – jarní prázdniny		

BŘEZEN	Aritmetika	Geometrie
1. týden	+ , - dvojciferných čísel v oboru do 100 - slovní úlohy - zápis	- bod, přímka, úsečka
2. týden	+ , . dvojciferných čísel v oboru do 100 - využití závorek - pamětné a písemné počítání	- bod, přímka, úsečka
3. týden	- sčítání s přechodem přes 10 v oboru 0 – 100 - zaokrouhlování čísel na 10	- procvičování učiva
4. týden	- sčítání s přechodem přes 10 v oboru 0 – 100 - zaokrouhlování čísel na 10	- modelace základních geometrických útvarů
5. týden	- slovní úlohy	/

DUBEN	Aritmetika	Geometrie
1. týden		- úsečka – rýsování dle dané délky
2. týden	- odčítání s přechodem přes 10 v oboru 0 – 100 - písemně, pamětně	- úsečka – rýsování dle dané délky
3. týden	+ , - s přechodem přes 10 v číselném oboru 0 – 100 - slovní úlohy - test – 3. čtvrtletí - Velikonoční prázdniny	/
4. týden	- příprava na násobení - násobení 2	- Měření – cm, mm
5. týden	- násobení 2	- měření – cm, mm
14. dubna – Velikonoční prázdniny, 15. a 18. dubna – státní svátek		

KVĚTEN	Aritmetika	Geometrie
1. týden	- příprava na dělení - dělení 2	- měření stran - čtverec, obdélník trojúhelník
2. týden	- dělení 2 - slovní úlohy	- opakování – měření úseček o dané délce
3. týden	- násobení 3	- opakování – přímka, úsečka
4. týden	- dělení 3	- bod, přímka, úsečka
5. týden	- slovní úlohy	/

ČERVEN	Aritmetika	Geometrie
1. týden	- násobení 4	- opakování učiva
2. týden	- dělení 4 - slovní úlohy - závěrečný test	- opakování učiva - závěrečný test
3. týden	- opakování – násobilka 2 - 4	- geometrická tělesa
4. týden	- slovní úlohy – nápady žáků	- opakování
5. týden	- třídnické práce	- třídnické práce

Výuka probíhá podle učebních osnov – Škola pro naše děti – školní vzdělávací program pro základní vzdělávání.

Vypracovala: Andrea Chýlková

ŠKOLA PRO NAŠE DĚTI – školní vzdělávací pro základní vzdělávání

PRVOUKA 2.ročník

Počet hodin týdně – 2 HODINY

ZÁŘÍ	Státní svátek – pondělí 28.září	MPV
1.týden	- Co děláme ve škole. - Ájín oblíbený koutek.	VV
2.týden	- Naše škola - Život ve škole	sloh
3. týden	- Cesta do školy - dopravní prostředky	pč
4. týden	- Opakování – škola - 1. Ájín zpravodaj	
5. týden	- PL 1 - škola	
ŘÍJEN	Státní svátek – Den vzniku samostatného Československa je ve středu 28. října 2020 ; Podzimní prázdniny jsou ve čtvrtek 27. a v pátek 29. října 2021	MPV
1.týden	- Na procházce v lese - podzimní rybník	PČ, hv
2.týden	- rostliny a houby v lese - význam lesa	vv
3.týden	- savci a ptáci - zelenina a ovoce	Vv, hv
4. týden	- Opakování podzim - 2. Ájín zpravodaj – podzim	

	- PL 2 – podzim 1. + 2.	
5. týden	- stavba obydlí pro lesní zvěř – hmyzí domek	PČ, VV

LISTOPAD	Státní svátek - Den boje za svobodu a demokracii v úterý 17. listopadu 2021	MPV
1. týden	RODINA - u nás doma - máma a táta	VV
2. týden	- pomáháme si - domácí zvířata chovaná pro radost	VV
3. týden	- opakování rodina - projekt – rodinné album	
4. týden	- 3. Ájlin zpravodaj – rodina - PL 3 – rodina	
5. týden	Opakování – U nás doma	

PROSINEC	Vánoční prázdniny začínají 23. prosince 2021 a končí v neděli 2. ledna 2022	MPV
1. týden	DOMOV - místo, kde žijeme - Naše vlast	Vv, pč, ČJ
2. týden	- opakování – domov - 4. Ájlin zpravodaj – domov - PL DOMOV 4 ZIMA - v zimě	Vv, hv

3. týden	- Blíží se Vánoce - Sváteční kalendář - Zvířata v zimě	Vv, hv
4. týden	Opakování - zima	
5. týden	/	

LEDEN		MPV
1. týden	5- Ájlin zpravodaj - PL 5 – zima ZDRAVÍ - naše tělo	
2. týden	- být zdravý - nemoc a úraz	ČJ
3. týden	- naše zdraví - opakování – naše zdraví	
4. týden		

ÚNOR	Pololetní prázdniny – 4. února. Jarní prázdniny – 7. - 13. února	MPV
1. týden	NÁŠ SVĚT - měsíc po měsíci kalendář	
2. týden	- prázdniny	Vv, hv
3. týden	- části dne - dny v týdnu	

4.týden	- opakování – náš svět	
	- minulost – přítomnost – budoucnost - Co dělají lidé...	

BŘEZEN		MPV
1.týden	- 7. Ájín zpravodaj – náš svět - PL 7 – náš svět JARO - na jaře	vv
2.týden	- rostliny na jaře	
3.týden	- vycházka – pozorování změn v přírodě	
4. týden	- hospodářská zvířata	PČ, vv
5. týden	- domácí zvířata	

DUBEN	Velikonoční prázdniny jsou ve čtvrtek 14.dubna. Velký pátek je 15. dubna 20 a Velikonoční pondělí 18.dubna 2022	MPV
1.týden	- ptáci a jejich hnízda - opakování – na jaře	vv
2.týden	- 8. Ájín zpravodaj – jaro - PL 8 - jaro	
3.týden	- svátky jara - tradice jara	
4. týden	Stavba Majky	hv

KVĚTEN		MPV
1.týden	LÉTO - v létě - kamarádi přírody	vv
2.týden	- tvorba vlastního PL - vycházka k řece – pozorování přírody	ČJ, TV
3. týden	- opakování – Léto - 9. Ájín zpravodaj - léto	
4. týden	- PL 9 – léto - příroda v okolí školy	sloh

ČERVEN		MPV
1.týden	- závěrečné opakování - křížovka - pojmy	
2.týden	- ochrana přírody	
3. týden	1. pomoc	
4. týden	Bezpečné prázdniny - projekt	SLOH
5. týden	Třídnické práce	

Vypracovala: Andrea Chýlková

Tematický plán – TĚLESNÁ VÝCHOVA – 2. ročník

Školní rok: 2021/2022
 Třída: 2.
 Hodinová dotace: 2 hodina týdně/ 78 hodin ročně
 Vyučující: Mgr. Andrea Chýlková

Měsíc	Téma		Poznámky
ZÁŘÍ	Plavání	Organizuje plavecká škola Brušperk.	Státní svátek 28. září 8 hodin
ŘÍJEN	Plavání	Organizuje plavecká škola Brušperk.	Podzimní prázdniny 27. a 29. října. 28. října – státní svátek 6 hodin
LISTOPAD	Plavání	Organizuje plavecká škola Brušperk.	Státní svátek – 17. listopadu 6 hodin
PROSINEC	GYMNASTIKA - kotoul vpřed - kotoul vzad RYTMICKÁ GYMNASTIKA - tanec POŘADOVÁ CVIČENÍ	- speciální průpravná cvičení - speciální průpravná cvičení - držení partnerů při tanci, taneční kroky, polkový, poskočné kroky, přísunné NÁSTUP – povely v řad, pohov, pozor, nástup, vpravo, vlevo v bok	Vánoční prázdniny 23. - 2.ledna
LEDEN	GYMNASTIKA - akrobatické řady KONDIČNÍ CVIČENÍ POHYBOVÉ HRY	- ze zvládnutých cviků na žíněnce - se švihadlem, s míčem, s lavičkami, využití překážek - soutěživé, dvojice, družstva	Vánoční prázdniny do 2.ledna 4 hodiny
ÚNOR	PRŮPRAVNÁ CVIČENÍ POHYBOVÉ HRY SPORTOVNÍ HRY	- protahovací, napínací cvičení - psychomotorika - záchrany, vybíjená	Pololetní prázdniny – 4. únor Jarní prázdniny 7. - 13. 2. 2 hodiny

BŘEZEN	SPORTOVNÍ HRY basketbal	- zpracování míče, manipulace s míčem, dribling	4 hodiny
	GYMNASTIKA	- kotoul vpřed, vzad	
	POHYBOVÉ HRY	- soutěže družstev, dvojic	
DUBEN	KONDIČNÍ CVIČENÍ	- lavičky, švédská bedna	Velikonoční prázdniny – 14.dubna. 15. a 18. dubna – Státní svátek 4 hodiny
	GYMNASTIKA	- přeskok - průpravná cvičení pro gymnastický odraz z trampolíny - skoky prosté odrazem snožmo z trampolíny - výskok do vzporu dřepmo na sníženou švédskou bednu odrazem z trampolíny	
KVĚTEN	PRŮPRAVNÁ CVIČENÍ	- pro správné držení těla	4 hodiny
	GYMNASTIKA	- akrobatické řady ze zvládnutých triků	
	ATLETIKA	- běh, hod, skok do dálky	
	CVIČENÍ V PŘÍRODĚ	- chůze v terénu, oblečení do přírody, dovednosti a bezpečnost při táboření	
ČERVEN	ATLETIKA běh	- rychlý běh 20 – 60 metrů - běh v terénu do 10 minut - polovysoký a nízký start	4 hodiny
	skok	- skok do dálky z rozběhu	
	hod	- hod míčkem z místa, hod míčkem z chůze	

Výuka probíhá podle učebních osnov – Škola pro naše děti - školní vzdělávací program pro základní vzdělávání.

Vypracovala: Andrea Chýlková

Tematický plán – VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 2. ročník

Školní rok: 2021/2022
 Třída: 2.
 Hodinová dotace: 1 hodina týdně/ 39 hodin ročně
 Vyučující: Mgr. Andrea Chýlková

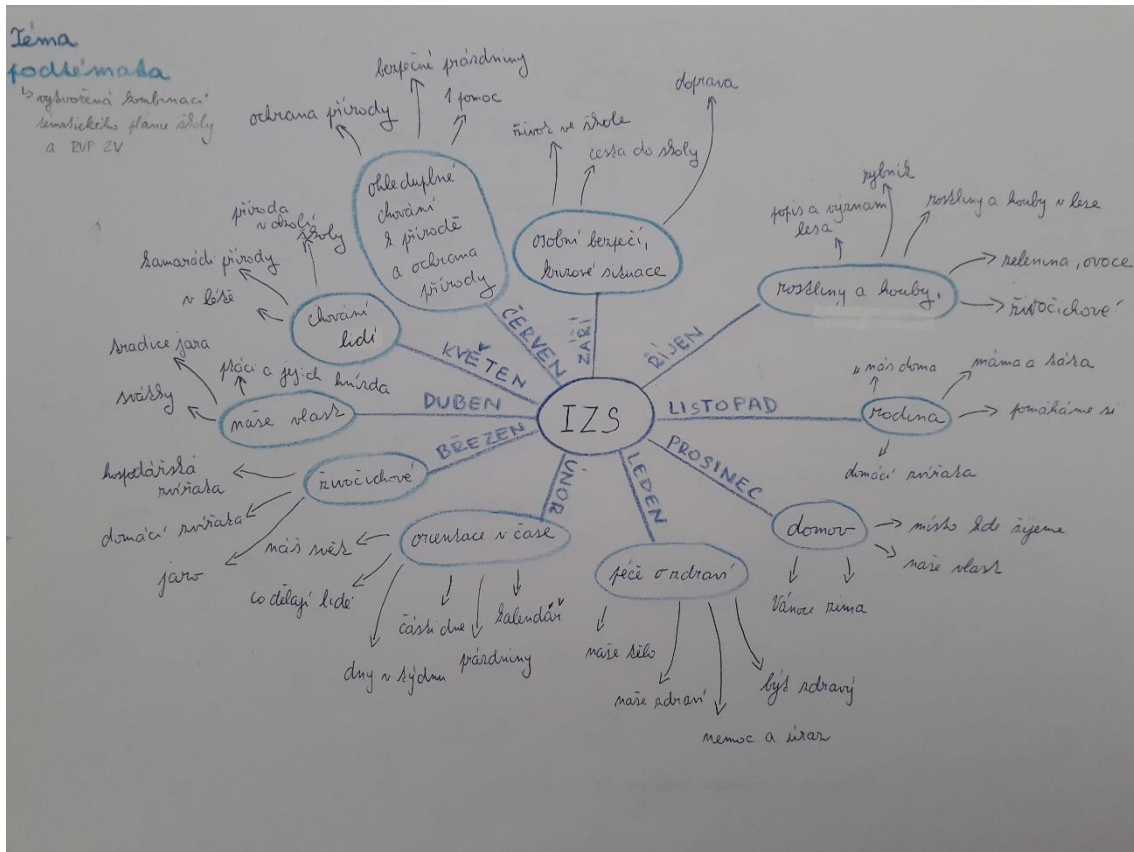
Měsíc	Téma	Poznámky
ZÁŘÍ	- kontrola pomůcek, organizace výuky - zážitek z prázdnin – volná technika - strom – výtvarné vyjádření skutečnosti - obkreslení ruky- hra s barvou	Státní svátek 28. září 4 hodiny
	MPV – PRV, VV	
ŘÍJEN	- zátiší – výtvarné vyjádření skutečnosti - přírodniny – dekorativní práce - koláž – pokoj snů - koláž - dokončení	Podzimní prázdniny 27. a 29. října. 28. října – státní svátek 4 hodiny
	MPV – PRV, VV	
LISTOPAD	- strom na podzim – kresba tuží, domalování vodovými barvami - strom na podzim – kresba tuží, domalování vodovými barvami – dokončení - podzimní ovoce na talíři – kolorovaná kresba	Státní svátek – 17. listopadu 4 hodiny
	MPV - PRV	
PROSINEC	- Vánoční jarmark – kombinovaná technika - Vánoční přání – práce s drobnými dekoracemi - Vločka v okně - malba	Vánoční prázdniny 23. - 2.ledna 3 hodiny
	MPV – PRV, ČT	
LEDEN	- Vánoce v naší rodině – volná technika - Hra s barvou – Ohňostroj - Mandala – hvězda – vlastní návrh - mandala – dokončení	 4 hodiny
	MPV- M	
ÚNOR	- frotáže písmen tiskací abecedy - zimní krajina – temperová barva - zimní krajina - dokončení	Pololetní prázdniny – 4. únor Jarní prázdniny 7. - 13. 2. 2 hodiny
	MPV - M	
BŘEZEN	- ilustrace dětské knihy – vlastní ilustrace k vybranému textu - jarní květina – kresba květiny podle předlohy	 4 hodiny

	- kresba velikonoční vázy – přírodní ozdobené větve	
	MPV – sloh, čtení	
DUBEN	- pocit'ová malba na základě poslechu - Velikonoční vajíčko – kraslice z trhaného papíru - Hra s barvou – příroda na jaře	Velikonoční prázdniny – 14.dubna. 15. a 18. dubna – Státní svátek 4 hodiny
	MPV – PRV, ČT	
KVĚTEN	- náhrdelník pro maminku - sluníčko z papírového táčku - jarní kolekce teplákové soupravy - pavučina	4 hodiny
	MPV – M, ČJ	
ČERVEN	- společná práce – koláž- zdraví kolem nás - plakát - malba v terénu – paprsky léta - třídnické práce	4 hodiny
V průběhu hodiny probíhají rozhovory nad pracemi dětí. Seznámení s ilustrátory knih pro děti. Hodnocení vlastních výtvorů.		

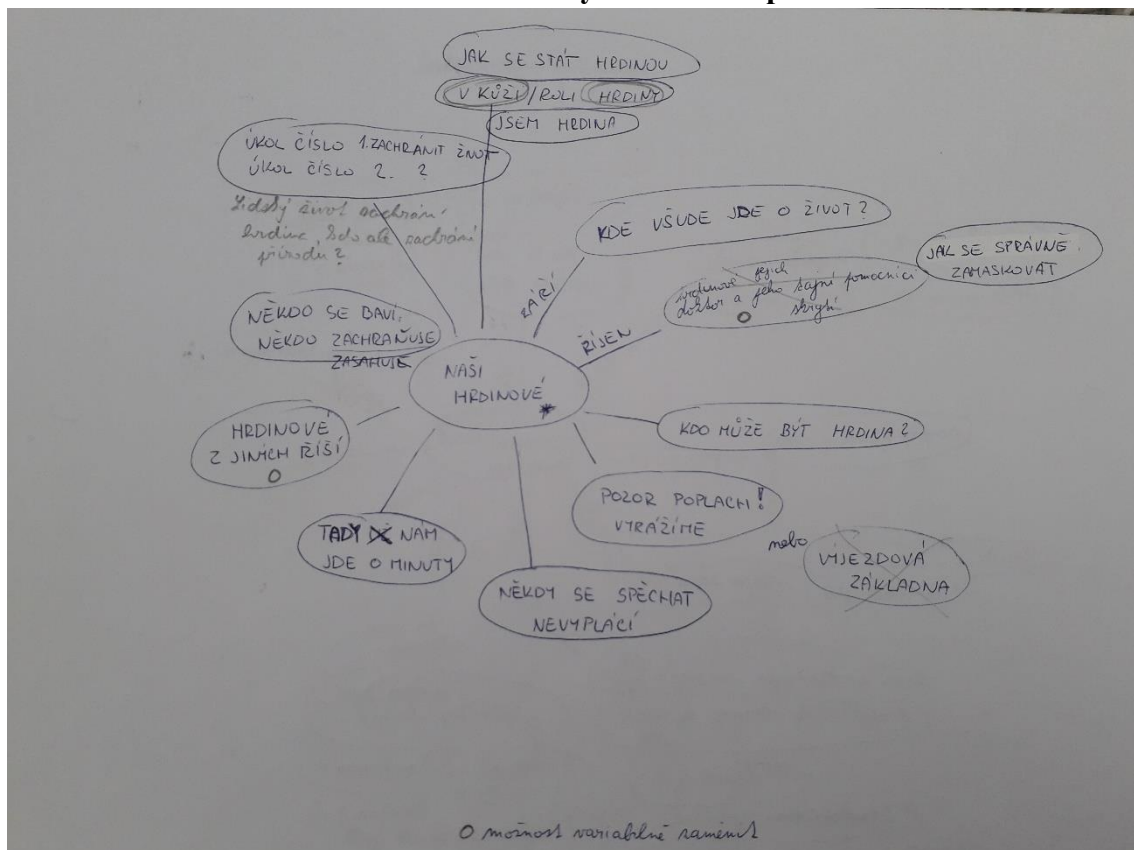
Výuka probíhá podle učebních osnov – Škola pro naše děti - školní vzdělávací program pro základní vzdělávání.

Výpracovala: Andrea Chýlková

Příloha č. 3: 1. myšlenková mapa

Příloha č. 4: 2. myšlenková mapa

Příloha č. 5: text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky

Tento text provedeme prostřednictvím řízeného rozhovoru. V závorce jsou vypsané očekávané, odpovědi dětí. Pokud se s nimi nesetkáme, pokračujeme rozhovor dále takovým směrem, abychom tuto odpověď dostali. Červeně jsou v textu zvýrazněny činnosti (mimo ústní aktivitu), které budou žáci provádět, velkými písmeny názvy jednotlivých měsíců, ke kterým se text pojí a názvy měsíčních témat. Kurzíva značí činnost vyučující.

Cílem textu je propojit téma s podtématem a podtémata mezi sebou, ale také uvést preventivní aktivitu, která bude žáky celý měsíc provázet.

ÚVODNÍ TEXT – MOTIVACE 2. ZÁŘÍ 2022

Co jste nyní zažili? Může se to stát ve skutečnosti? Kdo všechno u nás ve škole zasahoval? (hasiči, záchranáři) Mají hasiči a záchranáři něco společného? (zachraňují životy, pomáhají lidem, ...). Jak byste jinak řekli, když je někdo statečný a dokáže ostatním pomoci, zachránit život? (hrdina – neřeknou-li, řeknu, že za mě je to hrdina) Souhlasíte? Dokážete nyní zkusit vymyslet, jaké téma nás bude celý rok provázet? (hasiči, záchranáři, hrdinové). Výborně, nebudou to jen hasiči a záchranáři, ale všichni, kdo pomáhají lidem v krizových situacích. Všechny složky integrovaného záchranného systému. Za chvíli si řekneme, co nebo spíše kdo se za tímto strašlivě znějícím slovním spojením schovává, ale nyní, naše téma budou **SKUTEČNÍ HRDINOVÉ**. *Připevním téma na nástěnku.* To jsou všichni, kdo riskují svůj život a zdraví, aby pomohli někomu jinému a teď si zkusíme společně vysvětlit ten složitý název integrovaný záchranný systém, o kterém jsem mluvila. Pro nás toto slovní spojení nebude až tak podstatné, budeme si mezi sebou místo něj říkat skuteční hrdinové, ale i přesto potřebujeme vědět, co znamená. **Brainstorming žáků, k tématu integrovaný záchranný systém (pokud si s ním nic nespojí, brainstorming k tématům hasiči, záchranáři a policisté).**

TEXT ZÁŘÍ (3.9.2022)

Co si myslíte o činnosti, kterou vidíte na obrázku? Souhlasíte s lidmi na obrázku? Jak byste se zachovali vy? Co o činnostech můžeme říct, jaké jsou? (nebezpečné) Existují i nebezpečí, které nejdou na první pohled vidět? V důsledku těchto činností / nebezpečí se můžeme setkat s našimi skutečnými hrdiny (IZS). My ovšem víme, že je lepší, když se s našimi hrdiny setkávat nemusíme, protože tehdy jsme v bezpečí a nic nám nehrozí. Tento i další měsíce, tedy v průběhu celého školního roku se budeme postupně učit a zkoušet si, jak se chovat, abychom nebezpečí a kontaktu s našimi hrdiny předcházeli nebo ho snížili na co nejmenší množství a pokud už se s hrdiny setkat musíme, řekneme si, jak jim být nápomocní a jak správně reagovat. Naším zářijovým tématem je **KDE VŠUDE JE NEBEZPEČÍ? ANEB HRDINOVÉ JEDNAJÍ**. *Připevním podtéma na nástěnku.*

TEXT ŘÍJEN

V minulém měsíci září jsme zjistili, kde všude se schovává nebezpečí v našem okolí. Některá jsme si zkusili vyřešit a jiná za nás museli vyřešit naši „hrdinové“, hlavně záchranáři, protože my sami jsme na ně nestačili. Nyní se podíváme, jaká nebezpečí na nás číhají venku v přírodě. Jenže tato rizika už vůbec nejdou vidět na první pohled. Ví, jak se správně zamaskovat. **JAK SE SPRÁVNĚ ZAMASKOVAT?** Je i našim říjnovým podtématem. *Připevním podtéma na nástěnku.* Stejně tak, jako se umí maskovat nebezpečí umí to i jedni z našich hrdinů (ukážu maskáčovou látku). Uhádnete kteří? (vojáci) A víte, že vojáci nejsou v přírodě jediní, kdo se maskují? **Žáci hledají skrytá zvířata a rostliny v obrázcích promítnutých na interaktivní tabuli.**

TEXT LISTOPAD

Minulý měsíc jsme ukončili jedovatými houba a rostlinami, něčím, co nás může klidně dostat do nemocnice, a tak do „rukou našich skutečných hrdinů“. Dnes se pro zlepšení nálady a chuti budeme věnovat něčemu jiném, místo, kde nyní půjdeme Vám napoví. **Přesun do školní kuchyňky.** Co budeme dnes dělat? (vařit, jíst). Usadíme se. Ano, dneska si připravíme nějaké dobré jídlo. Všichni určitě víme, že některá jídla nedělají dobře našemu tělu a když je budeme jíst často a nebudeme mít dostatek pohybu, můžou se u nás projevit různá onemocnění, která nás přivede znovu k našim hrdinům, záchranářům a my budeme nuceni pak nějaký čas strávit v nemocnici, což nechceme. Proto si dnes připravíme takové jídlo, které bude dobré a zároveň zdravé. **Příprava vlastního jídla, výuka, konzumace jídla dle popisu v přípravě na úvodní motivaci říjen.** Jaké je vaše oblíbené jídlo? Sedíme v kroužku a žáci říkají své oblíbená jídla. Kdo Vám toto jídlo připravuje? (sami, maminka, tatínek, babička, teta...). Vidíte, pro mě byla vždy maminka taková moje hrdinka, protože vždy vyřešila každý problém, který jsem měla. Myslíte, musí být pro nás hrdinou vždy jen ten, kdo zachraňuje život? (ne). Každý můžeme brát za hrdinu pro někoho jiného, a proto tématem na tento měsíc bude otázka: **KDO MŮŽE BÝT HRDINA?** *Při návratu do třídy připevníme podtéma na nástěnku.* Vy pro mě ode dneška budete hrdinové v kuchyni, jelikož vaše sušenky jsou skvělé.

TEXT PROSINEC

Jdeme s dětmi do hasičárny. Následně se zeptám: Kde jsme? Co, se tady děje může být? (vyjíždějí odsud hasiči) Ano, jedná se o výjezdovou základnu, a přesně to bude našim prosincovým tématem: **VÝJEZDOVÁ ZÁKLADNA.** Tak, jako hasiči mají svou hasičárnu, z které vyjíždějí a záchranáři svou základnu, kde parkují sanitky, i každý z nás má nějaké místo, odkud vyráží třeba do školy a znovu se tam vrací. Jak takovému místu říkáme? (domov) Super. A teď pozor, poplach! Vyrážíme vstříc učení. *Po návratu do školy připevníme název podtématu mezi ostatní.*

TEXT LEDEN

V prosinci jsme prozkoumali naše okolí a naše domovy, jakoby výjezdové základny, z kterých jsme vyrazili vstříc dobrodružství a věřím, že velmi rychle. Souhlasíte? (ano) Ale musíme vědět, že někdy se spěchat nevyplácí, což je i našim lednovým podtématem: **SPĚCHAT SE NEVYPLÁCÍ...** *Připevním mezi ostatní měsíční podtémata.* A to platí nejen pro nás, ale i pro všechny hrdiny. Zkusíte popřemýšlet, proč se spěchat nevyplácí? **Žáci dostanou obrázek s dívkou, která zaspala do školy a spěchala, ve skupinkách domyslí zbytek příběhu a odvypráví ho před třídou.** (Pokud v nějakém příběhu pracujeme s úrazem a zdravím navážu na něj, pokud ne řeknu v závěru svůj příběh, kde se se zdravím pracuji a navážu na něj.)

Takže spěchat se nevyplácí, protože na spěch může doplatit naše zdraví. Můžeme si zlomit ruku, odřít koleno, narazit nos, ...budeme mít nějaký úraz a když se stane ještě něco horšího, třeba když se nerozhlédneme na přechodu, pak je v ohrožení nejen naše zdraví, ale dokonce i život. Naši skuteční hrdinové nám ho většinou zachrání, ale měli bychom dbát na to, ať se o něj postaráme sami. Víte, co můžeme udělat proto, abychom předešli úrazům a onemocněním? Abychom naše zdraví podpořili a upevnili? (být opatrní, nespěchat, rozhlížet se na přechodu, ...) **Žáci si vylosují předměty** a diskutujeme, jak se pojí se zdravím. (nelosují všichni žáci, více viz příprava motivace – úvodní téma (leden))

TEXT ÚNOR

V lednu jsme se přesvědčili, že se spěchat nevyplácí, což ví i naši skuteční hrdinové, kteří vždy musí dávat pozor a spěchat jen tak, ať je to pro ně i ostatní bezpečné. Přesto občas říkají, že: „TADY JDE O MINUTY“, což je našim únorovým podtématem. *Přípevním heslo do bubliny*) Umí někdo z vás vysvětlit, co to znamená? (musíme jednat rychle nebo se rychle rozhodnout v určité situaci, protože nemáme moc času) Pokud k tomu žáci nedojdou, vysvětlím jim to já. Někdy život člověka může ovlivnit krátký okamžik, jedině rozhodnutí. Popisují situace, **žáci ukazují, jak by se zachovali**.

TEXT BŘEZEN

Ukážu dětem obrázky zvířat, které se stali hrdiny (viz prezentace k motivaci – březen). Víte, kdo to je? (pes, zvíře, ...) ano správně a víte, čím jsou zrovna tyto zvířata výjimečná? **Žáci hádají**, nejspíš neuhádnou. Protože se staly také hrdiny. Přečtu dětem příběhy, jak zvířata zachránily život, ... a pak řeknu, našim březnovým tématem tedy jsou: HRDINOVÉ Z JINÝCH ŘÍŠÍ. *Přípevním nápis na nástěnku*. Hlavně tedy z říše zvířat.

TEXT DUBEN

Děti budou vytahovat z krabice typické věci, které značí státní svátky (baňka, dárek, vejce, pomlázka, ...). Co asi tyto věci znamenají? O čem bychom se mohli učit v dubnu? (státní svátky a tradice). Zeptám se, který svátek nás čeká nejbližší? (Velikonoce) Jak jej lidé slaví? Slavíte je rádi? Myslíte, že je slaví všichni? (ne, někteří ne). Proč? (protože nechtějí) Ano, někteří, protože nechtějí, ale někteří, protože nemůžou. Co myslíte, že dělá takový hasič nebo záchranář na Velikonoce (je v práci, zachraňuje, hasí, ...) – Ano. Takže tento měsíc je našim podtématem heslo: NĚKDE SE BAVÍ, NĚKDO ZACHRAŇUJE. Víte, jak vypadá takový běžný den hasiče nebo záchranáře? (ne) Tak to zjistíme v průběhu tohoto měsíce, kdy se znovu setkáme s profesionálními hasiči. Dnes začneme tím, že řekneme našemu Kokovi, jak by měl vypadat správný den školáka. On totiž kohout v tom nemá moc jasno. Sám by chtěl mít nějaký denní režim, když s Vámi teď chodí do školy, ale potřebuje poradit. Pomůžeme mu? (ano)

TEXT KVĚTEN

Žáci budou vyzváni, aby se zamysleli, proč je pro ně příroda důležitá. Poté řeknu dětem, že mají přemýšlet, o otázkách, které se týkají přírody, člověka a odpadu a napadnou je během sběru odpadků (viz motivace – úvodní téma květen). **Sbíráme odpadky okolo školy**. Pokud žáky nenapadnou tři otázky, které považuji za podstatné, položím a zapíšu moje otázky: Proč lidé odhazují odpadky do přírody? Proč dnes sbíráme odpadky? Souvisí nějak odpadky s naším měsíčním podtématem? Následně si zkusíme na tyto otázky odpovědět.

Odpovědi na jednotlivé otázky:

- Proč lidé odhazují odpadky do přírody? (neuvědomují si, jak je pro nás příroda důležité, neví, že bez přírody by nebyl život, vše v přírodě se navzájem ovlivňuje, a pokud ublížíme přírodě natolik, že umře jeden živočišný druh, můžou umřít i další, nakonec nebudeme mít potravu, kyslík, ... ani my. (Vysvětlit na příkladu, když nebudou včely.)
- Proč dnes sbíráme odpadky? (My si uvědomujeme, jak důležitá příroda pro člověka je a chceme jí pomoci.)
- Souvisí nějak odpadky s naším měsíčním podtématem? (Samozřejmě. Naším měsíčním podtématem je: NÁS ZACHRÁNÍ HRDINA, KDO ZACHRÁNÍ PLANETU? Znamená to, že hrdinové často zachraňují lidské životy, ale pokud si lidé neuvědomí, že k našemu životu potřebujeme také naši planetu, a to hlavně zdravou a čistou, nemůžeme nás už zachránit ani hrdina. My se pokusíme naši planetu alespoň trošičku pomoci tím, že dnes vysbíráme nějaké odpadky a dále tím, že si řekneme, jak se správně k planetě chovat a jelikož si uvědomujeme, jak to je pro náš život podstatné. A zkusíme se podle těchto pravidel k Zemi chovat.

TEXT ČERVEN

Nyní nám začíná léto a všichni se již určitě těšíme na prázdniny. Školní rok se blíží ke konci a my už víme velké množství věcí. Naučili jsme se nejen to, kdo může být hrdinou, jak nám naši skuteční hrdinové pomáhají, ale také co dělat, abychom jejich pomoc potřebovali co nejméně. Co když se ale stane, že i přes všechnu opatrnost a zásady, které jsme si řekli nedokážeme nebezpečí předejít? (musíme jednat sami) Tento měsíc nás bude zajímat, jaké to je být: V KŮŽI HRDINY. *Připevníme měsíční podtéma na nástěnku.* Teď se tedy vydáme za dalšími z našich hrdinů, kteří nám alespoň částečně umožní vyzkoušet si, jaké to je. Více už je ovšem překvapení, takže nastražit oči a uši, rozhlížet se kolem sebe a hurá pod hasičárnu.

Příloha č. 6: závěrečný dotazník pro žáky – autentický materiál

Laura

Doplň neúplnou větu.

Během výuky s Katkou a Kokem:

Jsem se zlepšil ...*s matematikou.*

Jsem se naučil...*o hosičích.*

Nejdůležitější, pro mě bylo...*slavnostní učení.*

Mě nejvíce překvapilo...*že jsme šli na letiště.*

Se mi nejvíce líbilo...*AZ KVÍZ*

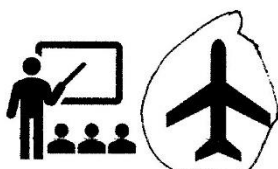
Nejzajímavější informací, kterou jsem se dozvěděl, bylo to...*že slavnostní chová*

Nejlepší činností, aktivitou bylo...*slavnostní učení*

kdysi někde je požár.

Zakroužkuj jednu z možností. Tu, se kterou souhlasíš.

Lépe se mi učilo

Lépe se mi pracovalo

Vybarvi smajlíka podle toho, zda souhlasíš nebo nesouhlasíš s napsanou větou.

Souhlasím

Nesouhlasím

Myslím, že alespoň jednu věc, kterou jsem se s Katkou a Kokem naučil, využiju ve svém životě.

Do školy jsem se těšil/a.

Výuka mě bavila.

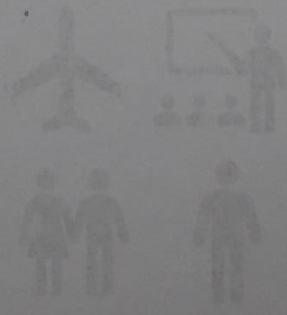
Při výuce jsem se ničeho nebál/a.
Cítil jsem se dobře a bezpečně.

Když jsem potřeboval poradit, vždy jsem radu dostal.

Ještě bych chtěl/a dodat:

Příloha č. 7: závěrečný dotazník pro vyučující – nevyplněná verze

Jak hodnotíte jednotlivé komponenty výuky během ověřování výuky stylem ITV?
Zakroužkujte možnost 1-5, stejně jako známky vy škole. 1 jsem naprosto spokojená, 5 jsem naprosto nespokojená.

Oblast kurikula

Naplňování klíčových kompetencí.	1	2	3	4	5
Naplňování ŠVP.	1	2	3	4	5
Celková efektivita – přínos výuky pro žáky.	1	2	3	4	5
Smysluplnost celého „bloku – modelu“.	1	2	3	4	5

Oblast pedagoga – praktikanta, žáka.

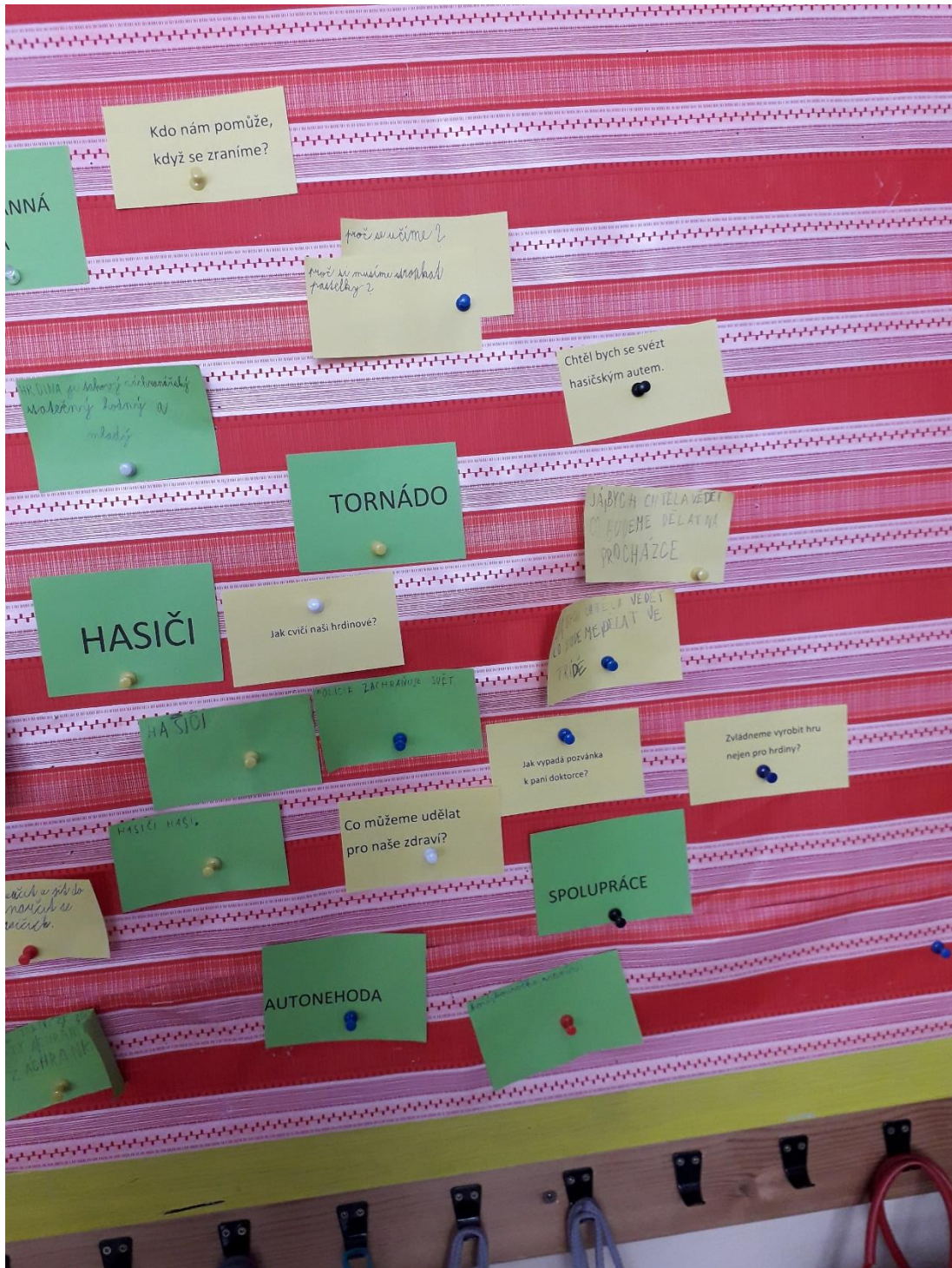
Motivace dětí.	1	2	3	4	5
Poutavost výuky pro žáky.	1	2	3	4	5
Podnětnost prostředí.	1	2	3	4	5
Využití pomůcek.	1	2	3	4	5
Pedagogické zvládnutí (přiměřenost, náročnost).	1	2	3	4	5
Zvládnutí organizace.	1	2	3	4	5
Kázeň ve výuce.	1	2	3	4	5
Propojení školy s praktickým životem.	1	2	3	4	5
Dostatek zpětné vazby pro žáky.	1	2	3	4	5
Procvičování a upevňování dřívějších znalostí žáků.	1	2	3	4	5
Předávání nových znalostí.	1	2	3	4	5
Rozvoj osobnosti, komunikačních schopností a afektivní stránky žáka.	1	2	3	4	5
Rozvoj žáka po stránce psychomotorické.	1	2	3	4	5

Prostor pro Vaše vyjádření.

Zde můžete sdělit další poznámky, postřehy, připomínky, ... vztahující se k výuce prostřednictvím integrované tematické výuky s tématem „skuteční hrdinové“ (IZS).

Příloha č. 8: autentické materiály získané při ověřování

Část nástěnky po úvodním brainstormingu. Asociace s IVT na zelených lístcích, otázky a přání na žlutých.

Ukázka barevných příkladů určených pro vypočtení jednotlivými skupinami.

$$92 - 2 = \boxed{90} - 30 = \boxed{60} + 7 = \boxed{67} + 3 = \boxed{70}$$

$$74 + 6 = \boxed{80} - 40 = \boxed{40} + 5 = \boxed{45} + 5 = \boxed{50}$$

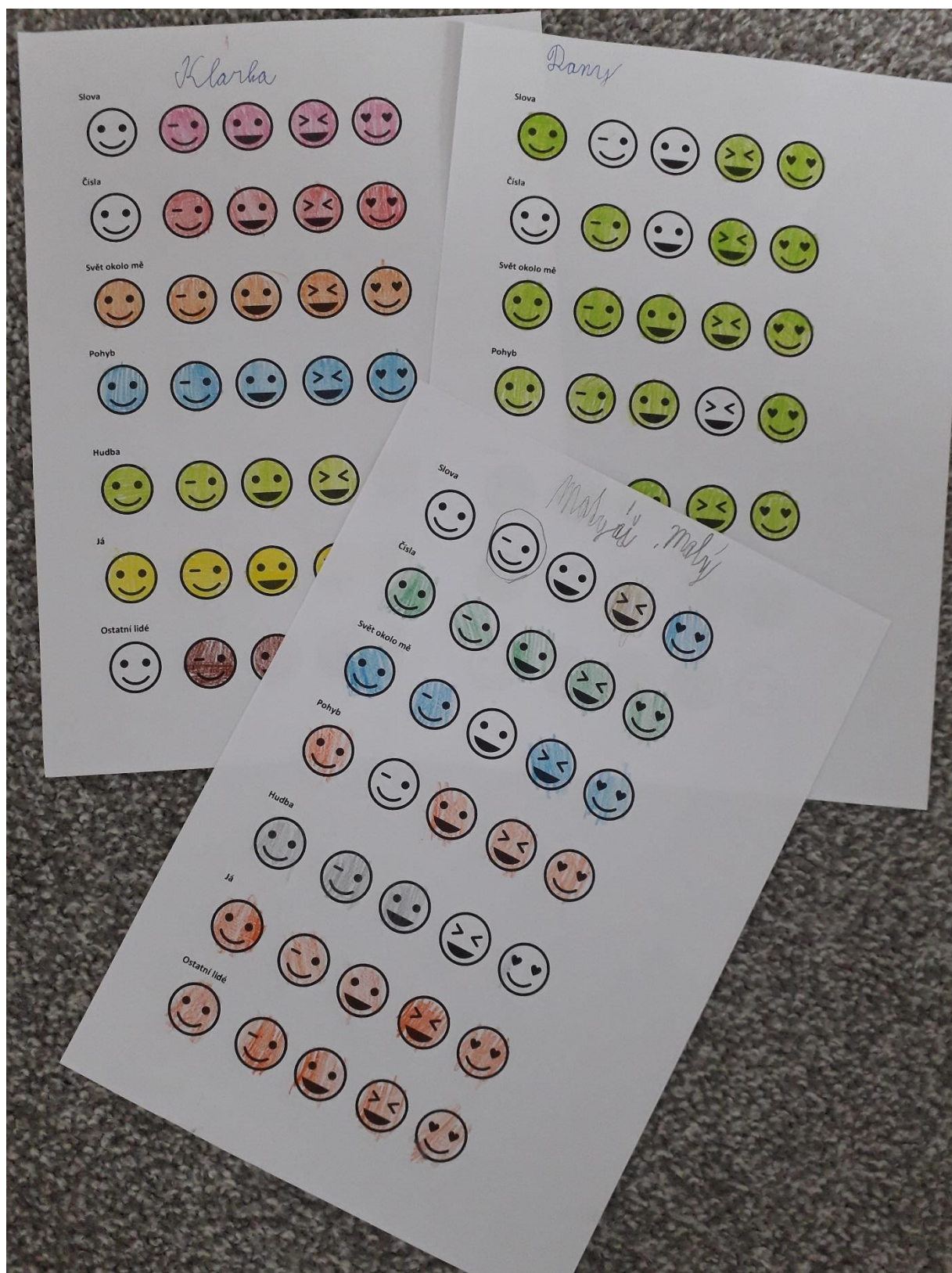
$$74 + 6 = \boxed{80} - 40 = \boxed{40} + 5 = \boxed{45} + 5 = \boxed{50}$$

$$50 - 8 = \boxed{42} - 2 = \boxed{40} + 19 = \boxed{59} + 1 = \boxed{60}$$

$$46 - 6 = \boxed{40} + 20 = \boxed{60} + 8 = \boxed{68} - 8 = \boxed{60}$$

$$46 - 6 = \boxed{40} + 20 = \boxed{60} + 8 = \boxed{68} - 8 = \boxed{60}$$

Dotazníky na preferovaný druh inteligence při učení.

Pracovní list na doplňování slabik di a dí.

PE PA

BS

Doplň do textu místo obrázku slovo obsahující slabiku di. *dí*

Nebezpečné schody

...*Ladik*..... spěchal pro

...*kladivo*

dolů do ...*dílny*.....

Uklouzla mu noha na ...*schodišti*..... a ouvej.

Zlomil si nohu. To je nadělení!

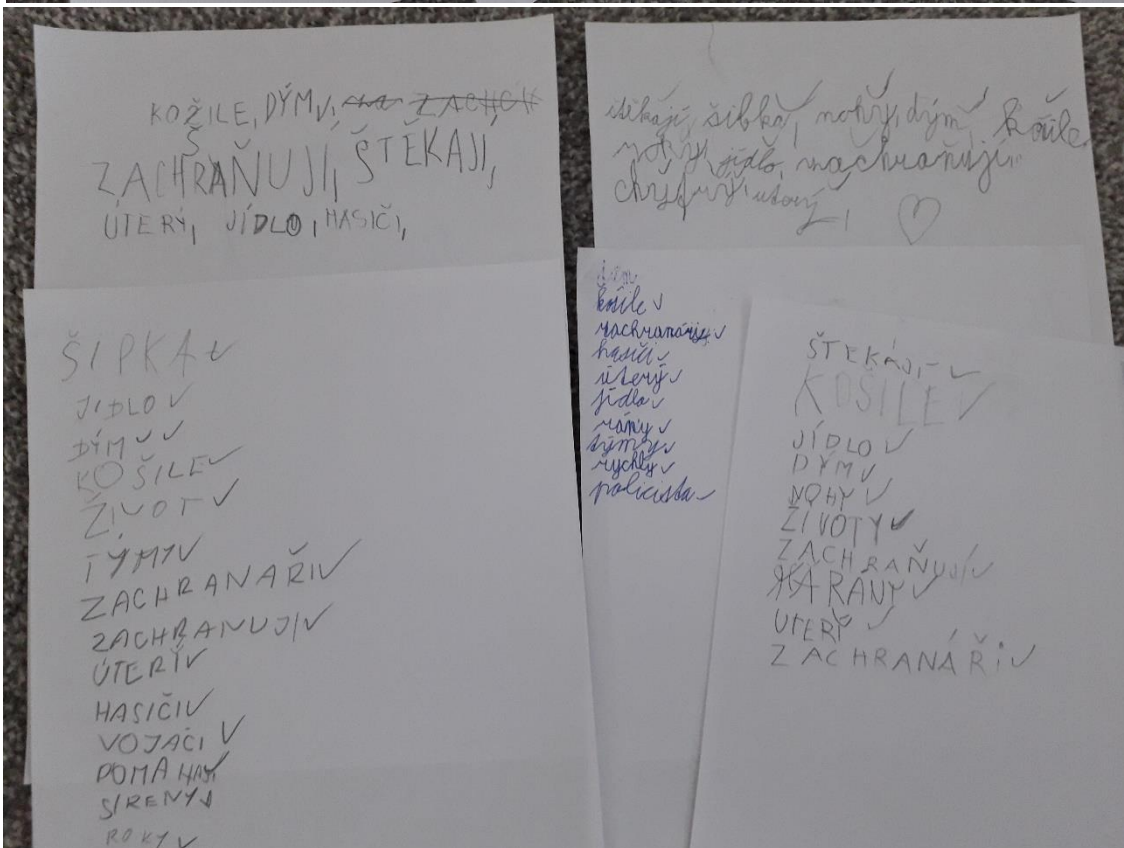
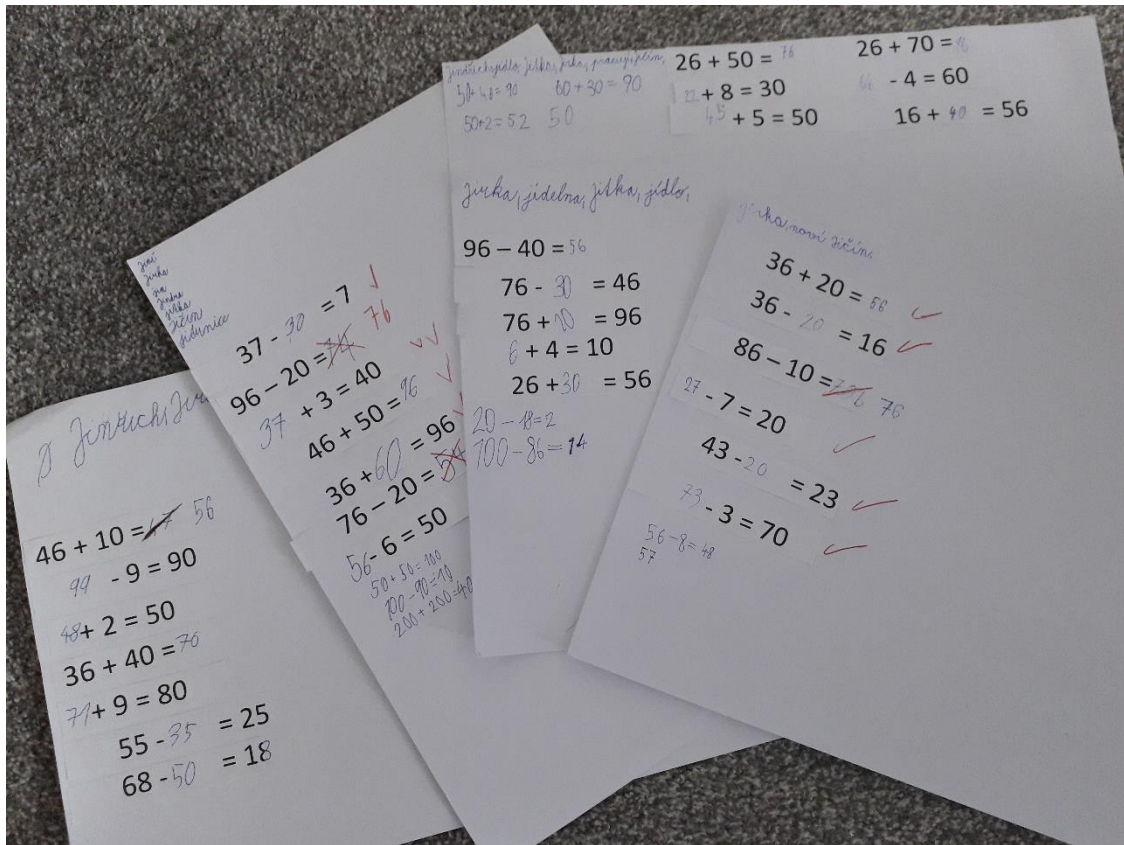
Seběhla se celá ...*rodina*.....

Do čtvrt ...*hodiny*..... dorazila sanitka.

Teď má ...*Ladik*..... nohu v sádře a příště,

už tak spěchat nebude.

Materiály získané na letišti – vytváření slov se slabikou ji, výpočet nasbíraných příkladů a slova nadiktovaná dalšími členy skupiny s doplněným i/y.

Pracovní list na práci s textem a příklady ke článku o požáru ve vedlejší vesnici.

PŘÍKLADY

Kolik bylo u požáru jednotek hasičů? 4

U požáru bylo 30 slepic a 3 králíci.

Kolik minut hasiči požár hasili? 50 minut

Kolik zvířat hasiči nedokázali zachránit? 33 zvířat

Otázky:

4 z nich jednotky zhasi hasičů

* Hasili 120 minut.

30 slepic a 3 králíci.

Ze Trnávky, Petřvaldu a Brulperku

Bagru

podvozl

Příklady

4 jednotky hasičů

hasiči hasili požár 50 min.

33 zvířat.

Otázky

bagru.

z nového jícna.

VOŠTA, SČBÍK

V obci Trnávka na Novojičínsku hasiči likvidovali požár stodoly, uhynulo několik slepic a králíků

10.01.2022 06:27

Moravskoslezský kraj

V pondělí 10. 1. 2022 brzy ráno zasahovaly čtyři jednotky hasičů v obci Trnávka (okres Nový Jičín) u požáru stodoly. Nepočítá 30 slepic a 3 králíci. Za předběžné odhadovanou škodu 30 tisíc korun pravděpodobně mohla technická závada na elektroinstalaci. Požár se obešel bez zranění člověka

Operační středisko hasičů bylo o požáru bylo o požáru stodoly informováno v pondělí před půl čtvrtou ranní. Vyjela sem jednotka HZS MŠK ze stanice Kopřivnice, společně s ní tři jednotky dobrovolných hasičů – Trnávka, Petřvald a Brulperk.

Hasiči dostali oheň pod kontrolu za 50 minut, uhašeno máti za dvě hodiny, ale až po democi dohořevajícího a bortícího se objektu majitelem pomoci bagru.

por. Mgr. Petr Kůřela
tiskový mluvčí
HZS Moravskoslezského kraje

Příklady:

Kolik bylo u požáru jednotek hasičů? 4 jednotky

Kolik minut hasiči požár hasili? 2 hodiny

Kolik zvířat hasiči nedokázali zachránit? 33 zvířat

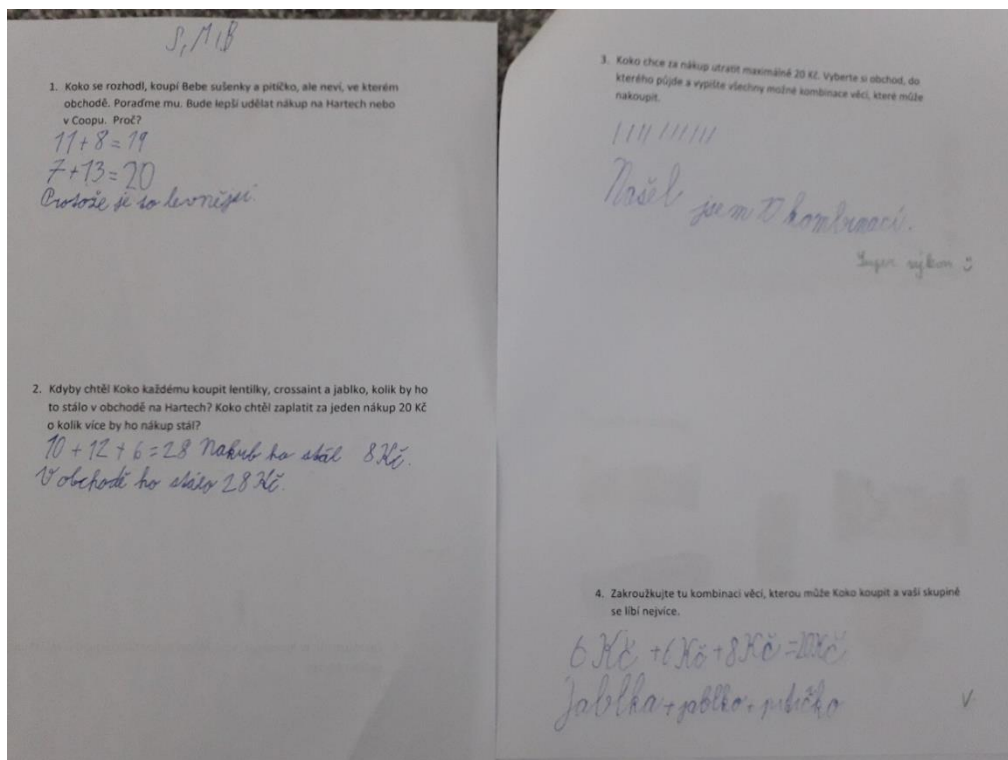
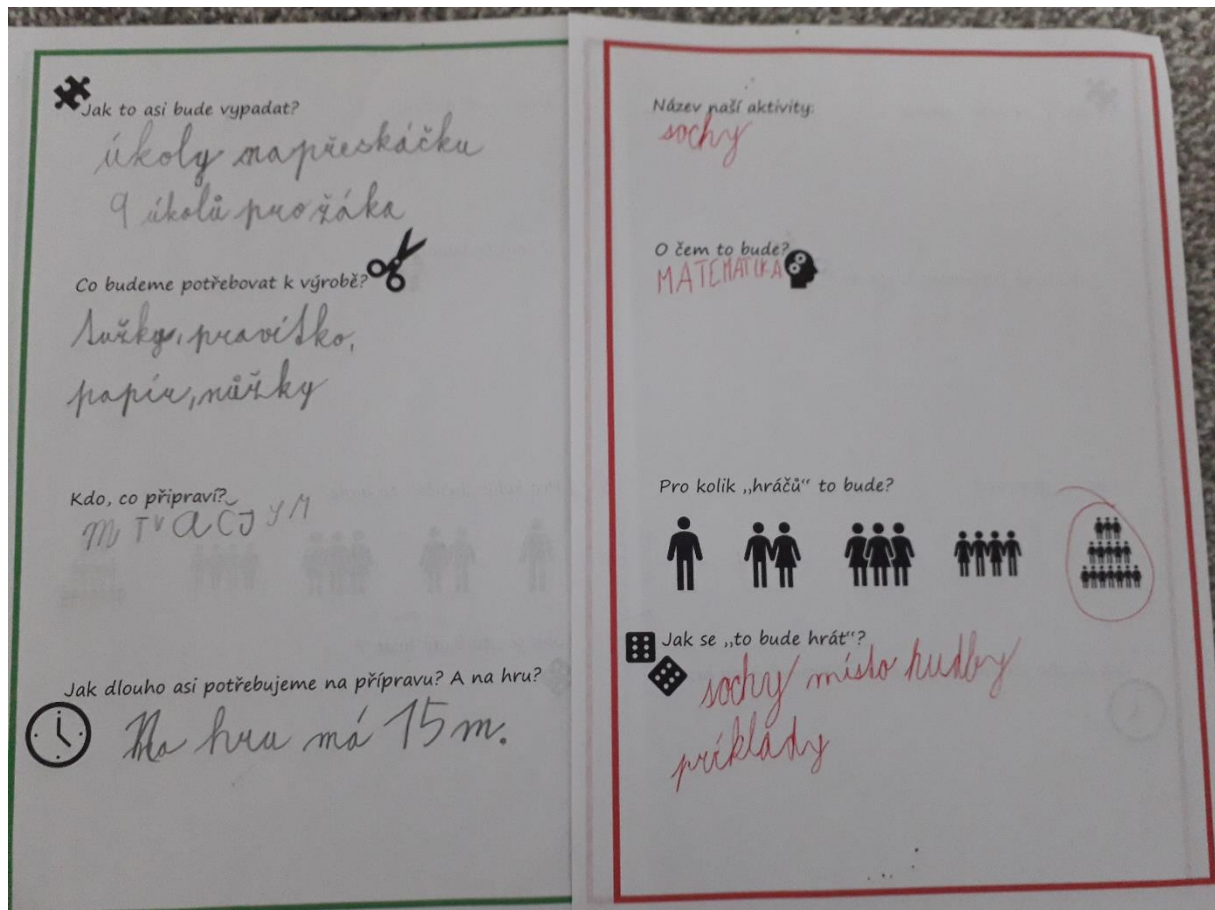
Otázky:

co znamená technická závada na elektroinstalaci?

Z kterých vesnic a měst hasiči k požáru přijeli?

jaký stroj hasičům pomáhal s democí stodoly? bagru

Materiály ke slavnostem učení – plánovací listy pomáhající s přípravou her, pracovní list s výpočtem ceny občerstvení.

Plánky postupu – jak daleko jsme s přípravou slavností učení.

Jak blízko jsme na cestě k cíli? K uspořádání slavností a „pasování“ Koka na hasiče?

Co si pro ostatní připravíme? Výběr aktivity.	Výroba pozvānek 	Jaké nachystáme občerstvení?	Kolik to bude stát? 	Výroba naší „hry“	Nācvik na slavnosti	Připrava třídy
						

Skupina:

Melara

Jak blízko jsme na cestě k cíli? K uspořádání slavností a „pasování“ Koka na hasiče?

ZUZANKA

Co si pro ostatní připravíme? Výběr aktivity.	Výroba pozvānek 	Jaké nachystáme občerstvení?	Kolik to bude stát? 	Výroba naší „hry“	Nācvik na slavnosti	Připrava třídy
						

Skupina:

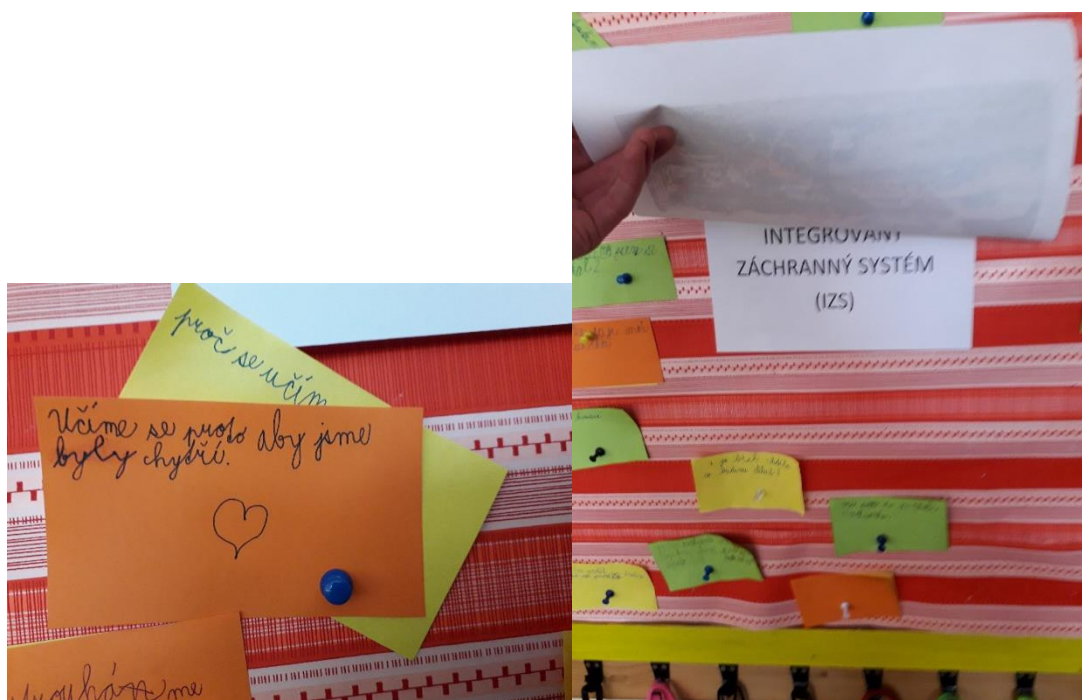
ouanřovā

*manča
Laura*

Matematické bludiště

$66 + 5 = 81$	$33 - 12 = 10$	$65 - 15 = 50$	$63 - 12 = 51$	$36 + 14 = 50$	$74 + 6 = 90$	
$40 - 22 = 8$	$63 - 13 = 40$	$16 + 14 = 30$	$52 + 18 = 80$	$65 - 13 = 52$	$91 - 81 = 0$	
$69 - 19 = 50$	$22 + 18 = 40$	$56 + 14 = 70$	$96 - 13 = 73$	$96 - 15 = 81$	$88 + 17 = 55$	
$32 - 12 = 10$	$97 - 17 = 80$	$80 - 22 = 38$	$96 - 36 = 80$	$13 + 15 = 40$	$63 - 23 = 60$	
$55 + 15 = 90$	$75 + 15 = 90$	$32 + 32 = 32$	$66 - 16 = 40$	$33 + 22 = 60$	$13 + 17 = 45$	
$60 - 12 = 48$	$91 - 11 = 80$	$12 + 80 = 72$	$12 + 18 = 40$	$51 - 11 = 36$	$39 - 19 = 30$	

Úvodní otázka teď i s odpovědí, ukázka fungování překrývací části nástěnky

Příloha č. 9: fotodokumentace z ověřování v praxi

Fotografie z 23.1.2022 (den před ověřováním) – přípravy

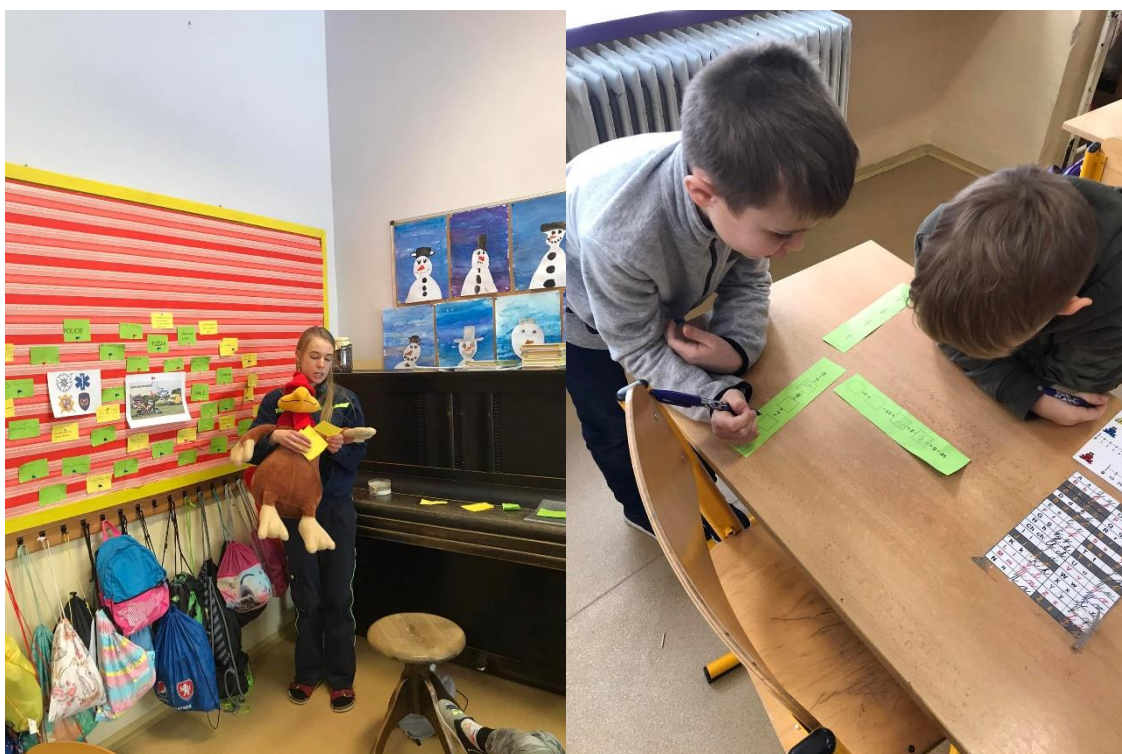

Fotografie z 24.1.2022 (1.den ověřování)

Nácvik pohybu v hořící místnosti a prohlídka hasičského auta

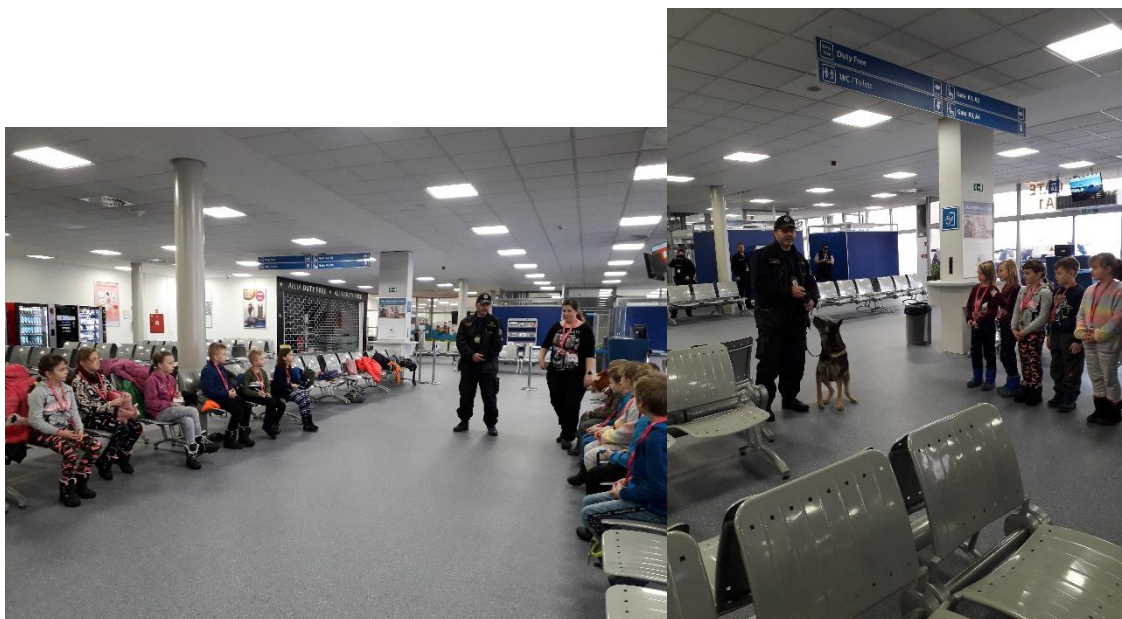

Vymezování cílů, skupina počítající příklady

Fotografie z 25.1.2022 (2. den ověřování)

Úvodní beseda s policistou a ukázka práce policejní fenky Haidy

Sbírání matematických příkladů a jejich výpočet

Vyvozování slabiky ji v dětském koutku, zapisování objevených slov s i/y v prostoru

Společná fotka dětí a praktikantky po výuce na letišti

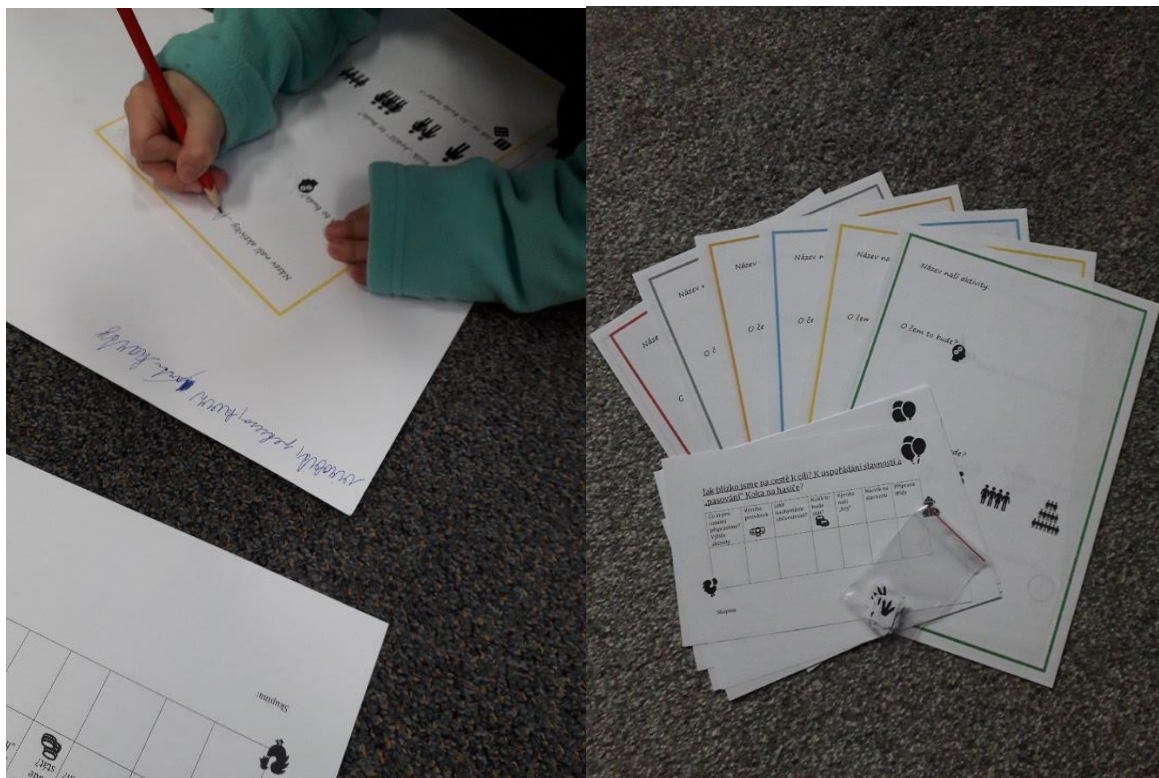
Fotografie z 26.1.2022 (3. den ověřování)

Matematická hra bingo, práce s textem na koberci

Fotografie z 31.1.2022 (4. den ověřování)

Vymýšlení her na slavnosti učení a tvorba plánů

Matematické pexeso

Příprava a prezentace pozvánek na slavnosti učení

Fotografie z 1.2.2022 (5. den ověřování)

Počítání nákladů na nákup občerstvení, malování obrázků do výtvarné soutěže

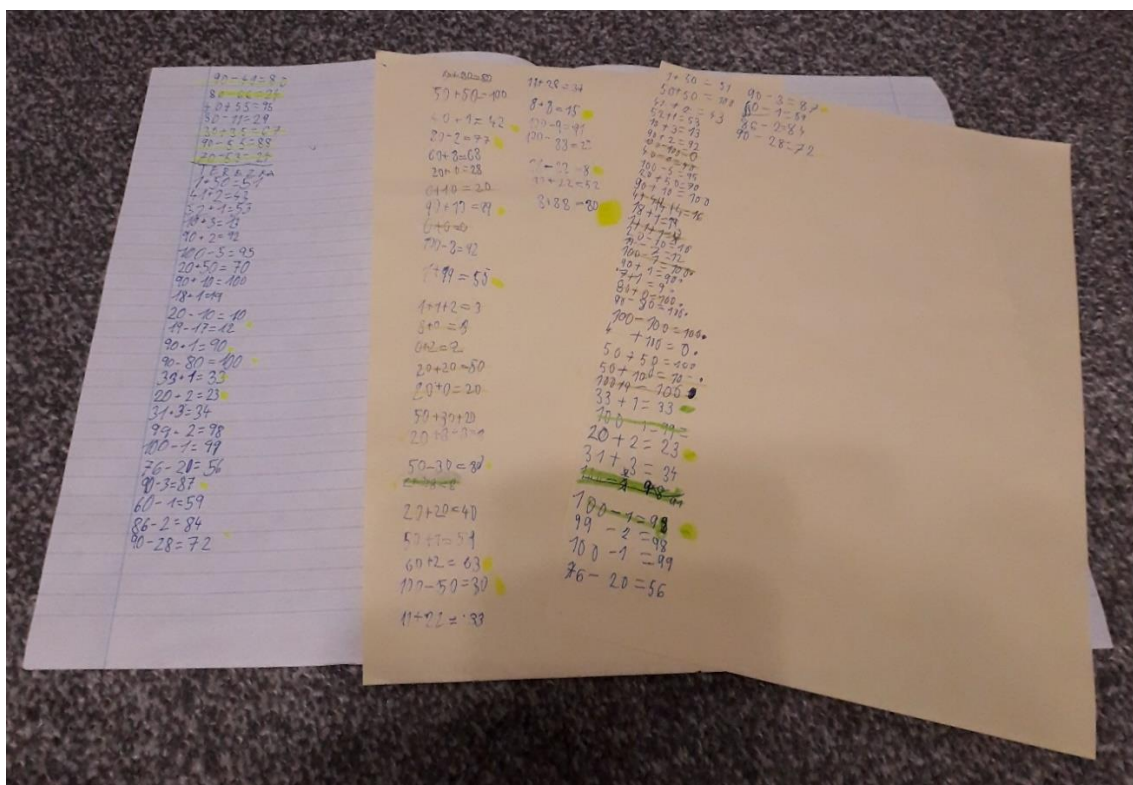
Seřazení předmětů dle využití ve dne, následující po pantomimickém předvedení objektu

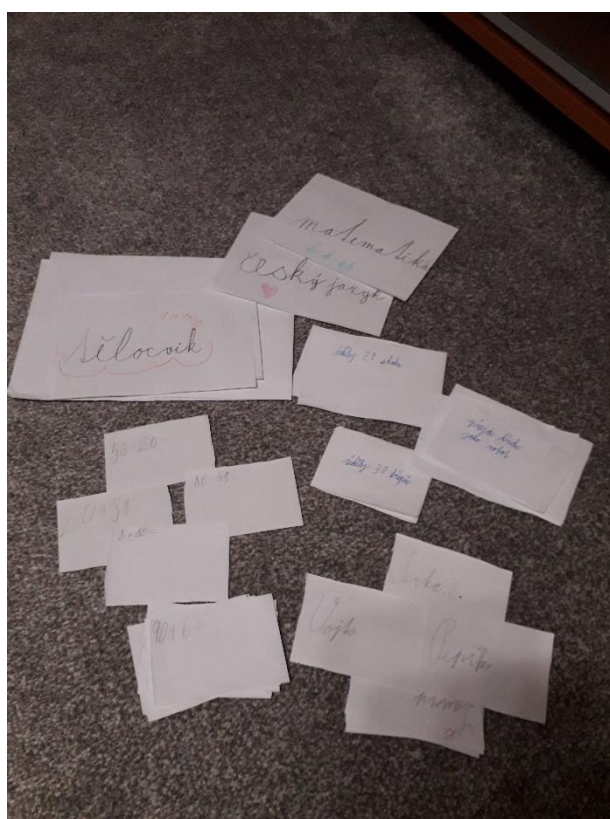
Fotografie z 2.3.2022 (6. den ověřování)

Přípravy her na slavnosti učení, jejich následné výtvary.

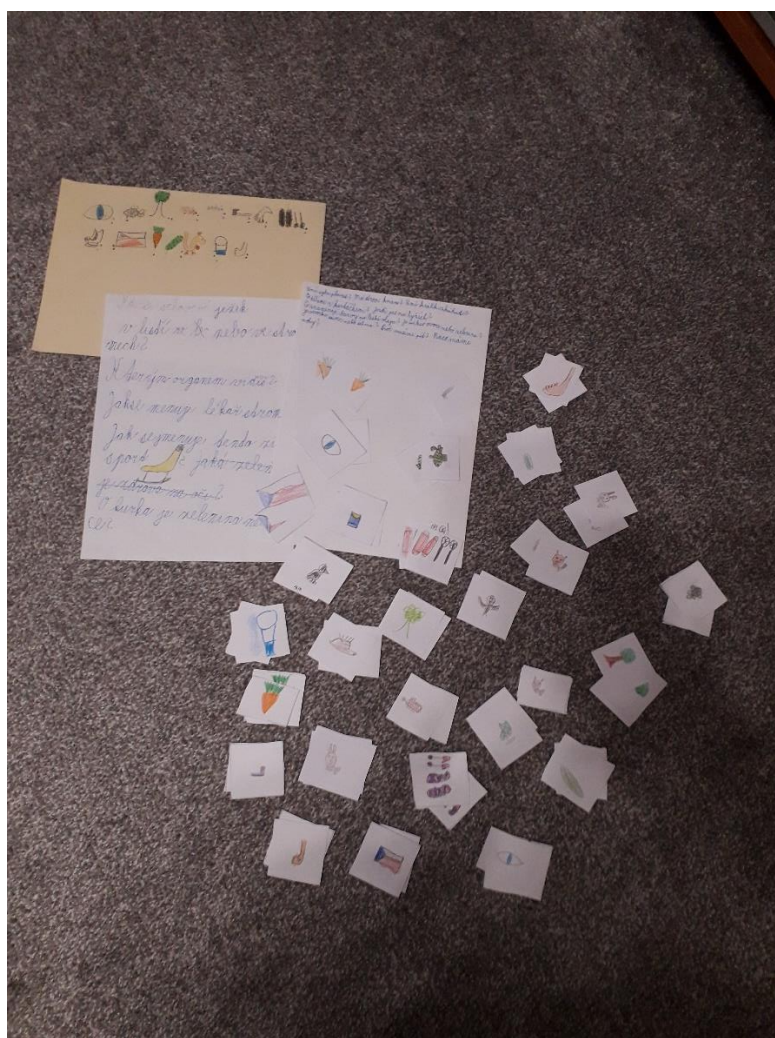
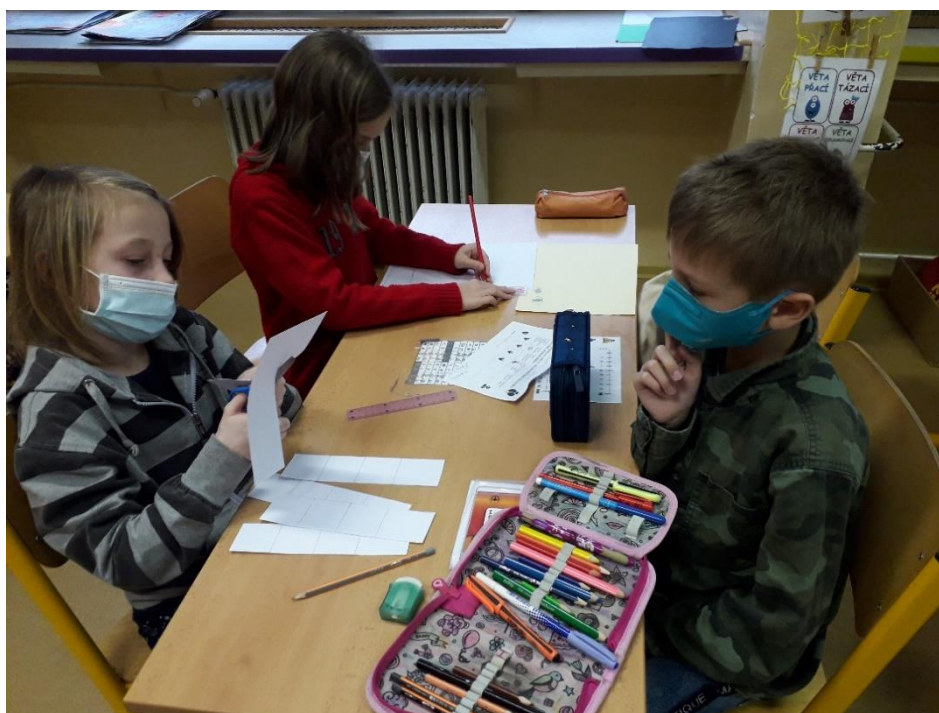
Červená skupina připravující hru sochy.

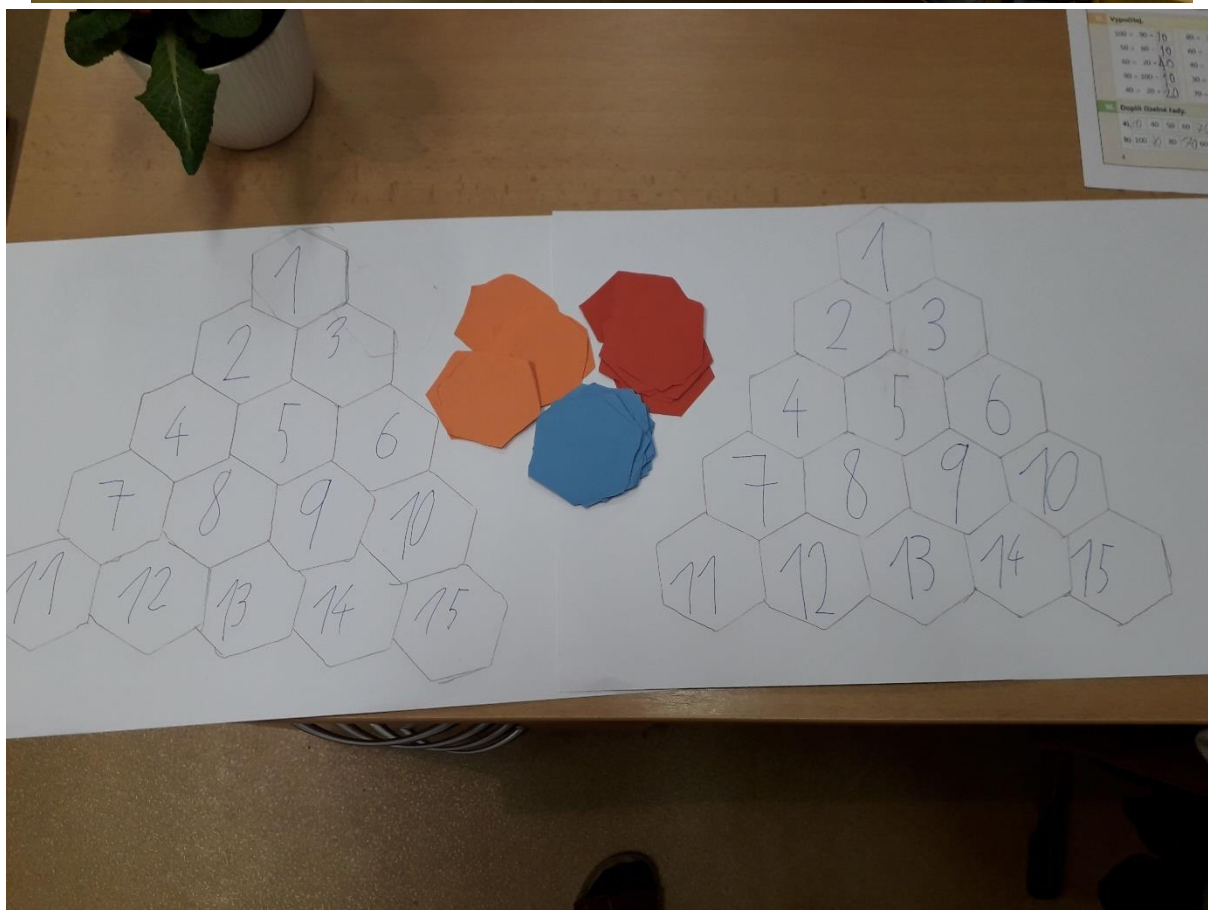
Zelená skupina a tvorba aktivity skok na otázku.

Oranžoví a jejich hra pexeso s otázkami.

Žlutá skupina s připravovaným AZ kvízem.

Geometrie s hasičskou hadicí.

Třídní nástěnka v průběhu praxe

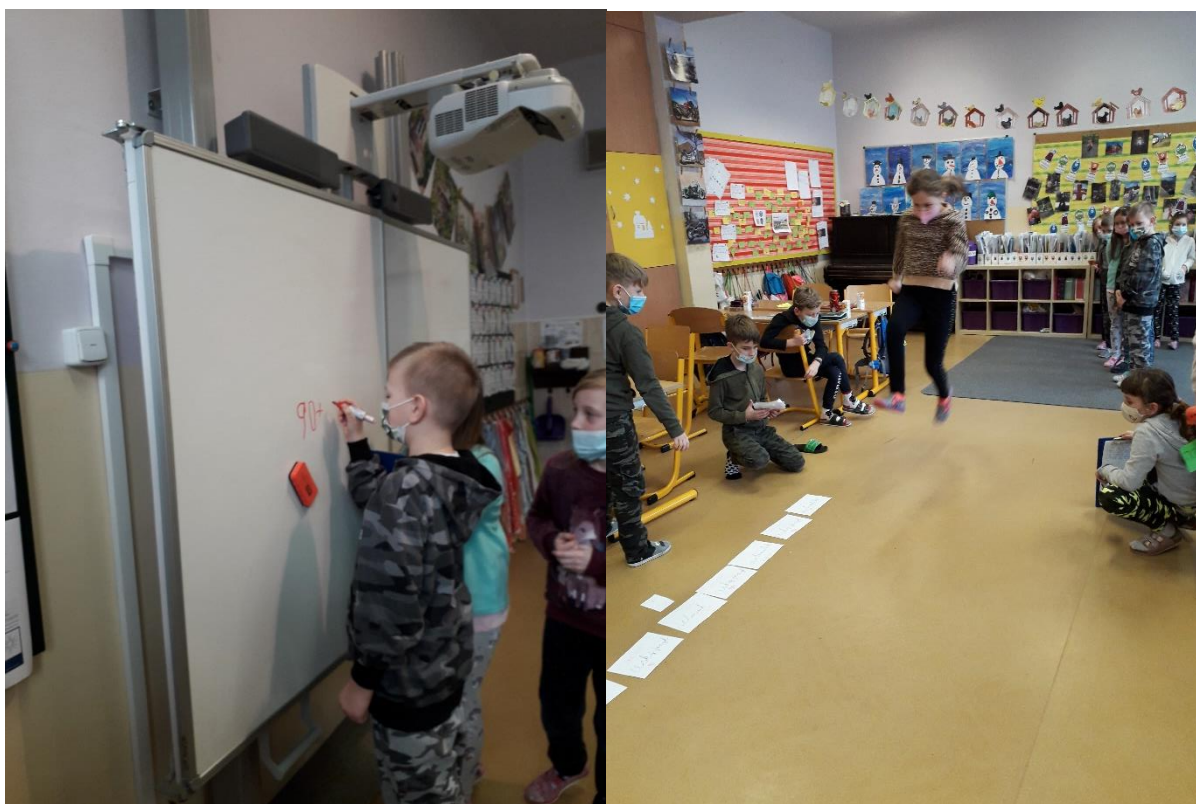

Fotografie z 3.2.2022 (7. den ověřování)

Jednotlivé hry připravené žáky – AZ kvíz, pexeso s otázkami

Sochy a skok na otázku.

Třídní kolo soutěže *PO očima dětí a mládeže*, odznaky připravené pro děti k ukončení praxe

Ukázka pětিলístku

Slovníček pojmů integrované tematické výuky

Předkládá základní pojmy, s kterými model ITV pracuje. Z důvodu charakteru těchto pojmů je převážným zdrojem kniha S. Kovalikové (Kovaliková, 1995). Není-li tedy uvedeno jinak, všechny slovní spojení vysvětlené v tomto slovníčku pocházejí z toho zdroje.

Aplikační úkol je činností v rámci ITV, která podporuje, prohlubuje a rozšiřuje klíčové učivo.

Být při tom je heslem, které se v rámci ITV výuky využívá. Značí, že učení je nejúčinnější, když probíhá na konkrétním místě v reálném světě a působí na co nejvíce (nejlépe na všechny) z devatenácti smyslů.

Celoroční téma je obsahovým i organizačním rámcem pro všechny pojmy i dovednosti, se kterými se v rámci ITV v daném roce setkáme.

Celoroční výzkumný projekt je téma zvolené žákem na začátku školního roku, kterým se žák do konce tohoto ročníku zabývá a stává se odborníkem na toto téma. Své poznatky poté prezentuje třídě.

Diagram pro přípravu aplikačních úkolů je speciální graf, v němž jsou přiřazeny aktivní slovesa z Bloomovy taxonomie k pěti ze sedmi druhů inteligence dle H. Gardnera.

Integrovaná tematická výuka je výukovým modelem dle Susan Kovalikové. Je založen na mozkově kompatibilním učení a skládá se z celoročního tématu, měsíčních podtémat a tematických částí. Dále na klíčovém učivu, aplikačních úkolech a společenských aktivitách (žáci by si měli vyzkoušet řešit problém ve skutečném světě).

Klíčové učivo je dovedností či vědomostí, kterou by si měli osvojit všichni žáci ve třídě.

Mémy jsou určité myšlenky, ideje, které jsou dostatečně silné a předávají se po generacích.

Mentální program je uspořádáním určitých kroků, které mají vést k danému cíli. Pokud tuto posloupnost kroků jednou vytvoříme, uloží se v mysli a využijeme ji vždy, když potřebujeme dojít ke stejnému cíli.

Mozkově kompatibilní složky tvoří základ ITV. Patří mezi ně nepřítomnost ohrožení, dokonalé zvládnutí (což znamená na úroveň potřebnou k použití v praxi), smysluplný obsah, přiměřený čas, spolupráce, možnost volby, obohacené prostředí a okamžitá zpětná vazba. (Kovaliková, 1995) Tyto složky společně utvoří **mozkově kompatibilní prostředí**, které neobsahuje žádné negativní emoce a podporuje učení žáků. (Zelina, 2000)

Podtémata tvoří určitý rámec, patřící pod celoroční téma, podle něž se vyučuje zhruba měsíc.

Posuzování dle tří S je souhrn kritérií při posuzování aplikačních úkolů. Aby byla práce žáků uznána, musí splňovat všechny tři podmínky – splnění, správnost a souhrnnost.

Pravidla soužití slouží ve škole jako řád podle něž, by se měli všichni žáci i učitelé řídit. Mezi tyto pravidla patří důvěra, pravdivost, aktivní naslouchání, nikoho neshazovat a ukázat vždy své osobní maximum.

Sedm typů inteligence jsou vymezeny podle Howarda Gardnera a jsou to různé druhy schopností, které nám pomáhají řešit problémy či vytvořit něco nového. Všichni mají po narození veškeré typy inteligence, záleží na tom, které budeme rozvíjet. Mezi těchto sedm druhů řadíme inteligenci interpersonální a intrapersonální, dále logicko-matematickou, jazykovou, tělesné-pohybovou, hudební a prostorovou.

Slavnosti učení jsou součástí ITV. Jedná se o akci, kdy žáci pozvou své rodiče do školy a předvádějí jim, co nového se naučili.

Tematická část je drobná součást modelu ITV. Jedná se o rámeček, který dělí podtémata do zhruba týdenních témat.

Životní dovednosti jsou soubor 15 pravidel každého jedince, které mají vést k dosažení jeho osobního maxima. Patří mezi ně četnost, iniciativa, starostlivost, spolupráce, odpovědnost, zvědavost, přátelství, trpělivost a vytrvalost, dále pružnost, organizovanost, úsilí, smysl pro humor, organizování, zdravý rozum a řešení problémů.

Anotace

Jméno a příjmení:	Kateřina Břežná
Katedra nebo ústav:	Primární a preprimární pedagogiky
Vedoucí práce:	PhDr. Dominika Provázková Stolinská, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název závěrečné práce:	Integrovaná tematická výuka na primární škole
Název závěrečné práce v angličtině:	Integrated thematic teaching in primary school
Anotace závěrečné práce:	Tato diplomová práce popisuje integrovanou tematickou výuku, definuje její základní složky a objasňuje příčiny jejího vzniku. Zvažuje ITV jako možnost, řešení některých problémů našeho školství, které také vymezuje. Dále seznamuje s vybranými tipy, jenž se při výuce tímto stylem využívají stejně jako s aktivizačními metodami vhodnými pro zapojení do ITV. V aplikační části předkládá návrh konkrétní ITV zpracované na téma integrovaný záchranný systém a ověřuje její funkčnost v praxi základní školy. V závěru potvrzuje, že model při své aplikaci fungoval.
Klíčová slova:	integrovaná, tematická, výuka, primární, škola, ověřování, integrovaný, záchranný, systém
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: učební plán ZŠ Petřvald pro 2. ročník Příloha č. 2: tematické plány ZŠ Petřvald pro 2. ročník Příloha č. 3: 1. myšlenková mapa Příloha č. 4: 2. myšlenková mapa Příloha č. 5: text o propojení jednotlivých měsíců v rámci integrované tematické výuky

	<p>Příloha č. 6: závěrečný dotazník pro žáky – autentický materiál</p> <p>Příloha č. 7: závěrečný dotazník pro vyučující – nevyplněná verze</p> <p>Příloha č. 8: autentické materiály získané při ověřování</p> <p>Příloha č. 9: fotodokumentace z ověřování v praxi</p> <p>Samostatná přílohová část</p>
Počet titulů použité literatury:	49
Jazyk práce:	Čeština

Resumé

Name:	Kateřina Břežná
Department:	Primární a preprimární pedagogiky
Leader:	PhDr. Dominika Provázková Stolinská, Ph.D.
Year:	2022

The title of the diploma thesis	Integrovaná tematická výuka na primární škole
The title of the diploma thesis in English	Integrated thematic teaching in primary school
Annotation:	<p>This diploma thesis describes integrated thematic teaching, defines its basic components and explains the causes of its origin. It considers ITV as an option, a solution to some of the problems of our education, which it also defines. It also introduces selected tips that are used in this style of teaching as well as activation methods suitable for involvement in ITV. In the application part, the thesis submits a proposal for a specific ITV developed on the topic of an integrated rescue system and verifies its functionality in the practice of a primary school. In conclusion, the thesis confirms that the model worked in practice in its use.</p>
Key words:	integrated, thematic, teaching, primary, school, verification, integrated, rescue, system

<p>Annexes used in the thesis:</p>	<p>Annex No. 1: curriculum of Petřvald primary school for the 2nd year</p> <p>Annex No. 2: thematic planning of Petřvald primary school for the 2nd year</p> <p>Appendix No. 3: 1. mind map</p> <p>Annex No. 4: 2nd mind map</p> <p>Annex No. 5: text on interconnection</p> <p>Annex No. 6: final questionnaire for pupils - authentic material</p> <p>Appendix No. 7: final questionnaire for teachers - blank version</p> <p>Annex No. 8: authentic materials obtained during verification</p> <p>Annex No. 9: photo documentation from verification in practice</p> <p>Separate annex</p>
<p>Number (of titles) of used literature:</p>	<p>47</p>
<p>Language used:</p>	<p>Czech</p>